

واژه نامه بختیاری

تعداد صفحات : ۱۱۰ صفحه

تنظیم واژه ها به صورت حروف الفبا

WWW. BAKHTIARIHA .COM

طراح و تنظیم : وحید عالی نژاد

با تشکر از آقایان منصور سالمی و احسان کریمی

ضمایر فاعلی جدا

من	(mo)	مو
تو	(to)	تو
او	(ho)	هو
ما	(ima)	ایما
شما	(isa)	ایسا
ایشان	(hono)	هونو

ضمایر مفعولی جدا

به من	(be-mo)	به مو
به تو	(be-to)	به تو
به او	(b –ho)	بهو
به ما	(be-ima)	به ایما
به شما	(be-isa)	به ایسا
به ایشان	(be-hono)	به هونو

ضمایر فاعلی پیوسته

مرا	)mone)	مونه
تورا	(toneh)	تونه
اورا	(hone)	هونه
مارا	(imane)	ایمانه
شمارا	(isaneh)	ایسانه
ایشانرا	(honone)	هونونه

صرف فعل رفتن در زمانهای مختلف

ماضی مطلق

رفتم	(rahdom)	رهدم
رفتي	)rahdi)	رهدي
رفت	)rahd)	رهد
رفتيم	)rahdim)	رهديم
رفتيد	)rahdin)	رهدين
رفتند	)rahden)	رهدن

ماضی نقلی

رفته ام	)radome)	رهدمه
رفته اي	)radieh)	رهديه
رفته است	(rade)	رهده
رفته ايم	(rahdime)	رهديمه
رفته ايد	)rahdine)	رهدينه
رفته اند	(rahdene)	رهدنه

ماضی بعید

رفته بودم	(rahde bidom)	رهده بيدم
رفته بودي	(rahde bidi)	رهده بيدي
رفته بود	)rahde bid)	رهده بيد
رفته بوديم	(rahde bidim)	رهده بيديم
رفته بوديد	)rahde bidin)	رهده بيدين
رفته بودند	)rahde biden)	رهده بيدن

راهنمای لاتین : حروف الفبا

آ	a	ر	r	م	m
ا	a	ز	z	ن	n
ب	b	ژ	z	و	v
پ	p	س	s	ه	h
ت	t	ش	s	ي	i
ج	j	ف	f	يا كشيده ـاي	ei
چ	c	ق	q	ي	y
ح	h	ك	k	آو	ao
خ	x	گ	g	ي و	u
د	d	ل	l	او كوتاه	ow

واژه نامه

بخش الف

واژه بختیاری	آوا نویسی	معادل فارسی
آ	a	آقا
آ مولا	aamula	آقا امان الله
آبادي	abadi	ده ، روستا
آبوژدو	abozdo	از قرا سوسن ایذه
آبري	aberi	آبرو
آبزرگ	abozorg	آقا بزرگ ، قريه اي است در هيرو جانكي شد
آبيد	abid	قريه اي است در بخش هيروجانكي
آبجدون آبندر	abejdun abandar	حقه باز ، كلاهبردار
آپاردي	apardi	بيماري سفليس
آتشك	atesak	كفش تخت بافته و فشرده
آجيده	ajide	آخوند ، ملا
آخند	axond	خرمن كوبي بوسيله گاو
آخن	axon	آدميزاد
آدميزا	ademiza	آداب
آداو	adav	آرايش
آراشت	arast	آرزو ، قريه اي است در هيروجانكي
آرزي	arezi	آرد
آرت	art	آرو ، از قريه هاي هيروجانكي
آرو	aro	اجرت آسيابان
آرت بهره	art bahreh	الك ، آردبيز
آرت بيز	artbiz	سخن چين ، ببر وبيار
آرك برك	arakbarak	آرپناهي از طايفه چهار لنگ محمد صالح
آرپنائي	arpenaei	مي آورم ،
آرم	arom	آرام
آرومس	aromes	مي آورمش
آروغ	aroq	آروغ
افراسيو	afrasiyao	افراسياب نامي براي مردان
آسموجل	asmujol	آسمان جل
آسمون غرمبه	asemun qorombe	تندر ، صداي آسمان

آروغ زي	aroqzy	آروغ زد
آرمون	armun	آرزو
آزگار	azegar	پياپي
آزموئيدن	azmoeidan	آزمودن
آزوقه	azoqe	آذوقه
آساره	asare	ستاره ، نامي است براي زنان
آسارگل	asargal	ستاره ها
آستركي	asteraki	آستركي ، از طايفه هفت لنگ
آس	as	آسياب
دس آس	das as	آسياب دستي سنگي
آسك	asak	آسياب دستي
آسهيد	asehid	امامزاده اي است در چلوبازفت
آسر	asar	آستر ، آسياب كردن با آسياب سنگي دستي آسياب
آسيو	asiyoa	آسوده
آسيده	asideh	آسمان
آسمون	asemun	آسيابان
آسيوبون	asiyobun	آستين
آسين	asin	آسماري كوهي است در شرق مسجد سليمان
آسماري	asemari	آهسته
آسه	aseh	آسان
آسون	asun	
اخلي	axli	رها ، ول ، وحشي
ادو	adav	ادب
ادوس كرد	adaves kerd	ادبش كرد
اذون	azun	اذان
احمد مومد	ahmadmomad	احمد محمد از طايفه ، گله با بادي هفت لنگ
ار	ar	اگر
اربني	arbeni	اگر بگذاري
ارزن	arzen	ارزن
ارزون	arzun	ارزان
ارزوني وند	arzunivand	ارزاني وند از تيره را كي با بادي هفت لنگ
ارزوني	arzuni	نامي است براي مردان كه در دوره ارزاني بدنياآمده اند
ارشفي	arsefi	اشرفي ، نامي است براي زنان
ارزه	arzeh	مي ارزد
ارزن	arzan	ارجن ، درخت جنگلي است
اراز	araz	دق كردن
ارده	ardeh	مخلوط شيره و كنجد
ارد	ard	آرد كردن
اسباو	asbav	اسباب
اسباوحونه	asbavhuneh	اسباب خانه
اسم	asm	اسب
اسم كهر	asmekahar	اسب سياهرنگ
اسب شراك	asmesarrak	اسب ماجراجو
اسوم	asom	بشقاب فلزي براي پاك كردن بيل

آغل	aqe	محل استراحت گوسفند (نگاه كنيد به گوة)
آغوز	aquz	شير غليظ گوسفند تازه زائيده (نگاه كنيد به لوي)
آفري	aferi	آفرين
آفري وتو	aferi veto	آفرين برتو
آفريدون	aferiedun	آقا فريدون نامي است براي مردان
آل	al	آل حيوان افسانه اي
آل براتي	albaraty	آل تو را ببرد
آل برده	albordeh	آل ترا ببرد
آل دوويت	aldovit	آل داود
آل محمودي	alimahmudi	عالي محمودي ، طايفه اي است ازديناران
آل خورشيدي	alxorsidi	آل خورشيدي (هال خورشيد هم ميگويند)
آلت	alat	پارچه كهنه
آلي زرد	alizard	آلوزرد
آلي سه	aliseh	آلو سياه
آلشت	alest	عوض
آلشت كردن	alestkerdan	عوض كردن
آلشتي	alesti	عوضي
آلونك	alunak	خانه پوشالي كوچك
آموخته	amoxteh	يادگرفته
آميتي	ameyti	آقا مهدي
آمي	ami	خاله
آمو	amu	عمو (به عمو تا ته هم مي گويند)
آموزا	amuza	عموزاده
آود	avod	آمد
آهنگري	ahengari	قريه اي است در تمبي مسجد سليمان
آهنروا	ahenrava	آهنربا
آينك	aynak	عينك
ابا	aba	با
ابدولوند	abdolvand	ابدالوند از تيره ميوند چهار لنگ
ابايك	abayak	با يكديگر
ابدال	abdal	نامي است براي مردان
ابول	abol	مخفف ابوالقاسم
اتيم	atim	يتيم
اتقات	ateqat	اعتقاد
اجباري	ajbari	خدمت سربازي ، اجبار
اجلس وي	ajalesvey	اجلش فرا رسيد
امد خسروي	amadxosravi	طايفه احمد خسروي از شاخه هفت لنگ
اهمق	ahmaq	احمق
اخه	axeh	يقه
اخم دردي	axamderi	يقه ام را پاره كردي
افي	afi	افعي (كه هفي هم مي گويند)
افتو	aftao	آفتاب

افتو گرهد	aftao gerehd	خسوف
افتوه	aftaveh	آفتابه
افتوزرد	aftabzard	آفتاب زرد ، غروب
افتين	aftin	آستين
افاقه	afaqeh	معالجه ، درمان
افسر	afsar	نام شاعر معروف بختياري
افساد	afsad	عامل فساد بودن
اقه	aqeh	يقه
اكاشه	akase	از طايفه بابادي هفت لنگ
اكر	akar	آتش
الان	alan	همين حالا
الاقه	alaqe	علاقه داشتن
النگي	alangi	بي مقدار ، بي اعتبا ر
القوز	alqoz	مجرد
النگون	alangun	النگوي دست
الوس	alus	سفيد
اليق	aliq	سهم كاه و جو اسب و استر
الابختكي	alabaxtaki	شانسي
اليجه وند	alijehvand	اليجه از تيره موري طايفه دوركي هفت لنگ
الختر	alaxtor	يكنوع بازي است
امبار	ambar	انبار
امبل	ambal	منطقه اي است در دشت لالي مسجد سليمان
امونت	amunat	امانت
اموني	amuni	مخفف امان الله
انگشت	angest	آتش
انجنيد	anjenid	تيكه تيكه كرد
انجر	anjer	نيشگون گرفتن
انجيل	anjil	انجير
اندوم	andom	اندام
انگير	angir	انگور
انگنا	angena	انگنا نامي است براي مردان
اندشت	andast	.يكنوع سبزي به شكل تره است
انگل	angal	.وابسته بد يگري ،
انتر	antar	ميمون
انكر و منكر	ankar o monker	نكير و منكر
اندوئيد	andoeid	كاه گل پشت بام را انجام داد
اندي	andy	وگرنه
اندكا	andeka	انديكا ، بخش مركزي بختياري شمالي در قسمت شمالشرقي مسجد سليمان
اواب جمي	avabjami	ابواب جمعي
اوچندار	aocendar	آب چنار ، قريه اي در شرق ايذه
اوقار	aoqar	قريه اي در سوسن ايذه

اوچل	aocel	آب چل قريه اي در سوسن ايذه
اوخرزهله	aoxarzahle	آب خر زهره قريه اي در سوسن ايذه
اوجاز	aojaz	آب جاز ، قريه اي در سوسن ايذه
اوزهلي	aozahli	آب زالو ، قريه اي در سوسن و مرغا ايذه
اوال پرسي	aval porsi	احوالپرسي
اورك	aorek	اورك ، طايفه اي از ديناران
اوكي	aoveki	آبكي
اورك شالو	aoreksalu	اورك شالو، طايفه اي از ديناران
اوگه	aogah	آبگه تهيگاه ،پهلو ، نام روستائي در مسجد سليمان
اودونگه	aodongeh	آب دانگه ، از طايفه منزائي چهار لنگ
اولاد علي بگ	aolad alibag	اولاد علي بگ از طايفه عرب دوركي هفت لنگ
اولاد حج علي	aolad	اولاد ، يكي از اسامي كه در ساخت ايل بكار مي رود
اولاد حاج آقلي	aolad haj ali	اولاد حاجي علي از طايفه ديناران
اوله	aolad haj aqal	اولاد حاجي آقا علي خانواده كلانتران ايذه
اوله كو	aoleh	نام روستائي در غرب ايذه ، .آبله
اوار	aolehku	بيماري آبله
او	aovar	آبله كوب
اوبيد	ao	وريس ، طناب پهن
اووادوني	aobid	آب
اولشكر	aovaduni	آب بيد قريه اي است در ميداود جانكي
اوله مرغون	aolesgar	آباداني
اونيمول	aolehmarqun	آب لشگر قريه اي در رود زرد جانكي
اولمبو	aonimul	آبله مرغان
اومال	aolambu	آب ليمو
اومرواري	aomal	تاول زير پوست كه مملو از چرك باشد
اوسه	aomervari	كسي به مزرعه آب مي دهد
اونوات	aoseh	آب مرواريد چشم
اوهري	aonavat	آبسه ، آب مرواريد چشم
اوبيد	aohari	آب نبات
او گرازي	aobid	آب خوري
اوريزك	ao gorazi	آب بيد ، قريه اي در جانكي
اوحموم	aorizak	آب گرازي ، قريه اي در سوسن ايذه
اونرگسي	aohamum	آب ريز ، قريه اي در مرغا ايذه
اوزهلو	aonargesi	آب حمام ، قريه اي در مرغا ايذه
اواناري	aozahlu	آب نرگسي ، قريه اي در مرغا ايذه
اوباريك	aoenari	آب زالو ، قريه اي در بخش انديكا
	aobarik	آب اناري ، قريه اي در هلايجان ايذه
		آب باريك ،قريه اي در تل بزان مسجد سليمان

اوبيدي	aobidi	آب بيدي ، قريه اي در تل بزان مسجد
اوگرمه	aogarme	سليمان
اوملك	aomalek	آب گرمه ، قريه اي در جهان گيري
اوجاز	aojaz	مسجد سليمان
		آب ملك ،قريه اي در دشت لالي
		آب جاز ، قريه اي در دشت لالي
اونيك	aonik	قريه اي در دشت لالي
اووجدان	aovejdan	قريه اي در دشت لالي
اوكره	aokare	قريه اي در انديكا
اولاد غيبي	aolad qeybi	اولاد غيبي از طايفه حاجي وربابادي
اولاد مهدي	aolad meyti	اولاد مهدي از تيره تقود الهي بابادي
اولاد شلو	aolad selu	اولاد شلو از تيره تقود الهي با بادي
اولاد مهرعلي	aolad mehrali	اولاد مهر علي از تيره تقود الهي بابادي
اولاد ممد	aolad mamad	اولاد محمد از طايفه فركشي
اولاد ملا سين	aolad molaseyn	اولاد ملا حسين از طايفه فر كني
اولاد علي صالح خان	aolad ali saleh xan	اولاد علي صالح خان از طايفه آستركي هفت لنگ
اولاد كيخا رضا علي	aolad kixa reza ali	اولاد كيخا رضا از طايفه سراجدين وند بابا احمدي هفت لنگ
اولاد خيرلا	aolad xeyrola	اولاد خير الله از طايفه سراجدين وند بابا احمدي هفت لنگ
اولاد حسين	aolad hoseyn	اولاد حسين از طايفه سراجدين وند بابا احمدي هفت لنگ
اولاد كريم خون	aolad kerimxun	اولاد كريمخان از طايفه سراجدين وند بابا احمدي هفت
اولاد قربون	aolad qorbun	لنگ
		اولاد قربان از طايفه سراجدين وند بابا احمدي هفت لنگ
اولاد سوز علي	aolad saozali	اولاد سبز علي از طايفه سراجدين وند بابا
اوي	aovi	رنگ آبي ، آبي ضد خشكي
اويار	aoyar	آبيار مزرعه
اوورگهدن	aovargehdan	آب برداشتن
اوبندي	aobandi	آب بندي
اوپاش	aopas	آب پاش
اورو	aoru	آب رو
اوروحونه	aoruhune	آب رودخانه
اودارخونه	aodarhune	آب دارخانه
اوديون	aodyon	آب دهان
اودو	ao du	آبدوغ
اوسين	ao sin	دعاي چشم درد
اوسار	ao sar	افسار ، لجام ، اوسار مراسمي است
اوزيركه	aozirkah	(كنايه از آدم هاي مرموز)آب زيركاه
اوسالي	aosali	آبسالي
اوكش	aokas	آبكش ، صافي برنج
اومليل	aomelil	آب نيمه گرم
اوونوس	aovenus	(چوب آبنوس)آبنوس
اورا	aora	ارواح ، زهره
اورابوم	aora bevum	بروح پدرم سوگند
اورادر	aorader	زهره ترك
اورائي	aoraei	ترسيده

اوريت	aorit	پركردن مرغ با آب جوشيده
اور	aor	ابر
اواري	aovari	طنابي كه مشك را با آن به كمرمي بندند
اوطلا كاري	ao tela kari	آب طلا كاري
اوغوره	ao qure	آب غوره
اوباقله	ao baqeleh	آب باقلا
اوباقله بنگه	aobaqeleh bangeh	آب باقلا فرياد مي كند
اوسن	aosan	آبستن ، لهجه ديناراني وچهار لنگي جانكي آبستن ، لهجه هفت لنگ شمالي
اوس	aoes	آبگوشت ، آب تريد
اوتليت	ao telit	ابزار
اوزار	aozar	آبگند ، مرداب
اوگند	ao gand	نوعي سبزي كوهي است كه در مناطق برفگير مي رويد ساقه آن
اوندول	aovandu	شيرين و قابل خوردن است
اورهدن	ao rehdan	آب ريختن
او پاكي ري دستس رهد	ao paki ri dastes rehd	آب پاكي روي دستش ريخت

بخش ب

بامدي	baamedi	بابا احمدي از طايفه دوركي هفت لنگ
بابسيل	babesil	بواسير
باوادي	bavadi	طايفه بابادي هفت لنگ
باواجفري	bavajafari	بابا جعفري از طايفه كنرسي چهارلنگ
باورساد	baversad	باورساد از تيره سهوني طايفه كنرسي
بابزن	babezan	بادبزن
باپير	bapir	باباپير
باج سويل	bajsevil	باج سبيل
باجلوند	bajolvand	باجلوند از تيره چهارلنگ
باجگيرون	bajqirun	باجگيران گردنه اي است در راه د زيارت امامزاده اي است بين
بابازاهد	babazahed	انديكا و هاركله از بنوار چهار و هفت
باجول	bajul	قريه اي در دنباله رود كارون
باخت	baxt	باختن
بادكردن	badkerdan	بادكردن ،فيس ،پوست را از باد انباشتن
باد آوردن	badeverdan	نوعي بيماري كه دست و پا ورم مي كند
بادرنج	badranj	ميوه اي خوشبو كه با پوستش مربا درست مي كنند
با دم خس گردو اشكنه	badome xos gerdu eskane	(با دم خودش گردو مي شكند (خوشحال است).
باديون	badiun	رازيانه
بادلو	badelu	كسي كه دست و پايش هميشه ورم ميكند
باركردن	bar kerdan	باركردن ، بار سفر بستن
بارني	barni	جوجه مرغ
باريت	barit	باروت
باريت كو	barit ku	باروت كوب
باربنه	barboneh	بار و اثاثيه سفر
باروني	baruni	باراني نامي است براي مردان

باربندیل	bar-bandil	بار و اثاثیه سفر
بارنومه	barnumeh	بارنامه
باروندن	bar-vandan	بارانداختن
باريزي	barizi	مراسم گفتگو براي خرج عروسي
باريزي برون	barizi-borun	وسایل پخت و پز و هزینه عروسي را با تشریف خاص به خانه عروس بردن
بارز	barz	محلي است در دنباله رود كارون
بارزي	barzi	منسوب به بارز
بارون	barun	باران
بارت	bart	اندازه ، قلق و فن كار ، عادت
بازي	bazi	بازو
بازلي	bazali	بازعلي نامي است براي مردان
بازي بند	baziband	بازوبند
بازيار	baziyar	برزگر
بازفت	bazoft	محلي است در بخش اردل
باس	bas	با او
باس بیدم	bas bidom	با او بودم
بافه	bafe	دسته گندم كه براي خرمن جمع مي كنند
باقله	baqele	باقلا
باقي منده	baqimande	باقیمانده
بالاحونه	balahune	بالا خانه
بالارو	balaru	بالاي رودخانه
بالاوردن	balaverdan	استفراغ كردن
بالشت	balest	زیرگوشي پر
بالغ	baloq	بالغ
بالنده	balande	پرنده در دو لهجه (نگاه كنید به باهنده)
بالنگ	baleng	خیار
بالنگون	balengun	بالنگون گیاه داروئي است
بال	bal	آستین ، پر مرغ ، كنار
بال ره	balrah	كنار راه
بال گدار	balgodar	كنار رودخانه ، ساحل
بال زیدن	balzeydan	پرواز كردن ، بال زدن
بالون	balun	هواپیما
بامو	bamo	بامن
باغ ملك	baqmalek	باغ ملك بخشي از ایذه
باغ ملا	baqmola	باغ ملا قریه اي از قله تل
باموني	bamoni	با من هستي
باواغوري	bavaquri	بابا غوري ، كور
باوینه	bavine	بابونه گیاهي است به شكل شوید كه گلهاي زرد دارد
باودندون	bavedendun	باب دندون
باب	bab	بعضي از شاخه هاي ایل بنام باب خوانده مي شود
باورساد	baversad	باقر ساد از طایفه سهوني كنرسي چهار لنگ
باوا	bava	از طایفه منزائي چهارلنگ ، پدرپدر بزرگ
باوره	bavere	نا پدري ، پدر خوانده

باونجون	bavenjun	بادمجان
بو	bao	پدر ، لهجه ي ديناران
باواالحمد	bavaahmad	امامزاده اي است در قريه چلوبازفت
باهنده	bahende	بالنده ، پرواز كننده
بائي	baei	بازو
بال نيد	balnid	قبول نيست
بايم	bayom	بادام
بايم كهي	bayomkohi	بادام كوهي
بائي بند	baeiband	بازوبند
بايه مسي	bayeh mesi	باديه مسي
باده	badeh	باديه
بوه	baveh	پدر ، در همه لهجه ها
بتي	boti	خاله
بت گهدم	betgohdom	بتو گفتم
بتر	batar	بدتر
بجرنس	bejernes	پاره اش كن
بجرنس	bejarnes	بچرخانش
بت	bot	گلو
بوتل	botol	سوسك
بجاوردن	bejaverdan	شناختن كسي
بچل	becol	جلو برو ، هل بده و برو
بچيل	baciyal	بچه ها
بچه گونه	bacegune	بچگانه
بچه برك	bacehbarak	جانوري كه بچه ها را مي برد
بخت	baxt	شانس ، پناه دادن ، روح پدر
بخت دادس	baxtdades	او را امان داد
بخت بوم	baxtebavum	به روح پدرم سوگند
بختون	baxtun	تهمت
بخچه رختخو	boxcehraxtexao	رختخواب پيچ
بختياروند	baxtiyarvand	بهداروند ،از هفت لنگ
بختيار	baxtiyar	لقبي براي خانها و بعضي بختياريها
بختياري	baxtiyari	ايل بختياري
بختن	bextan	بيختن
بخوسين	bexaosin	بخوابيد
بخوس	bexos	بخواب
بخوبر	bexaobor	كلاهبردار
بدبده	badbade	پرنده شبيه شانه سر
بدپوز	badpuz	بد اخلاق
بدرهده	badrahde	بدرفته از طايفه منزائي چهار لنك
بد گمون	bad gemun	بدگمان
بدنم	bad nom	بدنام
بدل بيدن	badal biden	بلد بودن
بدنمس كرد	badnomes kerd	بدنامش كرد
باداوشن	bad aosen	درخت ، وزيدن باد
بدل نيدي	badalnidi	بلد نيستي

بدراهي	bederahi	در بيائي
بدزوون	badzevun	بدزبان
بردگوري	bardegaori	بردگبر محلي كه زردتشتي ها اجساد مردگانرا مي گذاشتند
بر	bor	راس □وآحد شمارش گوسفند يك بر مثلا
برفو	barfao	آبي كه از برف ذوب شده سرازير شود
يه بر جلو	ya bor jalao	يك بر گوسفند
بردبر	bard bor	سنگبر ، از طايفه جانكي سردسير
بر	ber	كسي كه لكنت زبان دارد
بر	bar	حيواني كه جفت گيري مي كند ، سهم ، قسمت
برار	berar	برادر
برارمي	beraromi	برادرم هستي
برق زيدن	barqzeydan	برق زدن
برنج كالي	berenjkali	برنجكاري
بروزدا	buruzda	اعتراف كرد ، فاش كرد
بريون	beryun	بريان
بردنس	bordenes	بردندش
بركلو	barkalu	گياهي است آبزي كه برگهاي آن تند است و قابل خوردن
بردل	bardal	سنگي است كه به شكل آسياب سنگ
برگل	bargal	بره ها
بزگل	bozgal	جمع بز
بزكي مار	bazgi mar	مار صحرائي و خشكي
بز بياري	boz biyari	بد بياري
بساك	bosak	بساك از طايفه ميوند چهار لنگ
بسي	basi	نامي است براي زنان ، كافي است
بهسه	bahse	بسته ، انبوه
بست	best	انداخت
بسملا	besmela	بسم الله
بسملا گرگ	besmela gorg	دعائي است كه بالاي سربچه مي خوانند براي حفاظت از حمله حيوانات درنده
بس	bes	به او
بس گهدم	bes gohdom	باو گفتم
بستكون	bastekun	بسته ، بسته گره خورده
بس و بند كردن	basobandkerdan	بست وبند كردن
برارزا	berar za	برادر زاده
برار زينه	berar zineh	برادر زن
برار كپ تر	berar gaptar	برادر بزرگتر
برار كوچير	berar kocir	برادر كوچك
برچ	berc	صيقلي ، براق
براور	beravar	برابر
برنجكالون	bernjkalun	برنجكاران ، قريه اي در فلار داردل بهرام مرده ، نام گردنه
بروم مرده	bahrommordeh	اي است كه سرماي آن دهها درجه زير صفر مي رسد و اغلب سال يخبندان است
برومنس	beromnes	خرابش كن

بلور	belur	ني كوچكي كه در گهواره مي گذارند تا بچه از آنجا ادرارش را بخارج بفرستد
بردسيلا	bardsila	سنگ سوراخ ، قريه اي است در سر له جانكي
برجلي	borjali	نامي است براي مردان نامي است براي مردان
برد قمچي	bardeqamci	نام محلي است در نزديكي مسجد سليمان كه سد كارون بر روي آن بنا شده است. سابق به آن گدار برد قمچي مي گفتند
بردچق چقو	bardcaqcaqu	دو سنگ را بهمزدن ، نوعي بازي كودكان است
بره	bahre	كفگير
بر	bar	سهم ،جلو ، نزديك حاملگي ، آغاز حاملگي
برافتو	baraftao	جلوي آفتاب
برم	barm	دشت علفزار كه مرداب هم داشته باشد
برم گاميشي	barmegamisi	دشتي است نزديكي رود زرد جانكي سايبان
برگه	borgeh	ورق كاغذ را گويند
برگ	borg	ابرو
برگل	borgal	ابروان
برنجاس	berenjas	گل آن در گياه پزشكي مصرف دارد
بريزه	berizeh	نوعي سقز كه از صمغ درختان كوهي بدست مي آورند
بريزنيدن	beriznidan	كباب كردن
برو	berao	برو
بردنشونده	bardnesondeh	محلي است باستاني در مسجد سليمان
بردس	bordes	بردش
بردنس	bordenes	او را بردند
بردين	bardin	بردين از تيره اسيونددوركي هفت لنگ
بورس	bevares	ببرش
بوگر	buger	بوگير ، بوگر از طوايف جانكي سردسير
برزو	borzu	نامي براي مردان
برزير	barzeyar	برزگر
برزيري	barzeyari	برزيگري
برزيري خوندن	barzeyarixondan	آهنگ برزگري خوانده به هنگام درو
بري	bori	چكي ، قطعي ، جملگي
برس	bores	بريد
برس	bares	ببرش
برهردن	borharden	قاطي شدن ، برخوردن
برشت	berest	كباب شد
برشته	beresteh	كباب شده
برشتوك	berestuk	نوعي غذاي سرخ كرده در روغن و آرد براي زن تازه زائيده
برده ده	barde-deh	برده ده قريه اي است در بخش سوسن ايذه
برافتو سعيدي	baraftao saeidi	بر آفتاب سعيدي ،قريه اي است در بخش سوسن ايذه
برافتو كاشكل	baraftao kaskal	بر آفتاب كاشكل ، دهدز ايذه
بزكشون	boz kosun	بزكشان ، دهدز ايذه
بردميل	barde mil	بردميل ، دهدز ايذه
برد زرد	barde zard	بر دزرد ، دهدز ايذه
بردگل	bard gal	بردگل قريه اي است در دهدز ايذه

بردبرون	bard borun	بردبران قريه اي در باغ ملك ايذه
بردگپي	bard gapi	بردگپي ، قريه اي در ايذه
بستگون	bastegun	وابستگان
بستن	bastan	بستن ، نوعي دعا و سحر و جادوست
بشون	besun	(توپ زدن) بزن زيرش
بشين	besin	بنشين
بط اوي	bat-aoi	مرغابي
بفا	bafa	وفا
بفتن	baftan	بافتن
بفتني	bafteni	بافتني
بفت	baft	بافت
بفرشنم	beferesnom	بفرستم
بق	baq	قورباغه
بق اوي	baq-aoi	قورباغه آبي
بق كرد	baq kerd	ترشروئي كرد
بگ	bag	بيگ آقا ، سردسته
بگ ممد	bag mamad	بيگ محمد
بگولي	baguli	نامي است براي زنان ، مخفف بيگم
بگي جون	bagi jun	بيگم جان نامي است براي زنان
بگم	bagom	مخفف بيگم ،نامي است براي زنان
بگوس	bogos	به او بگو
بگزاده	bagzadeh	بيگ زاده نامي براي دختران
بگرنس	begernes	روشنش كن
بل	bel	بگذار
بلس	beles	وجب
يه بلس	ye beles	يكوجب
بلا	bela	گم كردن
بلاس كردم	belas kerdom	گمش كردم
بليط	balit	بلوط
بليطي	baliti	بلوطي ، نامي براي مردان
بليل كلو	balil kalu	بهلول ديوانه
بل	bal	بلكه ، مگر
بلكم	balkom	بلكه
بلاكم	balakom	بلكه ، لهجه هفت لنگ شمالي
بلباس	belebas	ابوالعباس روستائي نزديك باغملك
بالون	balun	بالان قريه اي در باغ ملك ايذه
بلواسي	belevasi	منسوب به ابوالعباس
بلال	balal	بلال يا دي بلال نام معشوقه اي است كه شعر و آهنگش در بختياري ورد زبانها است
بليوند	belivand	از طايفه بهداروند هفت لنگ
بلگه	balgeh	مدرك ، لباسي كه براي نامزدمي برند
بلك	balg	برگ
بل باريك	bel barik	كمر باريك
بليكه	belikeh	زائده شرمگاه زنان
بلوني	boluni	كوزه بزرگ

بلند	bolend	بلند
بمبو	bambao	بمبوموتور آب جائیكه تقسیم آب وسیله شیر آب انجام میشود
بن نا	bonna	بیخ گلو ، وسیله آرایشي براي زیر گلو
بن	ban	درختي جنگلي
بن چك	boncak	بنچاق
بن تمون	ban tomun	بندتمبان
بن پرك	bon park	چرم گیوه محلي
بند	band	طناب
بندیر	bandir	منتظر
بند كردن	band kerdan	پیله كردن به كسي
بندون	bondun	روستائي است در پاي منگشت
بندوندن	band vandan	آرایش صورت زنان
بنسر	bonsor	نوعي پیاز كوهي است
بنگ كردن	bang kerdan	صدا كردن لهجه زرا سوند
بنگ	bang	صدا
بنگ كردن	bong kerdan	صدا كردن ، لهجه دیناران
بنگ غرو	bong quru	نزدیك غروب
بنگ شوم	bonge som	هنگام شب
بنگ صبح	bonge sob	بامدادان
بنگس كرد	banges kerd	صدایش زد
بنوش	benaos	بنفش
بنه	boneh	اسباب سفر ، آبادي
بنه كن	boneh kan	براي همیشه از یك محلي مهاجرت كردن
بنیچه	boniceh	بنیان خانواده
بنه قوات	boneh qavat	بنه قباد قریه اي در بخش سوسن ایذه
بنه شمبه	boneh sambeh	بنه شنبه ، قریه اي در بخش سوسن ایذه
بنه تیمور	boneh teymur	بنه تیمور ، قریه اي در بخش دهدز ایذه
بنداري	bendari	سر بالائي
بندار	bendar	سر بالا
بند زیر جومه	bande zirjumeh	بندزیر شلواري
بنگرو	bangeru	نامي براي مردان
بنگ بو	bangebu	صدا و بوي چیزي آمدن
بنه وار	bonevar	محل برافراشتن چادر ها
بنگشت	bengest	گنجشك
بوس	boas	پدرش لهجه چهارلنگ
بنه امد	boneh ahmad	بنه احمد ،قریه اي در بخش سوسن ایذه
بنشتي	benesti	بنشتي ، قریه اي در بخش سوسن اي
بنه ارون	boneh arvan	بنه ارون قریه اي در دهدز ایذه
بوس	bavas	لهجه چهار لنگ ،پدرش
بوبرا	bubera	بویا آثار چیزي كه استشمام شود
بویل	baoyal	پدران
بوربورون	bur burun	بوربوران از طایفه گندل زو چهارلنگ
بور	bur	زرد كمرنگ
بوري	buri	بوري از طایفه موري هفت لنگ

بورچال	bur cal	رنگ اسبي كه زرد باشد و پيشانيش سفيد
بوس	bus	بوسه
بولرت	bulert	بوي سوز
بوم	bum	ميله چادر خيمه
بوي بند	bohi band	بازوبند
بهون	bohun	چادر
بون	bun	بام
بوبرنگ	bubereng	بو ، اثر
بورنيد	burnid	صداي گاوداد
بون گلون	bun gelun	بام غلطان
بونه	bune	بهانه
بوسون	bosun	بستان ، باغ
بوير	boveyr	امامزاده اي است پاي كوه دالابين كتك و تنگ اوزه ،در انديكا
بوه	baveh	پدر ، لهجه زراسوند
بوسيره	baosireh	پدر زن
بوكز	bukez	بوي سوزاندني
بوگر	buger	يكي از طوايف جانكي سردسير
بهيگ	behig	عروس
بهيگ برون	behig barun	عروس برون
بهره	bahreh	كفگير
بي	bi	بود ، مخفف بي بي
بي گلنسا	bi golnesa	بي بي گلنسا ، نامي براي زنان
بيد زرد	bidzard	بيد زرد قريه اي در ايذه
بي ستاره	bi setareh	بي بي ستاره ، نامي براي زنان
بي شرط	bey sart	بيع شرط
بيار	biyar	بيعار ، بياور ، بيدار
بيابون	biyabun	(صحرا هم گفته ميشود)بيابان
بيابونه	biyabuneh	دشت ، بياباني
بي مايه فطيره	bimayehfatireh	هر كاري سرمايه مي خواهد
بيوره	bivareh	بيعرضه
بي جن	bijan	بيژن ، نامي براي پسران
بي نماز	binomaz	بي نماز ، يعني قاعدگي زنان
بي نمك	binemek	بي نمك
بي وره	bivareh	بيموقع ـناگهاني
بي همه چي	bihameci	ناكس ، بي بته
بي بارت	bi bart	ناقواره ، بدولم
بي تا شونه	bitasuneh	بي خبري
بيخوري	bixavari	لهجه در (بيهوري هم مي گويند)بي خبري
بي قضاباي	bi qaza baei	بي قضا شوي بي بلا شوي
بيگ	big	بزغاله
بيدن	biden	بودند
بيدستون	bidestun	بيدستان ، قريه اي در فلار دار دل

بخش پ

پا اشكناده	paeskenadeh	پا شكسته
پاپتي	papeti	پا برهنه
پاچل كردن	pacel kerdan	له كردن زير پا
پاپليچك	papelicak	پارا به پاي ديگران پيچيدن و او را به زمين زدن
پاپي	papey	جستجو كردن ، تعقيب و پايداري
پاكله	pakoleh	تير چوبي كوتاه
پاريو	pariyo	پاریاب، مزرعه برنجكاري
پازن	pazan	بزكوهي
پازنون	pazanun	پازنان ،نام قديمي گچساران
پاسا	pasa	پامال كردن
پاقدم	paqadam	يمن قدمً باشكونً
پاكار	pakar	پادو ، نوكر
پاكولا	pakula	محلي است در دامنه ككوه سراك ايذه
پاك پرچ	pakporc	تميز و پاك
پالنيدن	palnidan	پالودن
پاورگهدن	pavargehdan	پابرداشتن لهجه هفت لنگ ديناراني
پارينه	parineh	پارينه ، گوساله يكساله
پار	par	پار ، پارسال
پاچاله	pacaleh	كنار محلي كه آتش درست مي كنند
پازهر	pazahr	پادزهر ، نوعي مهره زرد كه از آن تسبيح درست مي كنند
پاس كردن	pas	پارس ، عو عو سگ
پاكش	pakes	شلوار زنانه
پاگشا	pa gosa	دعوت عروس و داماد به خانه پدر عروس را پاگشا گويند
پارديم	pardim	تكه اضافه كه در پشت پالان خر مي بندند
پاوما	pavema	زني كه نزديك زائيدنش باشد
پالون هر	palunhar	پالان الاغ
پاله	paleh	پياله
پاتيل	patil	ديگ مسي

پبيو	pa biyo	پس بيا
پبرو	pa-berao	پس برو
پچه كردي	pa-ce-kerdi	پس چه كردي
پ	pa	پس
پتيله	petileh	فتيله
پكوچوني	pa-kuconi	پس كچائي
پكويني	pa-koyani	پس كجائي ، هر دو واژه در لهجه مورد استعمال دارد
پر پيش	parpis	پروپيش پركندن مرغ
پرچ	perc	ريسماني از الياف
پرك	park	سوزن پنبه دوزي
پر كس رهد	perekes rahe	زهره اش تركيد
پرك	perek	زهره
پرري	porri	پررو
پررين	parzin	حصاري كه از خاركنار درست شده باشد
پريك	parig	پربروز
پرزه	perzeh	ذره ذره شدن
پرسه زي	parsezey	بيهوده راه رفت
پرستن	perestan	پريدن
پرست	perest	پريد
پرناكي	pernaki	جوجه اي كه تازه بال و پرباز كرده و مي خواهد بپرد
پرسيلا	parsila	نام قريه اي در غرب ايذه
پرنيد	pernid	پرواز داد
پرخديجه	parxedijeh	قريه اي در انديكا
پري شو	parisao	پريشب
پري رو	pariru	پريروز
پرتك	pertak	پروانه
پرت	pert	(رجوع شود به وردا)پرتاب كردن
پرپين	parpin	دعائي است براي دفع مار مي خوانند به بخش دين باوري در همين كتاب مراجعه كنيد
پرچل	parcal	كثيف

پرپيت	perpit	مرغي كه هنگام بريدن سر دست و پا ميزند
پرون	perun	پرتابي
پرس پي	porspey	جستجو دنبال
پس برك	pasbarak	پس برك كسي كه همدست دزد است و از عقب هواي او را دارد
پس پير	pasepir	پشت امامزاده
پس تو	pastu	پس تو اطاق پشتي
پسن كرد	pasan kerd	پسند كرد
پس منده	pasmandeh	پس مانده
پسونلت	pesunalet	پستانهايت
پسوه	pasoah	پس فردا
پس برگ	pasbarak	كسيكه عقب دزد براي حفاظت جان او مي ايستد
پسين	pasin	عصري
پشك وندن	peskvandan	قرعه كشي كردن
پشتك زيدن	postakzeydan	معلق و وارو زدن
پشاي	pesai	جهيزيه عروس
پشكنيد	peskenid	پخش كرد
پشكل	peskel	مدفوع گوسفند
پشمازه	posmazeh	گوشت پشت شانه گوسفند
پشت پير	postepir	قريه اي در انديكا
پتي	peti	خالي
پچه	paceh	پس چه
پخشه	paxse	پشه
پخشه كوري	paxse kuri	پشه كوري
پخشه بند	paxseband	پشه بند
پلوار	palvar	پروار ، چاق شدن گوسفند
پل	pal	گيسو ، پارو براي قايق ،چشم چران
پلل	palal	گيسوان
پلم	palom	گيسوانم
پللت	palalet	گيسوانت
پل بريده	palborideh	گيسو بريده

پل	pol	پل از طايفه اسيوند دوركي هفت لنگ
پل زيدن	palzeydan	پارو زدن
پل	pel	گاونر
پليشنه	pelisne	تراشه طولي چوب
پلقست	peleqest	له شد
پلشتوك	pelestuk	پرستو
نيري ــپ	pa-niri	پس نمي روي
پندو	pandao	ورم كردن
پنگ	peng	پنجه
پنگول	pangul	پنگول پنجه زدن گربه
پك وپز	pakepoz	قيافه و چانه
پفي	pofi	ريه گوسفند
پكس	pokes	پكيد
پكويني	pa-koyani	پس كجائي
پفنيده	pofnide	ورم كرده
پوشيدس	pusides	پنهانش كرد
پوشن	pusen	لباس
پولادوند	puladvand	فولادوند طايفه اي در لرستان
پوز	puz	لب و دهان
پورنيد	purnid	فشار اورد و جلو رفت
پورست	purest	روي مدعي افتادن و فشار دادن
پوستين بكول	pustin be kul	پوستين بدوش طايفه اي از كنوسي چهارلنگ
پوس	pus	پوست
پوس ري كلفت	pusri koloft	پوست و رو كلفت ، پررو
پسين	pasin	عصر
پهلوو	pahlavu	پهلوان
پوزار	paozar	كفش ، گيوه
پهلي	pahli	پهلو
په	peh	پيه
په گا	peh ga	پيه گاو

په	pa	پس
پين	pain	مدفوع حيوانات
پهنس كرد	pahnes kerd	پهنش كرد
پهرو	pahru	وصله
پقر	peqer	پين گاو و گوسفند
پهسه	pahse	پسه يعني پشت ،كفل
پيا	piya	مرد ، شجاع
پيت وردن	pit verdan	تاب و پيچ از شدت درد
پيت كندن	pitkandan	تاب و پيچ از شدت درد
پيهور	bihavar	بي خبر
پيروني	piruni	حالت غش و ضعف بچه
پيركايد	pirkaeid	ميرقائد از طايفه عالي انور هفت لنگ
پيرگوئي	pirguei	
پيربتولي	pirbatuli	امامزاده اي است نزديك آب بهار كاهكش نزديك مسجد سليمان كه زيارتگاه است
پيسه	pise	سياه وسفيد
پيشال	pisal	پوشال
پيشتو	pistao	نوعي هفت تير كمري
پيش زا	piseza	ناپسري
پيش پريگ	pisparig	پريروز
پيش پا	pispa	جلو پاي خودت همين الان
پيك	pik	خالي
پيل	pil	پول
پيل پلا	pilpela	پول و وجه
پيلكي	pilaki	پولكي ، پول دوست ، پولكي شيريني
پيلك	pilak	پولك
پينه	pine	وصله
پينه دوز	pineduz	به پينه دوز كمر گير هم)پنبه دوز مي گويند).
پي نيدن	peynidan	كيل كردن ، پيمانه كردن
پي دون	peydaon	تعقيب كردن

پي افتوه	peyaftaoe	پي آفتابه ، به توالت رفتن
پي كور كردن	peykurkerdan	ردپا گم كردن
پيمونه	peymuneh	پيمانه
پين دري	paindari	(تالار مهمانخانه)ساختمان پنج دربي
پي زيدن	peyzeydan	ردپا جستن ،در اب فرورفتن
پيرار	pirar	پير ارسال
پار و پيرار	par o pirar	پارسال و پيرارسال
پير	pir	بزرگ ، امامزاده
پيراوي	piravi	الهي پير شوي
پري شوندوت	parisondvet	الهي جن و پري ترا بزند
پمبه كال	pambekal	پنبه كار روستائي در تل بزان مسجد سليمان
پيركنارك	pirko narak	پير كنارك ، روستائي در تل بزان مسجد سليمان
پا گچ	pagac	پا گچ ، روستائي در تل بزان مسجد سليمان
پر زرد	parezard	پر زرد ، روستائي در جهان گيري مسجد سليمان
پرچك	percak	پرچك روستائي در جهانگيري مسجد سليمان
پير عبدالله	pirabdola	پير عبدالله روستائي در جهانگيري مسجد سليمان
پرنوشته	parnevesteh	پر نوشته ، روستائي در جهانگيري مسجد سليمان
پرپولاد	parpulad	پرپولاد ، قريه اي در بخش لالي
پس دلي	pasedeli	پس دلي ، قريه اي در بخش لالي
پاگوريه	paguriye	دو قريه در بخش لالي
پاچ كولا	packula	پاچ كولا ، قريه اي در بخش لالي
پاراك	parak	پاراك ،قريه اي در بخش لالي
پرچك دال	percakedal	پرچك دال ، قريه اي در بخش هفتگل
پيربني	pirbani	پيريني ، قريه اي در بخش هفتگل
پربيكس	parbikas	پربيكس ، قريه اي در بخش هفتگل
پاربادينه	parbadine	پاربادينه ، قريه اي در بخش هفتگل

بخش ت

تربه	torbe	توبره
ترب	torb	ترب
تربه گا	torbe ga	ترب گاوي نوعي علف پهن برگ است
ترب تروپ	tarap-turup	سرو صدائي كه از زدن دست به چيزي حاصل ميشود
تري تل	tarytol	(ريشه انگليسي)تراكتور
ترنات	tornat	گيسو هايت
ترنه	torneh	گيسو
تراشت	terast	تراشيد
ترتليك	tartelik	خيس شدن
ترتنيد	tertenid	كله پاچه را با اتش پرزوپشم انرا سوزانيدن
تركست	terekest	تركيد
تركست	torokest	اهسته راه رفتن
تروشك	torosak	نوعي سبزي است شبيه اسفناج كه با ان اش درست مي كنند
ترشك	tarasok	قريه اي است در مرغا ، ايذه ، كه چاههاي متعدد نفت در ان منطقه حفاري شده است
تركه	tarke	شاخه چوب باريك
تركه بازي	tarke bazi	يكنوع بازي محلي است
تزبه	tazbe	تسبيح
تش	tas	اتش ، تيره
تش دي	tasdi	اتش و دود اتش علم كردن
تش گرهد	tas gerehd	اتش گرفت
تش وتوه	tas o tave	اتش و تابه نان پزي
تش برق	tase barq	رعد وبرق
تشر	tasar	نهيب زدن
تشرزي	tasar zey	نهيب داد
تشني	tesni	گلو
تش وند	tas vand	اتش زد
تشني درد	tesni dard	گلو درد
دردم و تشنيت	dardome ve tesnit	(نفرين و تهديد)دردم به گلويت بزند
تفاق	tefaq	اتحاد و اتفاق
تفكه	tofke	اب دهان
تقا ص	taqas	انتقام
تقه ژي	taqe zey	ضربه زد
تقس دروي	taqes dervy	گندش در امد ، ورشكست شد
تقشت	taqest	كندوي چوبي زنبور عسل
تك	tak	تنها
تك و تينا	tak o teyna	تك و تنها
تك تول	take tul	اساسيه
تكه	take	مدفوع گاو
ترات	torat	(واژه انگليسي وجود دارد)تاختن اسب
تكه	toke	چكه باران
تكه ورودن	take varvanden	مدفوع گاو را جمع اوري كردن

تكنيدن	taknidan	تكاندن
تك تيك	tak tik	كم به تعداد كم ، بندرت
تكو	taku	نان پخته
تكس	takes	لاغر شد
تكل	takol	تابوي كوچك ارد
تگر	teger	تگرگ
تلنيدن	telnidan	پاچل كردن ، له كردن
تلنگر	telangor	انگشت را با ضربه زدن
تلنگوش	telangus	سيلي ، بيماري اوريون
تليشه	telise	بريده چوب يا سنگ
تويزه	tevize	اش پال
تلپ	telep	صداي افتادن چيزي به روي زمين
تلف	tolf	تفاله
تلين	telin	شكمو
تلمبار	telambar	رويهم انباشتن
تلند	teland	بيعار
تلواره	talvareh	محل گذاشتن اثاثيه و رختخواب روي چهار پايه داربست
تلميت	talmit	كتل بستن بر روي اسب براي عزاداري ، يا جاسازي روي اسب براي سوارشدن زنان
تليت	telit	تريد ، آبگوشت و نان
تلي دون	telydu	تپه اي كه كودگاه باشد
تليشنيد	telisnid	شكست از طول
تل	tehl	تلخ
تل	tel	شكم ، نوعي مخلوط سير و كرفس و ماست
تك	tek	ساق ران ، ساق پا
تل	tol	تپه ، سگ شكاري
تل	tal	محل اغاز بازي و يا محلي كه پايان بازي است
تل انجوي	telanjevi	ترنجبين
تتن	teten	توتون
تلو	tolo	تعدادي گوسفند
تم	tom	تخم ،مزه
تمارزو	tamarzu	ارزومند
تماسا	tamasa	مثل اينكه تونگو اينطوراست
تمدار	tomdar	مزه دار ، مرد ، خايه دار ،اصطلاحي است
تمدار	tamdar	دستگاه چوبي كه قالي و گليم را براي بافتن به ان مي بندند
تمسك	tamasok	سند ، مدرك
تمنا	tamana	احوالپرسي
تم حروم	tom harom	تخم حرام
تمتمه	tam tame	بقيه ، باقيمانده
تهمره	tahmere	مسخره
تناف	tenaf	طناب
تنكه	tonoke	شورت ، دله حلبي
تن درست	tandarest	خواب رفتن پا
تن درست	tanderest	تندرست
تنگ چل	tange cel	زيربغل

تنگ	teng	محكم ، رگ
تمبون	tombun	شلوار
تمبون دبيت	tombun dabit	(مشكي از پارچه دبيت)شلوار مرسوم در بختياري
تنگ اوي	teng avi	رك شد ، بلند شد
تنه من ريت	tena menrit	(كنايه از كسي كه گناهي مرتكب شود)ننك برتو باد
تنير	tanir	تنور
تنيره	tanireh	دودكش
تو	tu	اطاق
توف	tuf	موج بزرگ در ساحل ، دوغ پخته
تو	tao	تب
تورتنيد	turtenid	سوزداد ، دردكرد ،تير كشيد
توره	tureh	شغال
توشكلي	tusgeli	گلو خاريدن و آب در گلوگاه خوردن
توشمال	tosmal	رامشگر و نوازنده محلي
توه چري	tave cori	نان و روغن و شكر مخلوط را روي تابه سرخ كردن
توه	tave	تابه نان پزي
توون	tavun	تاوان ،غرامت
توستون	tavestun	تابستان
توست	tavest	اب شد
تونيدن	taonidan	اب كردن ، ذوب كردن
توس	taoves	ذوب شد
توسرد	taosard	تب مالاريا كه بالرز همراه است
توگپ	taogap	تب بزرگ ، حصبه ، تيفوئيد
توسيك	tao se yek	تب مالاريا چون هر سه روز يكبار تب و لرز مي كند
توبر	taobor	تب بر ، قرص تب بر
توابت	tavabat	طبابت ، معالجه
توپه كرده	tupe kerde	امتلاء معده دارد
تور	tavar	تبر
توكه	tavake	بيماري كيلك (طبقه)يكنوع بيماري گاوي
تولازم	tao lazem	نوعي تب كه ايجاد مصونيت مي كند
توري	taori	تب خال كه در اثر تب بوجود ايد
توله	tule	گياهي است كه برگهاي پهن مدور دارد و خوردني است
توله	taole	مكاني است در مرغا ، ايذه
تولكي	tulaki	نشاء كردن برنج
ته بندي	ta bandi	پيش غذا خوردن
تهده	tahde	تخته گهواره چوبي خاص منطقه بختياري و عشاير
ته منده	tah mande	باقيمانده
تينا	teyna	تنها
تيوري	teyvari	نامتعادل ، يكطرفه
تيت	tit	توت ، نيشگون گرفتن
تي تينك	titenak	نوعي بازي است
تيتم ره	titom rah	راه باريك
تدرگ	tederg	تگرگ
تيرپوش	tir pus	سقف اطاق را با چوب وتير اهن پوشاندن

تير	tiyar	كيسه بافته اي كه در ان نمك مي ريزند
تير	tir	تير ، چوب يا تير اهن
تيرس كرد	tires kerd	تحريكش كرد
تير كردن	tir kerdan	انتخاب كردن گوسفند از ميان گله
تيف كردن	tif kardan	مرغي كه با پاي خودش زمين را جستجو ي كند
تيف تيف	tif tif	باران كم كم امدن
تيگ	tig	پيشاني
تيگ نوشت	tig nevest	سرنوشت
تيگس خيره	tiges xeyreh	پيشانيش خير و با شكون است
تي نيدن	teynidan	تكان دادن
تيه تي نيدن	teyeh teynidan	چشم را تكاندن براي درد چشم
تيه سور	tiye sur	چشم شور
تيار	teyar	كامل ، درست
تي تي	titi	حرفي براي نوازش بچه بره يا بز
تيفون	tifun	طوفان
تي ره	tirah	چشم براه
تيزو	tizao	تيزاب
تيه	tiye	چشم
تيل	tiyal	چشمان
تيارت	tiyart	تئاتر ، مسخره
تيره	tire	شعبه اي از طايفه
تيله گلو	tile gulu	بچه گربه
تيه پل	tiye pal	چشم چران
تي مره	timore	(بوته تاجريزي)تاچريزي
تيشتر	tistar	بزجوان

بخش ج

جاجا كرد	jajakerd	مرغ بي ارام كه از جائي به جائي مي رود
جارچي	jarci	كسي كه در سابق خبري را بمردم ميداد
جارو	jaru	جارو ،محلي نزديك هفتگل
جارزي	jarzey	صدا كرد
جازپيار	jazpiyar	خود را بكاري مشغول كردن
جاوار	javar	جاي بار انداز بهنگام كوچ مي گوين هم (وارگه)
جام	jam	جايم
جونكي	junaki	جانكي
جاوارگه	javarga	جاي بار انداز بهنگام كوچ ،باقيمانده ، اثار كوچ
جامنده	jamande	بجا مانده
جال	jal	جاهل ، جوان
جال جقله	jal jeqele	جاهل ، نوجوان
جاني	jani	مخفف جان محمد
جقله	jeqele	پسر بچه بي اهميت
جخت	jaxt	تازه ، حالا
جختي اويدم	jaxti iveydom	تازه امدم
جخت	jaxt	عطسه تكراري

جر	jar	دعوا
جر	jer	پاره كردن پارچه با صداي مخصوص
جر	jer	به تنگ امدن ، عاصي شدن
جراويدم	jereveydom	به تنگ امدم
جردادس	jerdades	پاره اش كرد
جرس دا	jeresda	پاره اش كرد
جرز	jerz	ديوار تيغه اجري
جركول	jerkul	انبان چرمي
جرين	jorin	قوزدار
جراده	jarade	حشره بالدار سمي
جرنيدن	jarnidan	كج كردن ، چرخاندن
جرنيد	jarnid	كج كرد ،چرخاند
جريت	joryat	جرات
جره	jare	وسيله عبور از روي اب
جرمنجر	jarmanjar	دعوا و مرافعه
جراو	jerav	جوراب
جعده	jaede	جاده راه
جعوه	jaeve	جعبه
جفت	jaft	جفت لايه دروني نازك بلوط
جفت	joft	يوغي كه براي خيش بگردن گاو مي بندند
جق داره	joqdare	بيماري پرخوري دارد ،در شكمش چيزي است كه غذاها را مي بلعد
جقله كه	jeqele ke	پسره
جلا	jela	بجز
جلالي	jalali	جلالي طايفه ي از اورك ، ديناران
جلاو	jalav	گله گوسفند
جلاوخر	jalav xer	خريدار گوسفند
جلاوكشي	jalav kesi	خريد و فروش گله
جلو	jalav	بد جنس
جلو	jelao	پيش ، جلو
جلد	jald	تند ، چابك
جل بند	joleband	اثاثيه و رختخواب
جل	jol	پوششي براي چهارپايان
جل جاته ورچين	jolejatevorcin	رختخوابت را جمع كن
جلودار	jelaodar	جلودار پيشرو
جليقه	jeliqe	جليقه
جليل وند	jalilvand	طايفه اي است
جليلي	jalili	طايفه اي است
جمالوند	jamalvand	طايفه اي است
جم جيل	jamjil	جم كردن اثاثيه
جم	jom	تكان
جم هردن	jomhardan	تكان خوردن
جم	jam	جمع
جمنيد	jomnid	تكان داد
جمه	jome	جمعه

جومه دار	jumedar	جامه دار حمام
جند	jend	جن ، غول
جندزيده	jendzeyde	جن زده
جندم	jandam	جهنم
جنگه	jonge	جوجه كوچك
جنگر	jenger	چند شاخه چوبي تيز بهم وصل مي كند و دسته اي به ان مي نهند مثل شانه براي پاك كردن گندم و جو
جول	javal	جنگل
جون	jun	جان
جونه مرگ	junemarq	جوانمرگ
جو	ju	جوي اب
جو	jao	جو ، جو دو سر
جوه	juva	جامه
جوال	juval	چيزي كه در ان كاه مي ريزند
جوالدوز	juvalduz	سوزن جوالدوز براي دوختن گوني
جوراجور	jurvajur	رنگارنگ ، مختلف
جوشس	juses	جوشيد ،مهربان و خونگرم
جووني	javuni	جواني
جوني	juni	مخفف ماهي جان ، نامي براي زنان
جون مرا	junmora	جان مراد نامي براي مردان
جون جوني	junjuni	دوست جاني
جوي گوئي	jeviguei	طايفه اي است
جهاز	jehaz	جهيزيه
جهازبرون	jehaz barun	جهيزيه از خانه عروس بردن
جه جه	jehje	محلي است در مرغاب ، جبوب ايذه
جيجه	jije	جوجه
جيريسنيد	jir isnid	جوجه بي مادر كه ناراحتي مي كند
جيل	jil	زير گلوي خروس كه اويزان است
جروك	jaruk	دعوا كن ،اهل شر
جرقو	jerqu	ادم كم زور و پررو
جرك	jerk	تركه هاي بادام براي سبدبافي
جرنگه	jerenge	وسط
جرنگه ظهر	jereng e zohr	وسط ظهر
جلدي با	jaldiba	زودباش

بخش چ

چاپ چوله	capcule	دروغ و پشت هم اندازي
چات	cat	سينه كش كوه
چاربني چه	carbonice	جهار بنيچه نام تيره اي است
چاربر	carbor	نام تيره اي است
چارتا	carta	جهار عدد
چارتا	carta	جهار تا ، جهارلا
چارقت	carqat	روسري
چاروا	carva	چهارپا ، دام لهجه زراسوند
چاربا	carba	چهارپا ، لهجه ديناران
چارچو	carcu	چهارچوب
چاس	cas	ظهر
چاله	cale	اجاق
چارتمه	cartohme	چهار تخمه كه مصرف طبي دارد
چارنيد	carnid	چراند لهجه هفت لنگ
چرنيد	carnid	چراند لهجه چهار لنگ
چاره	careh	وسيله اهني يا جلبي براي حمل و نقل حبوبات كه كوچك ان كيلوئي است □يك كيلوئي و بزرگش
جارلنگ	carleng	چهار لنگ
جارنال	carnal	دويدن اسب
چارمال	carmal	چهارمحال بختياري
چارشونه	carsune	بلند قد وشانه پهن
چال	cal	گودي ، خاك كردن
چال كچه	calkahcah	گودي چانه
چال	cal	پيشناني سفيد اسب
چالس كرد	cales kerd	خاكش كرد
چاله دون	cale dun	محل پختن غذا
چپال	capal	چپ دست
چپري	capari	تند
چول	caval	(بيشتر درباره سرما بكار ميرود)فلج شدن
چري	cari	كتف ، چري در نزديك بازفت
چپري اويد	capari eveyd	زود امد
چپه	cape	بيشتر نانهاي فطير را چپه ده عددي)دسته (مي كنند
چپو	capao	غارت
چپكوني	capekuni	برعكس ، در چپ نهادن
چپق	capoq	چپق
چور	cor	كلاف سردرگم ، بهم ريختن قيافه
چرت	cart	مزخرف گفتن ، ياوه
چرت	cart	چتر
چرد	card	چريد
چرك تو	cerk tao	پركار ، مقاوم ، مربوط به پارچه
چرك	cerk	نخ سفيد قالي

چرز	caraz	آجيل
چرمه	carme	خر زردرنگ و سفيدرنگ
چرنيد	cernid	نعره زد
چيره	cehre	نعره زدن
چرش	cehres	نعره زنان
چره	cahre	موي بز را قيچي كردن
چز	cez	گياهي است كه مصرف طبي دارد
چسنيد	cosnid	باد خارج كرد
چسبون	casbun	به اندازه قالب تن
چشميزه	cesmize	دواي چشم درد كه منشاء گياهي دارد
چشخيدن	casxidan	چشيدن
چفت	caft	پشت زانو ، پشت پا
چقل	coqol	چينه دان مرغ
چقلي	coqoli	شكايت كسي را كردن
چقل گوش	caqal gus	تفنگ ده تير كوتاه نوعي قديمي و مخصوص
چفتر	cefter	ويار زنان
چفتر چينه	cefter cineh	ويار دارد
چقاله بايم	ceqalebayom	چقاله بادام
چقون	caqun	چاقو
چق چيل	caqcil	اساسيه بي اهميت
چقر	ceqer	محكم ،جان سخت
چقن	ceqen	بسته بندي پيره زنان ، گره زدن
چكنم	cekonom	چكار كنم
چوك	cok	زرنگ ،چالاك
چكسه	cekehse	چكيده است
چكنتي	cekanti	ادم بيعرضه ولش
چكي	caki	قطعي و كنتراتي
چكنيد	caknid	چكاندن ماشه تفنگ
چگا	caga	تپه
چگادم دم	cega domdom	تپه اي است باستاني
چه گهدي	cehgohdi	چه گفتي
چل	cel	زير بغل
چل	cel	عدد چهل
چلسمه	celesme	چيز خوردني مثل تخمه و پسته
چلتوك	caltok	شلتوك ، برنج كه در پوسته است
چلق	calq	پرده بيمصرف روي گوشت لاغر
چله گپ	cele gap	چله بزرگ
چله كوچير	cele kocir	چله كوچك
چله دار	cele dar	زني كه در چهلمين روز زابمانش است
چله بر	cele bor	ادابي براي بريدن چله
چلنگ	celeng	دستهاي بيحس شده از سرما
چلوندس	celondes	فشارش داد
چلنگر	celenger	اهنگر
چلنيد	celnid	چپاندن با فشار ، ابش را گرفتن

چلنید	colnid	حمله کرد ، جلو رفت
چلاق	celaq	فلج ، دست و پا بیحس
چلاس	celas	شکمو
چلو	celao	پلو
چم	cam	دره ،جمنزار
چم	com	شبنم یخ زده ،وسیله اي براي خرمنکوبي
چم چیر	cam cir	سبد کوچك دسته دار
چم چیرك	camcirak	چنبره زدن مار
چمدون	camedun	چمدان
چموش	camus	قاطر یا اسب یاغي
چمت	comat	چوب نیمسوز
چم چاره	cemcare	در جواب چاره با غیظ گفته مي شود
چنا	cena	چربي
چن چنگ	cancenak	چیستان
چنه	cana	چانه
چنچه	cenje	تخمه و بادام
چوندر	condar	چغندر
چنتا	canta	چند عدد
چنوه	canove	چانه
چوچندل	cucandal	چوب چنار یا سپیدار
چو	cao	شایعه
چواسه	cavase	وارونه
چواس کردي	cevas kerdi	چکارش کردي
چوام داري	cevam dari	چکارم داري
چوپون	cupun	شبان
چوخط	cuxat	چوب خط
چوقا	cuqa	روپوش مخصوص سپید و سیاه بافته اي
چوقالویسي	cuqa levisi	عباي مخصوص پشمي یا نخي به لهجه چهار لنگ
چوقا لیواسي	cuqa livasi	عباي مخصوص پشمي یا نخي لهجه هفت لنگ
چول	cul	خراب
چول چاربرد	cul carbard	بکلي ویرانه
چولید	colid	حمله کرد ، جلو رفت
چوله	cule	جوجه تیغي
چولست	colest	فرو رفتن د له یا فلز
چلنید	colnid	فشار داد
چونه	cune	چانه زدن ، گلوله خمیر
چوپل	cupel	یکنوع بازي است
چپ زي	cap zeyd	کف زد
چپش	capes	بره یکساله
چته	cete	ترا چه میشود
چخ	cex	سگ را نهیب دادن و راندن
چرا	cera	چراغ ، چرا

چران بیار	ceran biyar	چراغ را بیاور
چدروا	cederva	چدر با مصرف طبي دارد
چورت زیدن	cort zeydan	بین خواب و بیداري بودن
چورتس پاره اوید	cortes pare avid	ناگهاني از خواب پرید
چویل	cevil	یکنوع علف خوشبو مناطق سرد
چودار	cudar	گله دار
چورو	caorao	شایعه پراکني
چوبس	cubas	داربست
چوپي	cupi	نوعي اهنگ سوگواري
چومچك	cumocak	خیزران ، عصا
چونو	cono	این چنین
چوبیرق	cubeyraq	چوب پرچم
چهي	cahi	چاهي
چه	cah	چاه
چه	ceh	چي ،چه
چل چو	cel cao	شایعه
چي	ci	مثل و مانند
چل كچلك	cel kacalak	دعائي براي جلوگیري از باران زیاد
چل	col	جاي وسایل زندگي روي چهار پایه چوبي
چول چول	col col	سنگ ریزه ها بر رویهم انباشته
چل مشكي	colmaski	چهار پایه اي كه مشك اب روي ان قرار دارد
چیت	cit	ماسه نرم
چیرست	cirest	پالوده شد
چیركرد	cir kerd	دیوار سنگي ساخت
چیل	cil	دهان ، ارواره
چینو	cino	چنین
چیا	ciya	چیز ها
چینه	cineh	دیوار سنگي
چینوي	cinavi	ادم بي ریخت نژادچیني

بخش ح

حاشا	hasa	انكار
حاصل	hasel	گندم وجو ، محصول
حال احوال	hal ahval	احوالپرسي
حبس	habs	زنداني
حجومت	hajumat	خونگيري ، حجامت
حجي ليلق	hajileylaq	حاجي لك لك
حجي	haji	تفنگ مخصوص عليدادخان در جنگ چهار لنگ
حروم	harom	حرام
حرومس با	haromes ba	حرامش باشد
حروم اويد	harom evid	حرام شد ، مرد
حروم زاده	haromzade	حرامزاده
حسا و كتاو	hesaoketao	حساب و كتاب
حسيد	hasid	حسود
حشم	hasam	دارائي ، از قبيل گاو و گوسفند
حلوئي	halvoei	حلوائي
حلوي	halavi	حلبي
حموم	hamum	حمام
حموله	hamule	حموله طايفه اي است
حيرون	heyrun	سرگردان
حاويه	haviyeh	ابزار دست لحيم كار
حفار	hafar	حرارت و شعله
حفنيدن	hafnidan	پخش گندم و جو و عدس
حور	hur	خور ، خورجين دو طرفه كه در ان از طول باشد
حوش	haos	خانه ، حيات
حوش	haos	نهيب دادن به الاغ
حاولي	haoli	كره الاغ
حونه وركنده	hunevorkandeh	(نفرين)خانه خراب
حونه ميرزا	hunehmirza	خان ميرزا
حل	hol	خاكستر
حل وسري	holvesari	(در مقام نفرين)خاك بر سر
حل وسري	holvesari	(در مقام نفرين)خاك بر سر
حيره	Hireh	شكم ،شكمبه
حيون	heyvun	حيوان
حيونكي	heyvunaki	بيچاره حيوان

بخش خ

خالو	xalu	دائي (هالو هم مي گويند)
خپ كرده	xap kerde	كمين كرده
خدر سور	xedersor	خدرسرخ
خدري	xederi	خدري
خپله	xepele	ادم كوتاه و چاق
خوت	xot	خودت
خچه	xace	قلاب چوبي كه براي اتصال به وريس يا طناب بكار مي برند
خوتون	xotun	خودتان
خوسون	xosun	خودشان
ختنه سورون	xatne surun	ختنه سوران (سنت هم مي گويند)
خدا برات	xoda barat	كجا مي روي ، خدا بهمراه
خدا زيده	xodazeyde	خدازده (درمقام نفرين و تاسف)
خدا بشخ	xodabasx	خدا بخش نامي براي مردان
خدا بيامرز	xodabiyamorz	خداوند رحمتش كند
خذمت	xezmat	خدمت
خذمتيم	xezmatim	در خدمتيم
خرپف	xerpof	خور خور كردن موقع خواب
خرس بگر	xeres beger	اصطلاحي است كه او را محكم بگير و گلويش را بگير (ول نكن)
خر	xer	بيخ گلو
خرناس	xornas	صداي ناهنجار در خواب كردن
خربيزه	xarbize	خربوزه
خررمبه	xarrambe	خربزرگ
خرف	xeref	بي شعور
خرگل	xargal	خرها (هرگل هم مي گويند)
خرخرمارين	xarxormarin	خردجال
خرد	xard	جوخورد كرده براي حيوان
خردن	xardan	خوردن (حروم هم مي گويند)
خرف خونه	xerefxune	خرفت خانه
خايه	xaye	تخم ، بيضه
خايه بريز	xaye beriz	خاگينه ، تخم مرغ سرخ كرده
خائيدن	xaeiden	جويدن
خاگينه	xagine	تخم مرغ سرخ كرده
خاتين	xatin	خاتون نامي براي زنان
خارخسك	xarxasak	نوعي خارسه پهلو كه مصرف طبي دارد
خارشت	xarest	خاريدن بدن
خارشتري	xarsotori	بوته خار مخصوصي كه ترنجبين مي دهد
خارنيد	xarnid	خاراند
خارس	xares	خاريد
خاش خاش	xas xas	خشخاش
خاش	xas	جويدن

خاي بسر	xaybesar	خاك بر سر
خاطر جم	xater jam	خاطر جمع
خاك رووه	xak ruve	اشغال ، خاكروبه
خاكلون	xakelun	خاك الود
خاك سر	xaksar	(هل هم مي گويند)خاكستر
خايشت	xayest	نشخوار حيوانات يا جويدن انسان
خالك	xalak	پره طلا كه براي زينت در بيني مي كنند
خالكو	xalku	خالكوب
خرك دار	xarakdar	صاحب چند الاغ
خرك	xarak	سدي كه جلوي اب مي بندند
خرند	xarand	اندازه
خريخه	xerixe	مردي كه زنش فاسق باشد
خورج	xorj	(هورج هم مي گويند)خورجين
خرچرمه	xarcarme	خرسبز رنگ
خرمن جا	xarman ja	محلي كه خرمن را بر مي افرازند
خراو	xarao	خراب
خراوه	xarave	خرابه
خرپا	xarpa	خرك چوبي براي ساختمان
خرس	xars	اشك ، لهجه هفت لنگ
خروسك	xorusak	خناق ، گلو درد
خسي	xasi	خروس اخته
خش مال	xes mal	خشت مال
خسي	xasi	مادر زن
خفت	xeft	گره
خفتس كرد	xefteskerd	گره زد
خفت زي	xeft zeyd	گره زد
خفت خوس	xoftexaos	خواب و همخوابگي
خوس	xos	خودش
خوسون	xosun	خودشان
خوش	xos	خوس لهجه اصلي)خودش به لهجه جانكي است)
خشخار	xasxar	بيخودي ، بي جهت
خش اويدي	xas eveydi	خوش امدي
خشه	xase	تيغ زدن
خش	xas	خوش
خش و دوش	xas o dos	تعارف و خوش امد گوئي
خش مامله	xas mamele	خوش معامله
خف	xaf	در كمين ، پنهان
خف كرد	xaf kerd	در كمين نشست
خلا	xala	مستراح
خل	xol	كم عقل
خل	xal	كج
خل پيت	xalpit	چشم كج ِوارونه
خلكه	xolkeh	حلقه

خلوار	xalvar	خروار
خليل	xalil	خليل طايفه اي است
خنازيل	xanazil	نوعي بيماري گلو ، خنازير
خندس	xandes	خنديد
خنك سوار	xengesuvar	خنك سوار ، امامزاده اي است
خوسيد	xaosid	خوابيد
خو	xao	خواب
خوبيار	xaobiyar	در خواب و بيداري
خواجه	xaje	مرد عقيم
خور	xovar	خبر
خورجين	xorjin	(هرج هم مي گويند)خورجين
خورجين	xavarcin	خبرچين
خورزا	xorza	خواهر زاده
خوراج	xoraj	خوره ، جذام
خارزينه	xarzine	خواهرزن
خورهد	xaorahd	خواب رفت
خومكار	xomkar	خونكار، نامي براي مردان
خوم	xom	خودم
خونگ اژدر	xongeezdare	محلي است باستاني
خت	xot	خودت
خوتون	xotun	خودتان
خوسون	xosun	خودشان
خس	xas	استخوان
خمون	xomun	خودمان
خون باوا	xunbava	خانبابا
خونيد	xaonid	خوابانيد
خوئيد	xoeid	جويد
خوي	xaovi	خواب الود
خوبخورهدن	xaobexaorahdan	از خواب بيدارنشدن
خوالي	xaoali	خواب الود
خيارترك	xiyartarak	خيارچنبر
خين	xin	خون
خينالي	xinali	خون الود
خي نسا	xeynesa	نامي است براي زنان
خينس	xines	خونش
خينس وناته	xinesvenate	خونش بگردن تست
خياوون	xayavun	خيابان
خيارچمبر	xayarcambar	خيارچنبر
خياربالنگ	xayarbaleng	خيارسبز
خيارتل	xayartal	خيار تلخ
خيربينائي	xeyrbinaie	خيربه بيني
خيزرون	xeyzarun	خيزران
خيز	xiz	ادم هيز و فاسد
خيش	xis	خيش و گاواهن

خيگول	xigul	مشك كوچك
خيك	xig	مشك بزرگ

بخش دال

داسيلي	dasili	مادر قحبه
دارون	darun	داران ،اليگودرز
دار	dar	تيرچوبي
داري قلا	dariqala	داروي سياه
دار	dar	اويزان
دارس كرد	dares kerd	اويزانش كرد
داري	dari	دوا
داري گرم	darigarm	ادويه
داري دوا	daridava	دواي جوشاندني
دات	dat	مادرت
دام	dam	مادرم
داغون	daqun	خراب
دامرده	damorde	مادرمرده
داخوس	daxos	مادرخودش
داخوم	daxom	مادر خودم
داري درمون	daridarmun	دارودرمان
دارو	darao	داراب نامي براي مردان
داري گرم	darigarm	فلفل ، ادويه
دارم	darom	دارم
دامج	damej	فاسد
دامون	damun	دامان ، پائين
دارومت	daromet	هوايت را دارم
دانيال نبي	daniyalnabi	دانيال پيغمبر
دبه	dabe	ميوه اي پيوندي از نارنج وپرتقال كه از پوست ان مربا درست مي كنند
دبنگوز	dabanguz	بي عرضه ،نالايق
دبه	dabe	جاي روغن ، در مغبون شدن ،بهم زدن معامله
دبنگ	dabang	بور ، دمغ
دبه	dabe	پشيمان شدن در معامله
دا	da	مادر
دايه	daye	مادر
داردسه	dardaseh	دارودسته
داپيره	dapire	مادربزرگ
داس	das	مادرش ، داس
داسلوم	dasalum	دعا و سلام
دسقاله	dasqale	داس كوچك
داس	das	داس ، وسيله اي براي درو كردن
دالو	dalu	پيره زن
دالون	dalun	دالان
دخيل	daxil	التماس كردن
دربون	darbun	دربان
درك	darak	سپر ، به درك واصل شدن

دروش	daraos	درفش پينه دوزي
دره زيري	dareziri	سرازيري
درويدن	dereveydan	درامدن
دراويد	dereveyd	درامد
درس	deres	درست
درس	deres	پاره شد
دروا	derva	درمان شدن
درويش اودينه	darvis aodine	درويش اودينه طايفه اي است
درس دروا	deresderva	خوب و معالجه شده
دزاسبيد	dez esbid	دژسفيد
دس	das	دست
دس چپ	das cap	طحال
دسا	dasa	عمدي ، دستها
دسبار	desbar	دزپارت جاده اصلي ايذه شهر كرد
دس بسر	dasbesar	از سر باز كردن كسي ، دك كردن
دسبند	dasband	دستبند
دست به يخه	dasbeyaxe	گلاويز شدن
دز	doz	دزد
دوتي	doti	راندن سگ
دستپاچه	daspace	خود را گم كردن
دس پادار	daspadar	زرنگ و كاري
دسمز	dasmez	دستمزد
دس پتي	daspeti	دست خالي
درنيد	darnid	باخت ،گم كرد
دربس	darbas	دربست
درس	deres	دريد ، درست
دغز	daqaz	شكاف
دفر	dafar	فرصت ، ظفر
دفك	dafak	پارچه رنگارنگ
دفنه	dafene	كفن
دك	dak	لرز
دكس	dakes	لرزيد از سرما
دكسن	dakesen	لرزيدن
دكل	dakal	بلند
دك زيدن	dak zeydan	لرزيدن
دك دك	dak dak	لرز ، لرزان
دكر	daker	جوب بلند دو شاخه
دكو	dokun	دكان
درغون	dorqun	حجله
دو وا	duva	اش دوغ
دووا	duva	داماد
دوال	duval	كمربلند
دوبر	dober	بزپيشروگله ريش دارواخته
دوبر	dubor	سوهان دولبه
دوما	duma	داماد لهجه عالي محمودي

دورنگ	dorong	اواز اهسته
دو	du	دوغ
دوولا	dovela	دومرتبه
دوترکه	dotarke	دوپشته سوارشدن
دورور	daorvar	اطراف
دوز	duz	نوعي بازي است
دوز كلك	duzekalak	حقه بازي
دون	dun	دانه
دونم	dunom	دانم
دو	dao	دويدن ، نوبت
دومنه	dao mone	نوبت من است
دونگ مده	dongmade	صدا نكن
دوش	dus	ديروز
دوشكه	duska	ديروزي
دوربا	daoreba	اطراف
دورو	doro	دروغ
دوروگو	dorogo	دروغگو
دوري	daori	بشقاب رومي و يا مسي بزرگ
دورروده	dorode	دروغگو
دورروزن	dorozan	دروغزن
دوتلو	daotelav	داوطلب
دول دوز	dulduz	مي دزدد (دلو مشكي)كسي كه دول
دولمند	dolemand	دولتمند ، ثروتمند
دوبرائي	dobraei	تيره اي است
دورگل	dorgal	دختران ، لهجه ساكنين انديكا
دودرگل	dodargal	دختران ، لهجه ديناراني
دوختس	doxtes	دوختش ، شير را دوشيد
دوختس	doxtes	انرا دوشيد
دخت	doxt	دوشيد ، دوختن پارچه
دوربس	duvarbas	دختربس ، نامي براي زنان
دوويت	dovit	داود ، نامي براي مردان
دودربس	dodarbas	دختربس ، لهجه ديناراني
دول	dul	دلو ، وسيله اي براي اب كشيدن از چاه
دول	daval	سرگردان ،دور سرتاب دادن
دول	dovol	دهل
دوپو	dopu	دوجداره
دولو	dolu	دولا
دلمه	delome	دلم مي خواهد
دلا	della	كوه سيا يا دلا نزديك شيمبار است
دلاك	dalak	سلماني
دلاپشت	delapost	به پشت خوابيدن
دل جريت	delejoryat	شجاعت ، جرات
دل ميلار	delmilar	امعاء و احشاء گوسفند و گاو
دلو	dalu	بزرگ
دل شوگار	delesaogar	نيمه شبها

دله	daleh	بي بندوبار ، دله خالي
دلناده	delnade	اسوده خاطر
دلواز	delvaz	خوش منظره ، وسيع
دلوباز	delaoba	حقه باز
درست	derest	پاره شد ، سلامتي
دلبخا	delbexa	ميلي ، دلخواهي
درب	derb	گندم زبره
دوقل	doqal	دوتيكه ، گندم دو تيكه شده
دوبر	dobor	گوسفند يا بز
درست دروا	derest derva	بهبود يافته
دم كرده	damkerde	چاي دم كرده
دم اويده	dameveyde	عمل امده ،رسيده
دمون	damun	زمان ، لحظه
ديندا	dinda	پشت سر ، عقب
دمارس درورد	damaresderverd	دمار از او در اورد
دهون پر	dehunpor	تفنگ باروتي
دم گرهدن	ddam gerehdan	همخواني در نوحه خواني يا اهنگ شادي
دمبر	dambar	وارونه ،واژگون
دمبه	dombe	دنبه
دوكندن	daokandan	دويدن
دومن	dumen	پائين
دومني	dumeni	پائيني
دونا	duna	دانا
دونسن	dunesen	دانستند
دنگ	dang	ادا در اوردن
دنگ	deng	وسيله اي براي برنجكوبي
دنده	dende	دنده
دونگ	dong	دونگ يعني صدا ، شش دانگي
دونگ مده	dongmade	صدا نكن
دوس	dus	دوست
دنگ دروردن	dang derverdan	مسخره در اوردن
دوپولون	dupaolun	دو پلان محلي است در جاده دسباردايذه شهر كرد
دوبه شك	daobesak	مردد ، مشكوك
دوبروند	dobervand	دوبروند تيره اي است
دوترقه	dotorqeh	دورگه ، نژاد دورگه
دوري	daori	بشقاب
دوركي	duraki	دوركي
دوسي	dusi	دوستي
دوكاره	dokare	(متوسط)نه جوان نه پير
دولس دام	davalesdam	دور سر تابش دادم
دولس دا	davalesda	دور سر تابش داد
دون رها	dunrehd	دانه ريخت ، فريب داد
دهون	dehun	دهان
دهدز	dehdez	بخش دهدز منطقه اي است از توابع ايذه
دوني	duni	ميداني

دوقات	doqat	دوبرابر
دونيد	daonid	دويد
ديار	diyar	پيدا
دي بلال	deybalal	دي بلال ، معشوقه افسانه اي در بختياري
دي	di	دود ، ديگر
ديرك	dirak	ستون خيمه
ديرك وند	deyrekvand	طايفه اي است در هفت لنگ
ديب	dib	ديو
ديفه	dife	نوعي الياف كه در باطلاق ها مي رويد برگهاي ترد و شكننده دارد كه از ان كپر مي سازند
دينشك	dinesk	(دانه خوشبو)سپند
دينگل دينگو	dingoledingao	صداي طنين زنگ
دي كش	dikas	دودكش
ديري	deyri	خرما ، خرماي نيم رسيده
ديم اوسار	dimaosar	انتهاي افسار حيوانات
ديمه	dime	ديمه ، حماسه اي درترانه هاي محلي
دندون	dendun	دندان
دندون قريچه	dendunqericeh	دندان بهم ماليدن در خواب يا بيداري
دنگ	dang	عادت بد
دنگارس بنير	dangares	به عادتهاي بدش نگاه كن
دونگه	donge	دانه كنارنرسيده
دنگو	dongu	دانه گندم خيسيده
دستگيرون	dasgirun	نامزد كردن
دنگارس نيستي	dangarese	اطور ، ادايش را ديدي
دستگيرس اويد	dasgires avid	موضوع را فهميد
دستگيرس كرد	dasgires kerd	اورا در بند كشيد
دغل	daqal	(به ديفه مراجعه شود)نوعي الياف
دسمال	dasmal	دستمال
دست نهرده	das naharde	دست نخورده
دس پر	daspor	مالدار
دس پتي	daspati	دست خالي
دسك	dasak	همدست دزد
دسك	dasak	دفتر و حساب
دس منه	dasmane	كسي كه نمي شود به او دست نهاد ، ادم حساس
دس دلواز	dasdelvaz	بخشنده
دسه	dase	يكدسته
دس بند	dasband	دستبند
دستمبو	dasambu	طالبي ، خربزه كوچك گرد
دسپاچه	daspace	دستپاچه شدن
دشكه	daske	نخ خياطي
دشكه فروش	daske ferus	اصطلاحي براي فروشنده هاي دوره گرد
دشخار	dosxar	دشوار
دشت	dast	فروش اولين از مشتري صبح زود
دم ري	dameri	وارونه خوابيدن
دم پوئي	dampoei	كفش دمپائي

دم لقني	damleqeni	مغرب
دياري	diyari	پيدائي
ديمي	deymi	الكي ، زمين ديم
دينكه	dineke	تكه نمدي زير دم الاغ
دير	dir	دور
ديرمجال	dir mejal	ديروقت ، از غروب گذشته
ديزه	dize	الاغ قهوه اي رنگ
ديم	dim	دم
ديندا	dinda	پشت سر
ديك	dik	دوك نخ ريسي
دي شو	disao	ديشب
ددي	dadi	خواهر
ددو	dadu	خواهرلهجه هفت لنگ شمالي
درجن	darjan	دوجين
درگنيد	dargenid	وارونه كرد
درواس	darvas	احتياج
دروِرد	derverd	دراورد
درحوش	darhaos	در حياط
دردري	derderi	پاره باره
دردن	derdan	باره كردن
دربندس مبا	darbandesmaba	در فكرش نباش
درد	derd	پاره كرد
دردس	derdes	پاره اش كرد
درف	darf	ظرف
درف دول	darfedul	ظروف وابزار
دس پخت	daspoxt	دست پخت
دسخط	dasxat	دستخط
دستگر	dasger	دستگيره
دس ري	dasri	دست وصورت
دسر	dasar	سنگ اسياب كوچك دستي ، دست اس
دس نماز	dasnomaz	دست نماز گرفتن
دس وردار	dasvordar	دست بردار
دستفروش	dasferus	فروشنده دوره گرد
دشمن	dosmen	دشمن
دشمون	desmun	دشنام
دراسونه	darasune	دراستانه
ديناروِن	dinarun	ديناران
ديسنك	disnak	نوعي خارچسبنده
ديسس	dises	چسبيد
ديس ديسك	disdisak	هنگامي كه سگها در اثر عمل لقاح بهم مي چسبند
ديس	dis	چسب
ديربين	dirbin	دوربين
دير ادير	diradir	از فاصله دور
ديندا	dinda	عقب

ده ناشي	dehnasi	دهناشي
بخش ر		
رات ريت	raterit	بي برگ و نوا
راحتي	rahati	قيف كه براي نفت يا روغن بكار مي رود
رارا	rara	راه راه
راسا	rasa	مستقيم
راسا حسيني	rasahoseyni	روراست و بي تقلب
راسپا	raspa	سرپا ايستاده
راسابازار	rasabazar	بازار مستقيم
راس ريس	raseris	روبراه كردن
راسي	rasi	به راستي
راس دروكردن	rasdorokerd	راست و دروغ مخلوط كردن
راس راسي	ras rasi	براستي
راق	raq	پارچه اهاردار و خشك
راكي	raki	نام تيره اي است
رازونه	razune	را زيانه
رب ورب	raborob	خدا و مافيها
رب ورب سرم ني بو	raborob sarom nibu	خدا و مافيها سرم نمي شود
رب	rob	رب انار
رتيل	roteyl	حشره اي گزنده وسمي
رچ	rec	اثر ، رد
رچس و رگهد	recesvargehd	اثر پايش را برداشت ورفت
رخس	raxs	رقص
رچس	reces	يخ بست
رختخو	raxtexao	رختخواب
رخس دسمال	raxsedasmal	رقص دستمال
رختن	rextan	ريختن
رخت	rext	ريخت
رخت	raxt	لباس
رخت برون	raxtborun	لباس بريدن براي عروس
رخت	rext	قيافه و ريخت
رختس بنير	rextesbeniyar	به قيافه اش نگاه كن
رستم	rostam	رستم ، نامي براي مردان
رسمون	resmun	ريسمان
روسائي	rusaei	روستائي
رسوا	resva	رسوا
رسي	resi	راسو ، موش خرما
رشته	resteh	اش رشته
رشته پس پا	restehpasepa	اش رشته پشت سر مسافر مي پزند
رشك	resk	لاروهاي ريز شپش
رشكو	resku	كسي كه شپش دارد

رشتن	restan	ريسمان، بافتن و ريسيدن نخ
رشتنه وردار	restanevordar	ريسمان را بردار
رطوت	retuvat	رطوبت
رفه	rafe	طاقچه بالاي خانه
رفيده	refideh	زير دمي الاغ كه بپالان وصل مي شود
رقات	reqat	رديف
رك	rek	چوب ، تير چوبي كوتاه
ركست	rekest	خراشيد ، زخم سطحي
ركاو	rekao	ركاب
رك	rok	تيز ، گوش تيز كردن
ركس كرد	rokes kerd	بولش را تيز كرد
ركودار	rekaodar	ركابدار
رگ خو	ragexao	رگ خواب
رگاس	regas	رديف
رگاسه	regase	رديف شدن
رگاسس كرد	regases kerd	رديفش كرد
رگاس	regas	رگهايش
رومب	romb	موي زهار
رومبس	rombes	خراب شد
رمنيد	romnid	خراب كرد
رم كرد	ramkerd	رم كرد
رمس دا	ramesda	او را رم داد
رمه	rame	گله اسب
رنجي	ranji	يكنوع بيماري چهارپايان
روندن	rondan	راندن
رندس	randes	تراشيدن
رونجك	ronjok	وسيله اي براي كندن علفها
رونجكي	ronjoki	نامي براي مردان
رنگ رختن	rang rextan	چاره جويي و نيرنگ
روشنا	rusna	روشن
ريشنا	ris na	روشن ، در هر دو لهجه استعمال دارد
رقاتس كو	reqteskon	رديفش كن
رودگه	raodga	محل ارامگاه ، قدمگاه
رو	ru	رودخانه
روند	rond	بلند كرد ، دست زد تا بلند كند
روندوچو	rondvecu	دست كرد بچوب
رند	rond	راندن
روگه	raoga	راه باريك كمركش كوه
روندس	rondes	راندش
رونه	raone	روانه
رومز	rumez	رامهرمز ، يكي از شهرهاي خوزستان
روزمز	ruzmez	روزمزد

روز يك	ruzik	روزي ، سهم مقرر
رو	rao	حركت
روكرد	raokerd	حركت كرد
رووه	ruva	روباه
روم	ravom	بروم
روضه خون	raozexun	اخوند روضه خوان
رونكي	runaki	نوارپهني كه زيردم الاغ است
روين	revin	روده
روين رنده	revinrandeh	روده خالي ، شكم گرسنه
رهد	rahd	رفت
رهدن	rahdan	رفتن
رهد	rehd	ريخت
رهدس	rehdes	ريختش
ريواس	rivas	يكنوع سبزي كوهي است
روندانس	rondas	رونياس مصرف رنگرزي دارد
روندانس	rondas	نامي براي مردان
روغناس	raoqenas	روغنهايش
روه	roh	لبه ، لبه ديوار يا كوه
ره	rah	راه
ره كه	rohkoh	لبه كوه ، سركوه ، نوك كوه
رهزا	rahza	(تخت گيوه)تخت كش
ري	ri	روي
ري اسمي	riasmi	روي اسبي ، تشك روي زين اسب
ري تنيدن	riteniden	مرغ پركندن
ري زيدن	rizeydan	روزدن بكسي
ري بون	ribun	روي بام
ري پوش	ripus	روپوش
ريچال	rical	بالاي بول مرد يا زن
ريت	rit	پركنده ،برهنه
ري دس	ridas	روي دست ، فريب خوردن
ريتي	rayati	رعيتي ، كشاورزي
ري درواسي	ridarvasi	رودربايستي
ري سيه	risiya	روسياه
ريسس	rises	ريخت
ريم سيا	rimsiya	رويم سياه
ريشخن	risxan	چاخان كردن
ريشت به كنا	risatbekana	(نفرين)ريشه ات در ايد
ريشه كوشني	risekaosni	ريشه كاسني
ري شور	risur	سفيد اب
ري گشون	rigosun	روگشا
ريگي	rigi	تيره اي است
ريق	riq	مدفوع بچه ، مدفوع ابكي

ريقو	riqu	بچه اي که مدفوعش ابکي است
رهي كرد	rahikerd	اورا راهي كرد
رند	rend	زرنگ
ري ميز	rimiz	موريانه
ريم	rim	ريدم ، رويم
ريم سيادهونم تل	rim siya dehunom...	رويم سياه باشد و دهانم تلخ
ريمي	rimai	اي رودم
ري ورا	river a	روبراه
ري ورا كردن	river a kerdan	روبراه كردن
رين رز	rayn raz	رنگرز

بخش ز

زا	za	زائيدن
زارنيد	zarnid	الاغ نعره زد
زاغ سياه چوزيدن	zaq siah cuzeydan	زاغ سياه چوب زدن
زاغ	zaq	زاج سبز ، رنگ سبز
زات	zat	خوراكي ، قوت
زاتس خراوه	zates xerave	نهادش خراب است
زال	zal	نامي براي مردان
زالي	zali	زالو
زالي وندن	zalivandan	زالو انداختن روي بدن و خونگرفتن
زبين	zebin	بي ارزش ، بد
زهفرو	zahfaru	زعفران
زردول	zardul	زردرنگ
زردي	zardi	يرقان
زله	zele	بعذاب امدن
زله	zele	هم ستاره كاروان كش هم زهره
زل كور	zelkur	كسي كه چشمش كور است ولي به ظاهر نشان نمي دهد
زل	zel	چابك ، زرنگ
زلفلي	zolfali	زلفعلي نامي براي مردان
زرچوه	zarcuve	زرد چوبه
زرد الي	zardali	زرد الو
زردو	zardao	زرد اب
زردوي	zardaovi	يرقاني
زرشك	zeresk	ميوه نوعي درخت شبيه كشمش
زرق و برق	zarqobarq	رنگ براق و ظاهري
زور و منيدن	zoromnidan	نعره پلنگ
زرنگ	zereng	زرنگ
زرنيق	zarniq	زرنيخ
زف قيلون	zafqeylun	صبحانه خوردن
زق زيد	zoqzeyd	درد كرد ، تير كشيد
زمت كش	zahmatkes	زحمتكش

زمخت	zomoxt	زبر ، ناقلا
زهم	zahm	زخم
زون بسه	zonbase	زبان بسته
زهم كارزيدن	zahme kar zeydan	به مصرف خوب رسانيدن
زمونه	zamune	زمانه
زمون	zamun	زمان ، نامي براي مردان
زمسون	zemesun	زمستان
زمبه	zambe	وسيله اي براي خاك كشي
زمبيل	zambil	زنبيل
زمند	zamand	خسته
زمند مبائي	zamad mabaei	خسته نباشي
زمي	zemi	زمين
زمينا	zemina	زمينها
زل كور	zelkur	كسي كه چشمش كور است ولي به ظاهر نشان نمي دهد
زل	zel	چابك ، زرنگ
زلفلي	zolfali	زلفعلي نامي براي مردان
زرچوه	zarcuve	زرد چوبه
زرد الي	zardali	زرد الو
زردو	zardao	زرد اب
زردوي	zardaovi	يرقاني
زرشك	zeresk	ميوه نوعي درخت شبيه كشمش
زرق و برق	zarqobarq	رنگ براق و ظاهري
زور و منيدن	zoromnidan	نعره پلنگ
زرنگ	zereng	زرنگ
زرنيق	zarniq	زرنيخ
زف قيلون	zafqeylun	صبحانه خوردن
زق زيد	zoqzeyd	درد كرد ، تير كشيد
زمت كش	zahmatkes	زحمتكش
زمخت	zomoxt	زبر ، ناقلا
زهم	zahm	زخم
زون بسه	zonbase	زبان بسته
زهم كارزيدن	zahme kar zeydan	به مصرف خوب رسانيدن
زمونه	zamune	زمانه
زمون	zamun	زمان ، نامي براي مردان
زمسون	zemesun	زمستان
زمبه	zambe	وسيله اي براي خاك كشي
زمبيل	zambil	زنبيل
زمند	zamand	خسته
زمند مبائي	zamad mabaei	خسته نباشي
زمي	zemi	زمين
زمينا	zemina	زمينها
زمي لرزه	zemi larze	زمين لرزه
زنهار	zenhar	دردكردن

زنبور	zanbur	زنبور
زلكي	zaleki	زلكي
زنگنه	zangene	زنگنه
زنجفيل	zanjefil	زنجبيل
زنشت	zenest	سوز ، درد
زنشت	zenest	اراستگي ، نظم در خانه
زنگل	zangal	زنها
زنونه	zanune	زنانه
زواله	zuvale	انطرف رودخانه
زول	zul	خار مخصوصي است كه در كوهستانها مي رويد
زوون	zavun	زبان
زورتپون	zurtapun	بزور چپاندن
زووني	zavuni	زباني
زوني	zuni	زانو
زونيات	zuniyat	زانو هايت
زوون باز	zavunbaz	زبان باز
زورومبا	zoromba	مصرف طبي دارد
زوفا	zufa	زوفا ، مصرف طبي دارد
زوون لوته	zavunlote	لكنت زبان
زوون كوچير	zavunkucir	زبان كوچك
زهراو	zahrao	ادرار
زهله	zahle	زهره
زهله ترك	zahlterek	زهره ترك
زيتري	zitari	زودتري
زيرجومه	zir jume	زيرشلوار
زيرچل	zircel	زيربغل
زمي لرزه	zemi larze	زمين لرزه
زنهار	zenhar	دردكردن
زنبور	zanbur	زنبور
زلكي	zaleki	زلكي
زنگنه	zangene	زنگنه
زنجفيل	zanjefil	زنجبيل
زنشت	zenest	سوز ، درد
زنشت	zenest	اراستگي ، نظم در خانه
زنگل	zangal	زنها
زنونه	zanune	زنانه
زواله	zuvale	انطرف رودخانه
زول	zul	خار مخصوصي است كه در كوهستانها مي رويد
زوون	zavun	زبان
زورتپون	zurtapun	بزور چپاندن
زووني	zavuni	زباني
زوني	zuni	زانو

زونيات	zuniyat	زانو هايت
زوون باز	zavunbaz	زبان باز
زورومبا	zoromba	مصرف طبي دارد
زوفا	zufa	زوفا ، مصرف طبي دارد
زوون لوته	zavunlote	لكنت زبان
زوون كوچير	zavunkucir	زبان كوچك
زهراو	zahrao	ادرار
زهله	zahle	زهره
زهله ترك	zahlterek	زهره ترك
زيتري	zitari	زودتري
زيرجومه	zir jume	زيرشلوار
زيرچل	zircel	زيربغل
زير چل	zircol	زير چهارپايه مشك اب
زياتي	ziyati	زيادي ، نامي براي مردان
زي پو	zipao	حالت مسخره ، بي رمق
زينه	zine	زن
زي	zi	زود
زي تالا	ziteyla	زود تا حالا ، خيلي وقت است
زي بيو	zi biyao	زودبيا
زيراو	zirao	زيراب
زيراوسه بزن	zir aose zeyden	زير ابش را بزن
زيرپا	zirpa	زير انداز
زير ري كردن	zireri kerdan	زيرو روكردن
زير زيركي	zir ziraki	پنهاني
زير سرس بلنده	zirsares boland	زير سرش بلند است ، پشتگرامي دارد
زير شولار	zir saolar	زير شلوار
زياله	ziyale	اين طرف رودخانه

بخش سين

ساج	saj	تابه يا ساج كه با ان نان فطير مي پزند
سا	sa	سايه
ساچمه	sacme	ساچمه تفنگ
ساتيارِوند	satiyarvand	ساتيا روند تيره اي از طايفه لك بابادي هفت لنگ
ساتيار	satiyar	نامي است براي مردان
ساخت و پاخت	saxt o paxt	همدست شدن ، پيمان پنهاني بستن
ساختمون	saxtemun	ساختمان ، بنا
سادات احمدي	sadat-e ahmedi	سادات احمدي
ساروون	sarevun	شتربان
سارازن	sara zan	زن سالار و جا افتاده
ساز	saz	نوعي ساز بادي كوچك ، ساز
سامسون	samun	مرز سامان ، نام شهري در چهارمحال
سازدول	saz dovol	سازودهل

ساوين	savin	صابون
ستين	setin	ستون
سربردن	sor borden	ليزخوردن
سرزارهدن	sar za rahden	سرزا رفتن
سرفه	sorfe	سفره
سراك	sarrak	گردنه اي است در شرق ايذه
سرواسرنهاد	sarvasar nehad	سربسر كسي گذاشتن
سرسلومتي	sar salumati	تسليت گفتن
سراج دين وند	serajedin vand	نام طايفه اي است
سرقي	sarqi	باسن
سراغ	soraq	سراغ گرفتن
سراو	sar ao	سراب
سراسيو	sar asiyao	سراسياب
سربون	sar bun	سرپشت بام
سرپ	serep	سرب
سرپير	sar pir	سرامامزاده ، از قراء پشتكوه اردل
سرتنگ	sartang	از قراء پشتكوه اردل
سرمور	sarmaor	از قراء پشتكوه اردل
سنگ بيل	sange bil	از قراء پشتكوه اردل
اوسرب	aoserop	قريه اي در دامنه منكست ايذه
سرپاپتي	sar pa peti	سروپابرهنه
سرپوئي	sar poei	سرپائي
سرپتي	sar peti	سربرهنه
سرخو	sar xao	سرخاب
سرخوسفيدو	sor xoa safidao	سرخاب و سفيداب
سرشو	sar sao	سرشب
سردرورد	sar derverd	سردر اورد ، چيز فهميد
سرده	sarde	هندوانه
سرفن كشي	sorfan kesi	سفره را كشيد ، پهن كرد
سرنر	sarenar	روبه پهلو ، سرپهلو
سفور	sofur	سپور
سقط	saqat	مردن حيوان
سقاط	saqat	سر
سرند	sarand	بيختن گندم يا چيز ديگر ، درشته ها را جدا كردن
سربيد	sarbid	اضافه
سرچنار	sar cenar	سرچنار قريه اي است در انديكا
سرداراوا	sardar ava	سردار اباد قريه اي است در انديكا
سخته	soxte	سوخته ، قريه اي است در انديكا
سور اوا	surava	سوز اباد قريه اي است در انديكا
سرخو	sorx ao	سرخ اب قريه اي است در انديكا

سریرابجدون	sarir abejdun	سریرابجدان قریه اي است در اندیکا
سرو	sero	شاخ
سرکون	sar kun	سرکون قریه اي است در هلایجان و دهدز
سردره	sar dare	سردره قریه اي است در بخش دهدز
سرتوف	sar tuf	سرتوف قریه اي است در بخش دهدز
سربلیطك	sar balitak	سربلیطك قریه اي است در بخش دهدز
سرتل	sar tol	سرتل قریه اي است در بخش دهدز
سوزي	saozi	سبزي قریه اي است در بخش دهدز
سرله ململیکا	sare lah malmolika	قریه اي در تل بزان مسجد سلیمان
سلیرون	selirun	سلیران قریه اي در جهانگیري مسجد سلیمان
سرکولي	sar kaoli	قریه اي در لالي مسجد سلیمان
سربیشه	sar bise	قریه اي در لالي
سرتیوك	sar tiyok	قریه اي در هفتگل
سي میلي	simeyli	قریه اي در هفتگل
سرتنگ سلیمون کشته	sartange seleymun koste	سرتنگ سلیمان کشته ،از قراء قلعه تل
سه بردون	sebardun	سه بردان از قراء مرغا ایذه
سرزیدون	sar zeydun	سرزیدان از قراء مرغا ایذه
سرتنگه دهگه	sartange dehga	سرتنگ دهگان از قراء مرغا
سرمورد	sar murd	سرتنگ دهگاه از قراء مرغا
سرموردگل	sarmurde gol	سرتنگ دهگاه از قراء مرغا
سچگان	secegun	سچگان از قراء مرغا
سراونرگسي	sarao nargesi	سراب نرگسي از قراء مرغا
سرحاني	sar hani	از قراء هپروجانکي
سرتنگ میناب	sartange minab	از قراء هپروجانکي
سه بلیطون	se balitun	سه بلیطان از قراء هلایجان ایذه
سررك	sare rok	از قراء سوسن
سوسنبل	sosanbol	از قراء سوسن
سردره ول	sardare vel	از قراء سوسن
سیفور	seyfur	از قراء سوسن
سرخون	sarxun	سرخون از قراء بخش اردل
سرقلي	sarqoli	سرقلي
سرملي	sarmoli	سرملي
سرند	sarand	قطعات درشت که در الك باقي میماند
سر	sor	سرخ
سر	ser	بیخس کردن
سر	sor	دنباله دار
سردشت	sardast	سردشت منطقه اي در بختیاري شمالي
سرخرد	sorxard	لیز خورد
سرتنگ گدارخاني	sartang godar xani	قریه اي در اندیکا
سرس واساد	sares vasad	رویش ایستاد ، به پیمانش وفادار ماند

سرشط	sar sat	قريه اي در انديكا
سرگيتون	sar kitun	سركيتان قريه اي در انديكا
سنگ بارون	sang barun	سنگباران ، قريه اي در انديكا
سراهوني	sar ahuni	سراهوني، قريه اي در انديكا
سليمون	selimun	سليمان، قريه اي در انديكا
سيفوراباد	seyfur abad	سيفوراباد، قريه اي در انديكا
سرحوض بالا	sarhoaze bala	سرحوض بال، قريه اي در انديكا
سفيدار	safidar	سپيدار، قريه اي در انديكا
سده	sode	بيماري امتلاء معده
سك	sok	چوب ، چوب باريك
سكل	sokol	ميله هاي چوبي يك يا دومتري كه براي لبه چينه و ديوار بكار مي رود
سكنجوي	sekanjevi	سكنجبين
سگو	sagu	توله سگ
سلاكرد	sala kerd	مشورت كرد
سله	sale	سبد
سله چي	salehci	سله چين از تيره سلاچين عكاشه بابادي هفت لنگ
سلبي	salbi	نامي است براي مردان
سمني	samani	سمنو
سلطون ابراهيم	soltun ebraim	سلطان ابراهيم امامزاده اي است در بخش سوسن
سلطون ديناور	soltun dinavar	سلطان دين اور ، امامزاده اي در ايذه
سلطون علي	soltun ali	سلطانعلي ، نامي براي مردان
سلطون ممد	soltun mamad	سلطان محمد، نامي براي مردان
سلطون مراد	soltun morad	ساطانمراد، نامي براي مردان
سوزلون	saozelun	سبزه زار
سوزه	saoze	گندمگون ، سبزه
سوزپا	saoze pa	دشتبان
سوزي	saozi	سبزي خوردني
سوزي فروش	saozi ferus	سبزي فروش
سونك	sunak	يكي از طوايف جانكي سردسير
سوقولي	soqoli	بامشت به پهلوي كسي زدن
سيركو	sirku	برنجكوب
سيويل	sivil	سبيل ، لباس غير نظامي
سيويلو	sivilu	سبيلو
سيويل چخماقي	sivil caxmaqi	سبيل تيز
سيل	seyl	تماشا
سيل كرد	seyl kerd	تماشا كرد
سيلا	sila	سوراخ
سيلا رووه	sila ruva	سوراخ روباه
سيلامشك	sila mosk	سوراخ موش

سينه پلي	sine pahli	سينه پهلو
سيو	siv	سيب
سيك	sik	گوشه
سركو	serku	سهمي است كه در خرمن به مالك تعلق مي گرفت
كو	ku	قسمت ، انباشته
سچه	sece	ريل قطار
سردكول	sardekul	جامد و يخ بسته
سرخور	sarxor	طفلي كه پدرش مرده باشد مي گويند سر پدر را خورده
سردشت	sardast	مركز ايل چهار لنگ شمال شرقي مسجد سليمان
سرشوم	saresom	سرشام
سقلمه	soqolmeh	مشت به پهلو زده و اشاره به خبري كردن
سك زي	sokzey	سبز كردن علف ، سر در اوردن علف ، مشت به پهلو زدن ، به الاغ سوزن فرو كردن
سكي	soki	چوب كوچكي كه نوكش ميخ دارد و به گردن الاغ فرومي كند كه بهتر راه برود
سكملي	sekamli	صندلي
سلار	salar	سالار و سردار بازي
سمب	somb	سم
سنگ سقاط	sang seqat	سنگريزه و درشته با هم
سور	sur	شور
سوهيد	sohid	سائيد
سوزقوا	saozeqaba	سبز قبا ، پرنده اي زنگي به اندازه سار كه نوك بلندي دارد
سوسن	susan	سوسن
سول	sul	گمان ،خبر
سولم نيرسه	sulom nirese	خبر ندارم
سورروزري	saorao zari	شوراب و زري در منطقه ، چهار محال بختياري
سلواسي	salvasi	صالح عباسي ، زيارت گاهي است
سمبس پرزوره	sombas por zure	سمبه اش پر زوره ، يعني خيلي قوي است
سند سوير	senadsevir	اسناد و مدارك
سنگ اسيو	sang asiyao	سنگ اسياب
سنگ او	sangao	گيري اب ، مثلا ده -سنگ اب ، معياري است براي اندازه سنگ اب اسيابي را مي چرخاند
سنگ سنگ	seng seng	مسامحه كردن و اهسته كاركردن
سنگ شا	sang sa	وزن يك من ، شش كيلو
سيل	sil	مقعد

سيلون	silun	شيره خرما
سيلو	seylao	سيلاب
سيك	sayak	حلقه كمربند
سيك	seyak	تب مالاريا كه هرسه روز يكبار تب و لرز مي اورد
سيلي	sili	كوني
سوتك	sutak	از قراء ميانكوه اردل
سوا	sava	جدا، بچه كوچك
سوا كرد	sava kerd	جدا كرد
سوار	suvar	سوار
سوار سوار	suvar suvar	سوار كارها سوار شوند
سوار بازي	suvar bazi	سوار بازي يكي از ورزشها و تفريحات سالم بختياري است
سروردار	sar var dar	سربردار كردن ، اغاز سخن كردن
سرخون	sarxun	سرخون از قراء ميانكوه اردل
سرز قوروردا	sar ze qaorvordar	سر ز قبر بردار
سرون	sarvan	روسري
سرك داره	sarak dare	اضافه قيمت داره
سزاسه	sezas-e	سزايش همين است
سس	sos	بيحال
سس وابيد	sos vabid	بيحال شد ، لهجه هفت لنگ شمالي
سس اويد	sos avid	بيحال شد ، لهجه ديناران
سفت	seft	محكم
سكو	sako	حالا
سهم	sahm	ترس
سيه	siya	سياه
سي صاله	sey sale	سيد صالح ، زيارتگاهي در مرغا ، جنوب ايذه
سي	si	براي
سي مو	si mo	براي من
سي تو	si to	براي تو
سي چنته	si cenete	به چه دردت مي خورد
سي عيسا	si isa	براي شما
سيه توه	siya taove	سياه چرده
سياهه	siyahe	ليست
سياهس بيار	siyahas biyar	ليست انرابياور
سي سي ليله	say saylileh	سگهاي زيادي كه با هم دعوا مي كنند
سيت	sit	برايت
سيس	sis	برايش
سي چه	si ce	براي چه
سيتره	sinza	سيزده
سيزن	sizan	سوزن

سیزده ودر	sinza ve dar	سینزده بدر
سیسه	sise	زالزالك
سواسوا	sava sava	جداجدا
سوز	saoz	سبز
سوزلي	saoz ali	سبز علي ، نامي براي مردان
سوزكرد	saoz kerd	سبزكرد
سونك	sunak	يكي از طوايف جانكي سردسير
سوهون	saohun	سوهان
سوهد	sohd	سوخت
سيد	sid	سيد
سيد مراد	sid morad	سيد مراد
سيله	sileh	(گندم تازه و نارس)خوشه گندم برشته
سيله كردن	sileh kardan	برشته كردن گندم
سه جو	seju	از قراء بازفت
سياوش اباد	seyavas abad	سياوش اباد از قراء دواب اردل
سيله ماسيني	sileh masini	از قراء خان ميرزا
سلخ چين	selax cin	از قراء خان ميرزا
سندگون	sende gun	سندكان از قراء فلارد
سهل اباد	sahl abad	از قراء فلارد

بخش ش

شاته	sateh	چوب تخته اي گرد كه با ان نان مي پزند
شادت	sadat	شهادت
شا	sa	امامزاده اي است
شاداري	sadari	فضله سگ
شاباش	sabas	مراسمي است
شارا	sara	هلو
شاهيدر	sa heydar	امامزاده اي است نزديك ديناران
شاگردونه	sagerduneh	مزد ، شاگردانه
شازنون	sazanun	سرور زنان
شالو	salu	شالو
شامنگشت	sa mongast	شاه منگشت
شالو گدار	salu godar	شالوگدار
شالو مال ميري	salu malamiri	طايفه اي است
شاپري	sapari	شاه پري نامي براي زنان
شابانو	sabanu	شهبانو ، نامي براي زنان
شاحسين وند	sahosynvand	طايفه اي از شهني بابادي
شانومه	sanumeh	شهنامه
شانومه خوني	sanumeh xuni	شهنامه خواني
شاولي	sa veli	شاه ولي ، نامي براي مردان
شاكرم	sakaram	شاه كرم ، نامي براي مردان
شامحد	samamad	شاه محمد ، نامي براي مردان

شبي	sabi	شبيه
شتلي	satali	سوء استفاده و باجگيري در قمار
شراك	sarak	اسب مغرور ، دونده ، رام نشده
شرين	serin	شيرين
شر	sar	دعوا
شرراس كردي	sar ras kerdi	شردرست كردي
شره	sere	كهنه ، پاره
شره ، پره	sere pere	پاره پاره
شرشور	sare sur	دعوا ، نزاع
شرمو	sarmu	ادم خجالتي
شرو	serao	شراب
شروت	sarvat	شربت
شروك	saruk	بد و اهل شر
شروور	ser o ver	ياوه گوئي
شرت بكن	saret bekan	گمشو ، برو
شستا	sasta	عدد ￼
ششتا	sasta	عدد ￼
شش	ses	شپش
شرط كارت	sart e kart	هندوانه را شرطي پاره مي كنند
شرشتن	serestan	خمير كردن
شورك	sork	شكر
شورخدا	sorxoda	(نام مردان)شكر خدا
شورگلا	sorgela	(نام مردان)شكرالله
شورگلي	sorgali	(نام مردان)شكرعلي
شره	soreh	صداي ريزش اب
شريف وند	sarifvand	شريف وند
شرقنيد	saraqnid	صدا كرد
ششو	sesu	كسي كه دايم شپش دارد
شكال	sekal	شكار
شوكنيد	soknid	نهيب زد
شوكري	sokri	مخفف شكر خدا
شوكه	sokeh	لب ديوار
شكرته	sekarte	مزرعه ، قسمتي از زمين كشت كه بطور جداگانه و بمقدار كم كشت ميشود
شق	saq	شكاف ، برخاستن
شق وابيد	saq vabid	راست شد ، شكافت
شقس كرد	saqes kerd	شكافتش ، بلندش كرد
شق ورق	saq o raq	محكم و خشك
شهماروند	sahmar vand	شهماروند ، طايفه اي است
شفته ريزه	sefterize	گل را با اهك و اب مخلوط كردن
شف شف	sef sef	كاري كه به اهستگي انجام گيرد
شلال	selal	دوخت ساده و بخيه ، بلند قد

شل	sol	گل ، شل
شل پسه	sol pase	خوش پشت ، خوش باسن
شل و گل	sol o gel	گل وشل
شل و كول	sal o kol	پاشكسته و لنگ
شلگهي	salgehi	نام يكي از روستاهاي شوشتر سابقا در قلمرو خوانين بختياري بود
شلال اويد	selal avid	دراز شد ، خوابيد
شلالس كرد	selales kerd	بخيه اش كرد ، درازش كرد
شلب او	selep eao	خيس اب
شله	saleh	توري كه با ان كاه حمل مي كنند
شليته	saliteh	زن نابرجا
شليف	selif	نوعي تور كه در ان كاه مي ريزند
شله	soleh	شوربا
شليل	selil	ميوه اي از مركبات ،محلي است دنباله رود كارون
شليل	selil	تنگي است كنار كارون بين ايذه ، دوپلان
شلائي	salaei	منتسب به شهلا ، محلي است در انديكا
شلا	sala	شهلا و دشت گل دو منطقه در انديكا
شلك	selk	شكل
شلتاق	saltaq	زياده روي كردن در هركاري
شلم شولوا	salam sulva	قاطي پاطي
شمي	sami	محلي است باستاني
شناس	senas	اشنا
شنگ	sang	درخت جنگلي كه از ان نوعي صمغ مي گيرند
شوادون	savadun	شبستان
شمبه	sambeh	شنبه ، نامي براي مردان
شنگل	sangol	گاو جوان ماده
شنگل	sengel	شنهاي ريز زيادي كه در گندم هست
شندره	sendereh	پاره پاره ، پارچه
شو	sao	شب
شومه	saomah	شب مهتاب
شومي	sumi	هندوانه
شودر	saodar	شبدر
شوليز	saoliz	استراحتگاه شب
شوخين	saoxin	شبيخون
شنگنيد	sangenid	قرارداد ، از روي ناز
شولوا	sulva	اش، شوربا
شوگرد	saogard	شب پره
شونه	suneh	شانه ، كتف
شون	sun	شانه ،شبان
شوق	savaq	براق، مشكي براق

شواك	savak	تور بزرگي كه كاه را حمل مي كنند
شوچراغ	sao ceraq	شب چراغ ، كرمك شب تاب
شور	saor	مشورت
شور كرد	saor kerd	مشورت كرد
شو مي وند	sumi vand	تيره اي ازطايفه استركي
شون	sun	شبان
شوكور	saokur	شبكور
شودارون	saodarun	شب زنده داران
شور	sur	شسته ، تميز
شور كرده	sur kerde	يكبار شسته شده
شوكلا	sao kola	شب كلاهِ، نوعي كلاه نمدي
شوگار	saogar	شبها
شولات	sulat	زياده روي در هر كاري
شومنده	saomandeh	شب مانده
شونم	saonam	شبنم
شوندن	sonden	زدند
شوپا	saopa	نگهبان غله ، ودشت
شوتو	saotao	شب تاب
شور	sever	اويزان
شوكار	soakar	شب كار
شوم	som	شام
شهپير	sahpir	امامزاده اي است
شهدونگ	sahdong	شاهدانه
شهسوار	sahsuvar	شهسوار زيارتگاهي است در حوالي ايذه
شهماروند	sahmarvand	طايفه اي است
شهنيد	sehnid	اسب شيهه كشيد
شهولي وند	sahvalivand	تيره اي است از ديناران در ايذه
شهپيري	sahpiri	شاه پيري
شهني	sehni	شهني
شهبازوند	sahbazvand	طايفه اي است
شهسو	sahu	شهسو
شهرخ وند	sahroxvand	شاهرخ وند
شهر ياروند	sahriyarvand	طايفه اي است
شيربا	sirba	شيربهاي زنان
شي كردن	sikerdan	شوهر كردن
شيت	sit	شوت زدن ، كمرش عيب كرد
شيتك	sitak	سوت كوچك
شيربونگ	sirbong	شيربانگ
شيت	sit	كمربريدن
شيت اويد	sit avid	كمرش بريد ، دو لا شد
شيمبار	simbar	منطقه اي است
شيطون	seytun	شيطان

شيشكي	sisaki	گوز
شيردونگ	sirdong	شيردان گاو يا گوسفند
شيرالي	sirali	شيرعلي ، نامي براي مردان
شيون	sivan	زاري كردن
شيرواره	sirvare	(نگاه كنيد به شكار)معامله پاياپاي شير
شيردون	sirdun	شيردان ، ظرف شير
شيردون	sirdun	شيردان يا هزار لا
شياس	sias	طايفه اي است
شيخ	seyx	طايفه اي است
شيخ وند	seyxvand	طايفه اي است
شيرازي	sirazi	شيرازي
شيردام	sir dam	شير مادرم

بخش ع

عاقلون	aqelun	عاقلان
عادلونه	adelune	عادلانه
عادكار	adekar	عادكار ، طايفه اي است
عالي جفري	alijahfari	عالي جعفري
عالي جمالي	alijamali	طايفه اي است
عالي انور	alianvar	عالي انور
عاليور ارپناهي	alivararpenahi	نام طايفه اي است
عاليوند	alivand	نام طايفه اي
عالوني	aluni	عالوني
عالي محمودي	alimahmudi	عالي محمودي
عاص	as	جان به لب رسيده
عاص ابيد	as abid	جانش به لب رسيده
عاشورروند	asurvand	عاشورروند
عاشق	asoq	عاشق
عالي	ali	الو
عامو	amu	(نگاه كنيد به تاته)عمو
عالي سه	ali se	الو سياه
عاموزا	amuza	(تاته زا هم مي گويند)عموزاده
عامي	ami	عمه
عاريسي	arisi	عروسي
عبد ممد	abdomamad	عبدالمحمد ، نامي براي مردان
عبد ممد للري	abdomamad lalari	عبدالمحمد از طايفه للر كه عاشق جانبازي شد و به افسانه ها پيوست
عبدولا	abdola	عبدالله
عبدلاخون	abdolaxun	عبدالله خان طايفه بدبيني بابادي
عبدل	abdol	مخفف عبدالله ، عبدالعلي
عبدل وند	abdolvand	از طايفه ميوندچهارلنگ
عبدي	abdi	مخفف عبدالله
عهت كردم	aht kerdom	عهد كردم

عجو	ajav	عجب
عروعور	ar o ur	گریه وضجه
عرض خوي	orz xaei	عذرخواهي
عرخ چين	aroxcin	عرق چين ، زيرزين اسب مي گذارند
عرخ گر	araxger	عرق گير
عوردايده	orde ide	دستور زيادي مي دهد
اورز	orz	عذر
اورس وپرس	orsopors	سئوال و جواب
عرخ سوز	aroxsuz	عرق سوز
عرخ	arax	عرق ، الكل
عرخ كاشني	araxkasni	عرق كاسني
عرخ گوزبون	araxgaozabun	عرق گل گاوزبان
عاريسي دووائي	arisi duvaei	عروسي و دامادي
عرو	arav	عرب
عروتيز	ar o tiz	حركت تند الاغ همراه با صداي مقعد
عرعر	ar ar	صداي عرعر الاغ
عرنبوت	arnabut	بلند بيقواره
عزب يالقوز	azab yalqoz	مجرد و بي مسئوليت
عزاو	azav	عذاب
عسك	ask	عكس
عسكروند	askarvand	از طايفه لك بابادي هفت لنگ
اشتو	ostao	عجله
عشو	asao	مغرب ، عشاء
عسول	asul	مخفف عصمت نامي براي زنان
عظيمه	azime	نامي براي زنان
عفول	aful	مخفف عفت نامي براي زنان
عقرو	aqrav	(گاديم هم مي گويند)عقرب
عطار	atar	عطار
افتوزرد	aftao zard	غروب
افتو	aftao	افتاب
افتو زنون	aftaozanun	افتاب زنان
افتو گرهده	aftao gerehd	(خسوف)افتاب گرفت
قيتي عطاري	qitia , atari	قوطي هاي عطاري
عوقارا	aoqara	كادوئي براي سفر
عورت	orat	حجاب ، زن لخت را مي پوشد
اكمه خورجين	akme xorjin	خورجين پشت زين
الابخش	alabaxs	الله بخش ، نامي براي مردان
الاقلي	alaqoli	الله قلي
علادين وند	aladinvand	طايفه اي است
علي ممدخاني	alimamad xani	علي محمد خاني
علي ناز	alinaz	نامي براي مردان
علي بگ	alibag	علي بيگ ، نامي براي مردان
علي خون	alixun	عليخان ، نامي براي مردان

علي باز	alibaz	نامي براي مردان
عيالوار	ayalvar	عيالبار
عيد	ayd	عيد
عيسا	aeisa	شما
عيسانا	aeisana	شماها
عيسي	aeisa	نامي براي مردان
عيسي وند	aeisavand	از طايفه گروئي ديناران
عيسو	aeiso	حالا
عيد گپ	aydgap	عيد نوزوز
عيدونه	ayduneh	عيدي
عيدي	aydi	عيدي ، نامي براي مردان
عيدي وند	aydivand	از طايفه بردين باب موري هفت لنگ
عليمردون خاني	alimerdunxani	عليمردان خاني
عمارت	amarat	ساختمان
عمولا	amula	امان الله ، نامي براي مردان
عمل اورد	amaleverd	لجل اورد
عناو	anav	عناب
عنوم كرد	anom kerd	كاري در خور جايزه كرد
عنوم	anum	انعام
عنول	anul	مخفف عنايت ، نامي براي مردان
علاقه	alaqeh	ثروت ، مال
علو	alao	شعله ، اتش
علوتش	alao tas	شعله اتش
عل الهي	alalahi	شانسي ، تير
علاديني	aladini	طايفه اي است
علومت	alumat	علامت ـنشانه
علي اكبروند	aliakbarvand	علي اكبروند

بخش غ

غار	qar	شكاف كوه
غارتي	qarati	نامي براي مردان
غارنيد	qarnid	فريادزد
غافلگيرس كرد	qafelgires kerd	ناگهاني به دامش انداخت
غت	qot	پررو
غريبي	qaribi	طابفه اي است
غربتي	qorbati	غربتي
غريبوند	qaribvand	طايفه اي است
غرو	qoru	غروب
غروافتو	qoruvaftao	غروب افتاب
غريو	qariv	غريب
غريوگز	qarivgaz	حشره اي است
غرقشو	qerqesao	جنگ ،شلوغ
غرمب غرمب	qoromb qoromb	صداي رعد اسمان
غز	qoz	شيطان
محصل غز	mahsele qoz	بچه شيطان و فضول

غزینه حموم	qazinehhamum	خزینه حمام
غصه هردن	qoseh harden	غصه خوردن
غضوکرد	qazav kerd	غضب کرد
غلوم	qolom	مخفف غلامحسین ، یا
غولملي	qolmali	مخفف غلامعلي
غله	qaleh	مزرعه ، گندم و جو
غله پا	qalehpa	دشتبان
غلبیر	qalbir	غربال
غلبیربند	qalbir band	غربال بند
غلس	qols	غسل
غلط زیدن	qaltzeydan	غلط خوردن
غلوه	qalaveh	زیاد و لهجه بهداروند
غلوه	qalveh	زیاد لهجه دینارانی
غنج زي	qonjzdy	برق شادي در دل درخشید
غوار	qavar	غبار
غوار غریوي	qavar qarivi	غبار غریبي
غوره	qureh	کنایه از بچه نابالغ که خیلي فضول است
غیرتي	qirati	مرد یا زن باغیرت
غیو	qeyv	غیب
غیوس زي	qeyves zey	پنهان شد
غیبي وند	qeybi vand	(از طایفه دیناران)طایفه اي است
غیطاس	qeytas	نامي براي مردان
غیظان	qeyzan	نامي براي مردان

بخش ف

فاشه	fahse	فاحشه
فاشه خونه	fahse xune	فاحشه خانه
فاق	faq	شکاف
دوفاقش کرد	dofaqes kerd	شکافتش
فاله	faleh	سادات فالح دنباله رودخانه کارون
فایق	fayeq	مسلط
فایق اوید	fayeqavid	مسلط شد
فامیل سلاطین وند	famile selatin vand	از طایفه لبخورده بهداروند
فانوس	fanus	چراغ
فانوسن بگرن	fanusen begern	فانوس را روشن کن
فت	fat	فراوان
فت فراوون	fate feravun	زیاد
فتلا	fatela	فتح الله ، نامي براي مردان
فتیر	fatir	نوعي نان ساج که با تاوه مي پزند
فراشون	farasun	غلام ها
فداله وند	fedalehvand	از تیره ابوالحسني منجزي بهداروند
فراوو	faravu	زیاد
فرهادي	farhadi	از طایفه جلیلوند بابادي
فرخ	farx	تفاوت
فرتتاك	fertenak	چرخیدن

فرخ داره	farx dareh	تفاوت دارد
فرخ وند	fahrox vand	از ايل چهار لنگ
فرزي	farzi	مخفف فضل الله ، نامي براي مردان
فرز	ferz	تند
فرجلا	farjela	مخفف فرج الله
فرماش	farmas	فرمايش
فرنگ	fereng	فرهنگ و ادب
فرنگ	farang	مخفف فرنگيس ، نامي براي زنان
فرمون	fermun	فرمان
فرمون بر	fermun bar	فرمانبردار -شنوا
فرمون دا	fermun da	فرمان داد
فروش	ferus	فروش
فروشيس	ferusis	ميفروشي
فروهد	feruhd	فروخت
فروهدم	feruhdom	فروختم
فروهدم او گرهدم	Feruhdum o gorohdum	فروختم و گريختم ، كنايه از بند خلاص شدن
فرشناد	feresnad	فرستاد
فرشنس	feresnes	بفرستش
فرني	ferni	خوراكي از شير، ارد نشاسته
فروش كرد	ferus kerd	فروخت
فروشي	ferusi	فروختني
فريو	fariv	گول
فريوس دا	farives da	گولش زد
فرگ	ferg	فكر
فرگس نيرسه	ferges nirese	فكرش نمي رسد
فرتنگس	ferten ak	پروازكننده
فركني	farkeni	از طايفه بهداروند هفت لنگ
فس	fes	باد مقعد
فس فس كرد	fes fes kerd	كار را به اهستگي انجام داد
فقون	faqun	ناله افغان
فلامرزخان	felamarzxan	طايفه اي است
فلارد	felard	محلي است
فلك	felak	اسمان -خدا
فلكناز	felaknaz	كتاب فلك ناز كه خواندنش رايج است
فلوس	felus	داروئي گياهي براي بچه ها
فله	fale	بدون بسته بندي ، ازاد
فهله	fahle	عمله ، كارگر
فهله اي	fahlehei	كارگري
فلوني	feluni	فلاني
فلون فلون كرده	felun felunkerde	در مقام فحش ، فلان فلان كرده
فلي شوندوت	felay sondvet	فلك و اسمان ترا بزند
فلي زيده	felay zeyde	فلك زده
فلو	felu	مخفف فريدون يا فرامرز
فند	fand	فن ، حيله
فندزي	fand zey	حيله بكاربرد

فنگون	fengun	فنجان
فنگ	feng	گلوله شيشه اي
فنگ بازي	feng bazi	گلوله بازي
فندول	fandul	پاندول
فور	fur	كنايه از ترياك كشيدن
فوته	futeh	عمامه
فوش	faos	فحش
فوشس دا	faoses da	باوفحش داد
فهمستم	fahmestom	فهميدم
فهمست	fahmest	فهميد
فهمت كوينه	fahmetkoyaneh	فهمت كجا است
فهمه	fahmeh	مهره فهمه
فيزر	fizer	جوش صورت
فيزر دروردر	fizer derverd	جوش در اورد
فيچ	fic	جهش
فيچ بس	fic bas	جهش كرد
فيچس	fices	پريد
فيس	fis	افاده ، فيس
فيس كرد	fis kerd	افاده بخرج داد
فيسو	fisu	متكبر ، باافاده
فين كرد	fin kerd	دماغش را پاك كرد

بخش ق

قات	qat	اندازه
يه قات دو قات	yaqatdoqat	يك لا دو لاكردن
قات	qat	استخوان نشمينگاهي
قاتمه	qatmeh	نخ موئي براي دوختن گوني
قاده	qadeh	اندازه
قائيده	qaeida	قاعدگي زنان
قاتي	qati	مخلوط
قاتي واتي	qativati	مخلوط و درهم
قاوز	qavez	فضول ، دركار ديگران دخالت كردن
قاسملي وند	qasomalivnad	طايفه اي است
قايم	qayom	محكم
قايم زيد	qayomzeyd	محكم زد
قاطرچي	qaterci	قاطردار
قالو	qalov	قالب
قالو خشت	qalovxest	قالب خشت
قاش	qas	(اغل)جاي گوسفندان
قار	qar	صداي الاغ
قارقار	qar qar	صداي كلاغ
قارقير	qareqir	فرياد پرنده ها
قازقولنگ	qazqolong	مرغابي مخصوص كه گردن دراز دارد
قاو	qav	قاب ، قاب بازي
قاو بازي	qavbazi	قاب بازي با استخوان گوسفند

قالي بفي	qalibafi	قاليبافي
قالب بف	qalibaf	قالي باف
قاچ	qac	برامدگي زين
قاچ زينه بگر	qac e zin e beger	كوهان زين را بگير
قاچ زينه بگرسواري	qac e zin e beger	كوهان زين را بگير سواري
پيشكش	suvari piskas	پيشكش
قام	qam	استخوان زانوي حيوان يا انسان
قامس اشكست	qames eskast	استخوان زانويش شكست
قاست	qaset	قاصد
قاق	qaq	مات شدن در بازي دوز
قافله	qafele	كاروان
قانه	qane	قانع شدن
قاول	qavel	قابل
قاوز	qavez	فضول
قپ	qap	مشت
قپي	qapi	مشتي
قپون	qapun	ترازوي مخصوص
قپ زيدن	qap zeydan	چريدن ، بردن
قتنه	qotneh	سرفه مي كند
قت كردن	qat kerdan	قطع كردن
قتنيدن	qotnidan	سرفه كردن
قتي	qeti	قوطي
قتي داري	qetidari	قوطي دارو
قربوني	qorbuni	قرباني
قرص	qors	محكم
قربون صدقه	qorbun sadqe	قربان و صدقه
قروب	qorop	مرغي كه كروپ باشد
قرو	qoru	كسي كه فتق دارد
قرت	qort	ادعارس
قرت ايكنه	qorte ikane	ادعاي زيادي دارد
قرچنيدن	qere cenidan	بريدن نخ با دندان
قروچه	quruceh	دندان رويهم ساييدن
قرمباو	qorombao	ورشكسته
قرتي	qerti	نورسيده ، ادعارس
قرون	qorun	قران
بي قرونا	biqoruna	به اين قرانها
قرمنيدن	qoromnidan	صداي رعد اسمان
اسمان قرومبه	asemun qorombeh	صداي رعد
قركردن	qar kerdan	قهر كردن
قهرو	qahru	زودرنج
قز	qoz	پيسه سياه و سفيد
قزقزي	qozqozi	فضولي ، گردن كلفتي
قسم هردن	qasam harden	سوگند خوردن
قسيم	qasim	طناب ، نخ
قسيو	qesyu	استفراغ

قسر	qeser	زن نازا يا ديرزا
قسر دررهد	qeser dar rahd	سالم از اب در امد ، از بلا جست
قوش	qous	پرنده شبيه جغد
قدو	qodu	كره الاغ
غنچ	qonc	سردراوردن ، غنچه كردن
قوشخين	qosxin	تسمه زين كه زيردم اسب مي بندند
قشو	qasao	شانه فلزي براي تيمار حيوانات
قشول	qasavol	اسب را تيمار كردن
قشقره	qesqereh	سروصدا راه انداختن
قشن	qosen	ارتش ،لشكر
قشه	qose	مسابقه اسب دواني
قصاو	qasav	قصاب
قصيل	qasil	برگ و ساقه سبزجو براي خوراك دام
قصواري	qasvari	دبيت يا پارچه مشكي براي شلوار
قضاقورتكي	qazaqurtaki	تصادفي
قفا	qafa	پشت سر
قفاخر	qafaxar	توسري خور ، پشت گردن خور
قفازيدس	qafa zeydes	پس سري به او زد
قدبريده	qad borideh	قد بريده
قلا	qala	قلعه ، خانه
قلاپر	qalaper	كلاغ پر
قلاتك	qalatak	منطقه اي در چهار محال نزديك چقاخور
قله	qaleh	خانه ، ابادي ، قبلا به ايذه مي گفتند
قله سرد	qalehsard	منطقه اي است
قله مدرسه	qalehmadreseh	قلعه مدرسه
قله مدرسه	qalehmadreseh	قلعه مدرسه
قله تول	qaletol	قلعه تل
قله زراس	qahlehzarras	قلعه زراس
وقله زي در	veqal az ydar	از خانه بيرون امد
قلاپيك	qalapik	محل چشمي كه از كاسه بيرون ايد
قلچماق	qolcomaq	گردن كلفت
قلق	qeleq	فن ، عادت
قلمدون	qalamdun	قلمدان
قلندر	qelander	درويش
قلم گا	qalamga	استخوان ران گاو
قل	qal	تيكه
قل كرد	qal kerd	تيكه كرد
قل قل	qalqal	تيكه تيكه
قل كوت	qal kot	تيكه پاره
قلوپ	qolop	يك دهن اب
قلپ	qelep	صداي افتادن چيزي در اب
قلاو	qolav	قلاب
قلف	qolf	قفل
قز	qoz	رودار
قلوچ	qoluc	احول ، لوچ
قله سردي	qalesardi	منسوب به قلعه سرد

قليسنيد	qelisnid	بلعيد ، قورت داد
قليه	qelieh	اش انار
قومپز	qompoz	ادعارس
قومبل	qombol	باسن لمبه
قمچي مار	qamcimar	يكنوع مارخشكي سمي خطرناك
قمبروند	qambarvand	قنبروند
قمر	qamar	قمر ، نامي براي زنان
قمه	qameh	كارد قمه زني
قن داغ	qandaq	اب قند جوشيده
قنداق	qondaq	قنداق بچه
قند ره	qondoreh	تي پا ، با نوك پا زدن به پشت كسي لگد
قند ون	qandun	قندان
قندو	qandao	اب قند
قند كنجي	qandkonji	قند و كنجيده مخلوط را براي بيماري تراخم مصرف مي كردند
قنات	qanat	(كهريز هم گفته مي شود)قنات
قواله	qavaleh	قباله
قور	qaor	قبر
قورت	qurt	فرودادن
قورتس دا	qurtes da	بلعيدش
قاولق	qaoloq	جلد قران يا كتاب
قومون	qaomun	خويشان
قوم خويشون	qaomexisun	بستگان و اقوام
قوا	qava	قبا
قوه	qahveh	قهوه
قوه چي	qahvehci	قهوه چي
قيزه	qizeh	صداي پرتاب چوب
قيزنيد	qiznid	صدا كرد
قيت	qit	قورت داد ،غذاي خوردني
قيتنيد	qitnid	قورت داد
قيطون	qeytun	نخ ابريشمي ، قيطان
قيل	qil	گود ،عميق
قيله	qileh	گود است
قيلس كرد	qiles kerd	گودش كرد
قيماق	qeymaq	سرشير
قيلون	qeylun	قليان
قيقاج	qeyqaj	تاخت رفتن با اسب
قيقاجه	qeyqajeh	تند مي رود با اسب
غيظ	qeyz	خشم

بخش ک

کا	ka	قائد ، رهبر
کاچي	kaci	نوعي غذا که با ارد و روغن تهيه ميشود
کاسه	kase	ظرف مسي
کاسه پشت	kasepost	لاك پشت
کاسنه کوچونم	kasan-e kuco vanum	کاسه را کجا بگذارم ، کنايه از تملق و چاپلوسي
کارهونه	karxuneh	کارخانه
کاردين	kardin	نوعي اش است
کارکو	karku	کارکن ،کارگر
کاروم سرا	karomsara	کاروانسرا ، محلي براي استراحت کاروانيان در قديم
کاکلي	kakeli	دندان اسيا
کالك	kalak	نوعي کفش که رويه اش را با نخ مي بافند
کاقلي	kaqoli	طايفه اي است
کاقولملي	kaqolmali	قائد)نامي است براي مردان (غلامعلي)
کائيد	kaeid	قائد ، رهبر
کائيدوند	kaeivand	کائيدوند طايفه اي است
کاسوي	kasevi	کاسبي
کاسو	kasev	کاسب
کاسني	kasni	کاشني
کاشکي	kasky	اي کاش
کاکل	kakol	موي جلوي سر
کال	kal	سبز ، نارس
کاکاسيا	kakasiya	سياه زنگي ، برادرسياه
کاگل	kagel	کاه گل
کاظم	kazom	نامي است براي مردان
کارون	karun	رود کارون
کاکا	kaka	(نگاه کنيد به گگو)برادر
کپ	kap	يك کف ارد
کپ	kep	مسدود ، گرفته
کپ	kep	پوشش کامل
کپس	kepes	نفسش گرفت
کپر	kapar	کلبه روستائي
کپل	kopol	چاق چله
کپل	kapal	بغل ران اسب
کپه	kopeh	توده ، انباشته
کپه	kopeh	لگن گل کشي ، ناوه
کپکپه	kapkapeh	جلال و شکوه
کپنك	kapanak	نمدي که مثل کت بتن مي کنند
کپ کردن	kop kerdan	کمين کردن بطور خوابيده
کت کتي	kot koti	خم خم راه رفتن

كت	kat	كتف
كتس اشكس	kates eskas	كتفش شكست
كت خدا	kotxoda	كدخدا
كت كت	kotkot	پاره پاره
كتي	koti	خم شده
كتل	kotal	مراسمي در سوگواري
كتكي	kotaki	كتكي
كتاو	ketav	كتاب
كتون	katun	كتان
كت	kot	بنياد ، بيخ ، كت
كتم كهنس	kotom kahnes	بنيادم برافتاد ، بدبخت شدم
كوتو	kutu	توله سگ
كت كلفت	katekoloft	گنده ،قوي هيكل
كتور	katvar	بيل پهن كه چند نفر با ان كار مي كنند
كتيفه	ketife	حاشيه ، سقف اطاق
كچك	kocok	ريگ كوچك ، لهجه هفت لنگ شمالي
كد	kad	كمر
كربچه	korbace	كربچه
كوچير	kocir	كوچك
كچي	keci	خاله ،عمه
كهچه	kahce	زنخدان
كچي	koci	نهيب به سگ دادن
كر	kor	پسر
كردكران	kordkran	طايفه اي است
كرگل	korgal	پسران
كركه	korkeh	پسره ، پسرك
كرانشيني	kera nesini	كرايه نشيني
كرپي	karpi	الياف مخصوص ني
كرسه عسل	karase asal	ظرف مدور گلي كه عسل در ان جا ميدهند و درش را مي بندند
كرزنگنه	kor zangene	كرد زنگنه
كرا	kera	كرايه
كراكو	kera ko	باارزش ، قابل توجه
كرنجير	karanjir	درخت انجيرنر و بي ثمر
كراس نيكنه	keras nikone	ارزش انرا ندارد ، كم است
كربيت	kerbit	كبريت
كرملي	karmali	كرمعلي ،نامي است براي مردان
كرچنيدن	ker cenidan	چيزي را با دندان شكستن
كردين	kordin	جرزقه نمدي
كر	ker	چروك
كرابيد	ker abid	چروك شد
كر	ker	غبار
كرومج	keromej	غبار مه
كركيت	karkit	وسيله اي در قالي بافي

کرمو	kermu	کرم خورده
کرکري	karkari	حرف زدن
کرزا	korza	پسرزاده
کردن	kerdan	کردن ، انجام دادن
کرزلنگ	kerzeleng	خرچنگ
کرم کدي	kerm kedi	کرم کدو
کرملا	karmola	کرم الله ،نامي براي مردان
کورو	korro	تاول
کوراي	korai	اي پسر
کرس	kars	کسر
کرسي	karsi	کسري
کراقه	kerageh	انبار چوبي که با ترکه بافته میشود
کراز	keraz	موم
کرچل	ker cel	زیر بغل
کرشوکه	ker soke	بیخ دیوار
کوري	kori	کره الاغ
کربرد	ker e bard	کنار سنگ
کز	kez	جمع شدن
کز کرد	kez kerd	از سرما جمع شد
کساتي	kasati	کسادي
کسونم	kasunom	(زبان خوزي)اي همه کسم
کس مدار	kas madar	کسي که فامیل ندارد ، بیکس
کس مدون	kas madun	هیچکس نداند
کسي بي	kasibi	او شخصیتي بود
کش و کش	kas okos	کشیدن و بردن ، دعوا کردن
کشه تور	kasetor	کشیدن و بردن
کشبل	kasbol	طایفه اي است
کشك	kesek	نگهباني
کشکوار	kaskuvar	خمیازه از خستگي همراه با حرکات دست
کشول	kashul	تیره اي است
کشتي	kosti	گوسفند چاق –پرواري
کشته	keste	کشتزار
کشکك	kasgak	استخوان زانو
کشك سا	kask sa	ظرف سفالي براي کشك سائي
کش من	kaseman	کشیدني ، با وزن یکمن شاه
کشیدس	kesides	وزنش کرد
کقا	keqa	بلدرچین ، پرنده اي به همین شکل
کفت بازفت	keft-e bazoft	گردنه بازفت محلي در بختیاري
کفته	kafteh	در اتش سوختن نان یا دست و پا
کفته	kofteh	کوبیده
کفتن	koftan	کوبیدن
کفي	kafi	باربند پهن نخي براي کاروانها
کفه	kefeh	کفك زدن

كفه زي	kefehzey	كفك زد
كفتگو	kefteku	كتك كاري
كفتس	koftes	كوبيدش
كفت	keft	شانه
كل	kol	كوتاه
كله تو	kolatu	كلبه كوچك بچگانه
كل	kel	هلهله و شادي با زبان و دهان
كل	kel	چند سنگ رويهم گذاشتن سرپانگه داشتن
كلار	kalar	كوهي است در چهار محال و طايفه اي از هفت لنگ
كهلا	kahla	خاكستر
كهلا وند	kahlavand	طايفه اي است
كلپرته	kaleparteh	(زبان خوزي)دري وري گفتن
كليچ	kelic	انگشت
كل و كل	kalekol	اثاثه خانه
كلاشنيدن	kelasnidan	خاراندن
كلاشنيد	kelasnid	خاراند
كلاپيسه	kalapiseh	چشمها سفيد و سياه شدن بحالت غير عادي
كله كوسر	kalekaosar	سروصدا راه انداختن
كلاته	kelate	خرابه شكسته و بي مصرف
كل	kal	خرابه ، چهار ديواري ، ويرانه
كل	kal	ظرف ابخوري سگ و گربه
كل	kal	مخفف كربلايي
كل قولملي	kalqolmali	كربلائي غلامعلي
كلافس كرد	kelafas kerd	گيجش كرد ، نخ را كلاف كرد
كلاك	kelak	شاخه است □چوب كه سرش
كل خراوه	kalxarave	خانه ويرانه
كل پاچه	kalepace	كله و پاچه
كليسا	kelsiya	كليسا
كل پي جنگ	kelpijang	يكنوع بازي
كلخونگ	kelxong	دانه درختي جنگلي به همين نام
كلوس	kelaos	كرفس
كلگ	kalg	ارد بلوط
كلك	kelak	كلك
كلك	kolk	پرز ، كرك
كلك پرس برد	kolke pares bord	(نابودش كرد)پشم و پوستش را كند
كلگه	kalge	يكي از محله هاي مسجد سليمان
كلك چي	kalakci	قايق ران روي كلك
كلك	kalak	حقه
كلك باز	kalak baz	حقه باز
كلم	kalm	دندان سگ ، يا حيوان درنده
كلك زي	kalakzey	حقه زد
كليچه	koliceh	جليقه نمدي بي استين
كل دون	kelidun	هواكش خانه
كوزل	kuzal	خاك و ساقه گندم در خرمن جا
كورنيد	kurnid	صداي گاو در اورد

کوزلسه گرهد	kuzales gerehd	از او زهر چشم گرفت
کلور	kelur	ریشه وساقه گندم ترمانده خرمن
کله	kola	کلاه
کولون	kulun	چفت چوبي يا اهني درهاي قديمي
کليت کولون	kilit kulun	چفت و زره چوبي
دهونس کليت کولون نداره	dehunes kilit kulun nedare	يعني هوچي است و سرنگهدار)دهانش چفت و بست ندارد (نيست)
کلو	kolov	ملخ
کلو	kalu	ديوانه
کلومه	kolome	تيکه سنگ يا کلوخ
کلمات	kolomat	گردن
کلند	kaland	کلنگ
کله مال	kolamal	کلاه مال
کله دوز	kolahduz	کلاهدوز
کله شسخي	kolah sasxi	کلاه شخصي ، کلاه مشکي پشمي
کله کله	kolakola	کلاه کلاه ، کلاه برداري
کلمش	kolmas	ادم کثيف
کله ورگهدن	kola vargehdan	کلاه برداشتن
کورته	korteh	قبا ، روپوش قبائي
کيليت	kilit	کليد
کورو	korrao	عقده ، تاول
کليتان پيار	kilitan biyar	کليدها را بياور
کم	kom	شکم
کمو	komu	شکمو
کم	kem	بوي فاسد ، بوي بد
کمبيزه	kombizeh	خربزه نارس
کمبيد	kambid	ناقص ، کمبود
کموتر	kamutar	کبوتر
کم خو	kamxao	کم خواب
کم ري	kamri	کمرو
کم درده	kom derdet	شکمپاره
کم گپ	komgap	شکم گنده
کمس پکس	komes pokes	شکمش پاره شد
کم دلو	kom dalu	شکم بزرگ
کمرگر	kamarger	پينه دوز
کمره	kamareh	نوار چرمي که بدور گيوه مي دوزند
کم زهله	kamzahleh	کم جرات
کم پر	kompor	شکم پر
کمچه	kamceh	قاشق دوغ خوري
کنار	konar	(سدر)ميوه درخت کنار
کنارو	kenarao	مستراح
کنار لکه	konar lekeh	کنار زيارتگاه
کنارپير	konar pir	کنار زيارتگاه
کنجي	konji	کنجد
کند	kend	مقعد لگن خاصره
کنديا	kendpa	پاشنه پا

کند سیگار	kende sigar	ته سیگار
کندي	kandi	کندوي عسل
کندال	kandal	گودال
کندالي	kandali	گودالي
کنگر	kangar	بوته اي خاردار
کنگر خردلنگروند	kangar xard langar vand	کنگر خورد و لنگر انداخت ، مثلي است براي ادمهاي سمج و مزاحم
کنگریز	kangar paz	طايفه اي است
کرنه	kerneh	کنه
کندل زو	kondelzu	طايفه اي است
کوني	koni	کجا است ، کو
کنرسي	kenersi	طايفه اي است
کلسبر	kelesbar	محلي است که به جهنم تعبير ميشود
کويدن	koeidan	جويدن
کوير	kovir	جوك ،سخن طنز اميز
کروك	korok	مرغي که موقع خوابيدنش روي تخم است
کويه	koya	کجا
کوت	kut	کود حيوانات
کوتي	koti	دولا
کوزلس بگر	kuzal-es begar	تنبيهش کن
کورکور	kurkur	طايفه اي است
کور باطل	kure batel	اي بي خبر ، اي که چيزي را نمي بيني
کوروند	kurvand	طايفه اي است
کو	ku	سهمي است از محصول
سه کو	seku	سهمي سه برابر که به مالك مي دادند
کوچوك	kocok	سنگريزه لهجه هفت لنگ شمالي
کوچو	kucu	توله سگ
کوروبست	korrao bast	عقده اي شد ، تاول در امد
کورکردن	kur kerdan	(آتش)خاموش کردن
کورو	kurao	انار نارس
کورس کو	kures ku	کورش بکن
تشنه کور کرد	tasenekurkerd	اتش را خاموش کرد
کوك	kaok	کبك
کول	kul	دوش ، کتف ، کمرکوه
کول فره	kulfarah	محلي در پنج کيلومتري ايذه
کول	kul	سر د و جامد ، دره
کول هشك	kulhosk	جامد و خشك
کول کرد	kul kerd	بدوش کشيد
کواو	kevav	کباب
کتم کندي	kotom kandi	،اندام (بيچاره ام کردي)کتم را کندي
کوار	kuvar	به دهن گوساله مي زنند
کوه	koveh	گوسفند نردنبه دار
کون	kun	قسمتي از بلندي زمين ابرفتي
کوتي	koti	دولا
کوت کش	kut kas	کسي که کود را جابجا مي کند
کوش	kaos	کفش

کوشته ورکش	kaosate vorkas	کفشهایت را بپوش
کوشك	kusk	مقبره خانوادگی
کوك کوسار	kaoke kosar	کبك کوهستان
کولس کو	kules ko	سوارش کن بدوش
کوم	kum	کام
کوشك	kusk	مقبره ، خانه اي که روي قبر ساخته مي شود
کوم کرد	kum kerd	حيواني که غذا نخورد
کومه	kome	قورمه
کوماج	komaj	کماجدان
کوير	kevir	نوعي بوته خار
کولي	kaoli	غربتي
کاکش	ka kas	کاه کش ، نام طايفه اي است
که	koh	کاه
که	koh	کوه
که اسپيد	kohesbid	کوه سفيد
کهدون	kahdun	کاهدان
کهدوني	kahduni	نامي است براي بعضي مردان
کهگل	kahgel	کاه گل
کوهي	kohi	کوهي
کيونو	kivenu	کدبانو
کينه مين دلم نيد	kine men delom nid	کينه در دلم نيست
کيپ	kip	محکم و بي نور و روزن
کهر	kahar	اسب کبود ،تيره رنگ
کهو	kehu	کبود
کيا	kiya	بزرگ
کيا پيا	kiya piya	بزرگ و صاحب اختيار
کيچه	kice	کوچه
کيره	kire	کوره
کيره پز	kire paz	کوره پز
کيزه	kize	کوزه
کيزکمر	kizkemar	کمربندي که فشنگ در ان قرار مي دهند
کيخا	keyxa	رئيس خانواده ، رئيس تش
کيخائي کرد	keyxaei kerd	به خواستگاري رفت
کيزه او	kize ao	کوزه اب
کيزوك	kizevak	منطقه اي است
کي کم	keyko m	درختي جنگلي
کيل	keyl	پيمانه گندم و جو
کيوار	keyvar	قلي سنگ
کيمند	keymand	دختري که دير شوهرکند و درخانه بماند
کيکنيد	kiknid	جيغ زد
کي نيد	keynid	گندم يا جو را پيمانه کرد ، با کيل
کيشخالي	keysexali	طايفه اي است
کي مسقودي	keymasqudi	کي مسقودي
کي باندري	keybanderi	کي باندري

كي شمسدي	keysamsedi	كي شمس الدين
كياري	keyari	طايفه اي است
كيزوكي	kizevaki	منسوب به كيزوك
كينو	keynao	كوهي است
كيوار	keyvar	قلماسنگ ، وسيله پرتاب سنگ

بخش گ

گا	ga	گاو
گا بوكله	gabukele	پشه اي كه زيردم گاو مي نشيند و اذيت مي كند
گاپون	gapun	نگهبان گاوها
گاچارن	ga carn	گاوچران
گاهوله	gahuleh	گاوخر منكوب
گاديم	gadim	كزدم ، عقرب
گادوش	gadus	كسي كه گاو را مي دوشد ،طايفه اي است
گادوش	gadus	ظرفي كه در ان شير گاو را مي دوشند
گاگدار	gagodar	گاهي وقتها ، بندرت
گاوخت	gavaxt	گاهگاهي
گارشت	garest	برگرداندن غذاي بعضي حيوانات مثل گاو شتر ، اروغ
گاگريو	gageriv	يكنوع اواز در مراسم سوگواري
گال	gal	يكنوع بازي محلي است
گابه لير	ga be lir	گاو بخانه اوردن و از درو فارغ شدن
گاله	galeh	خورجين مانند ، فرياد شوق در شاديها ودر جنگلها
گاميش	gamis	گاوميش
گام گلوس	gamgelus	حشره اي كه روي سرگين مي نشيند
گايل	gayal	گاوها ــجمع گاو
گاهوله	gahule	چرخاندن گاو روي خوشه هاي گندم
گامرگي	gamargi	وباي گاوي ، اصطلاحي در كنايه از كمبود و قحطي
گبنه	gebneh	بلغور
گپ	gap	بزرگ
گپتر	gaptar	بزرگتر
گپ	gop	گونه ، لپ
گتره اي	gotrehei	بيخودي ، بدون مطالعه حرف زدن
گتوند	gotevand	محلي است
گچا	gaca	گچ ها ،گردنه اي است
گده	gade	شكم ، معده
گدا گسنه	geda gosne	گدا و گرسنه
گدس درد	gadas derd	شكمش پاره شد
گراته	gerateh	گره ، اشكال ، نحس در كار

گرت	gart	گرد
گردالي	gardali	گرد الود
گرت ليله	gartelileh	(گردباد) غباري که از زمين مي چرخد وبه اسمان مي رود
گرت ليله خونه خريخه	gartelileh hon exerixe	گرد و غبار به خانه ادم فاسد
گرجم	gerjom	از جا برخاستن و قصد برخاستن
گرداله	gordaleh	قلوه
گردل	gerdel	خپله
گرده	gordeh	کمر ،پشت
گرده پا	gordehpa	شورت ،شلوارك
گرد موهي	gordehmohi	سراشيبي به شکل کمر ماهي
گردو	gardu	ولگرد ،نامي براي مردان
گردنم	gardenom	به گردنم سوگند
گرزه	gerzeh	موش صحرائي
گرزيد	gerzeyd	لرزيد ، تکان خورد
گرزنون	gerzanun	لرزيدن و ايستادن
گرگراك	gargarak	سوسمار کوهستاني
گرگوش	gergos	باريدن باران و ايستادن
گرمشت	gormost	مشت گره کردن وبه کسي زدن
گرم	gorm	کلفت
گرم بوهي	gorme bohi	بازوي کلفت
گرما	garma	گرما
گرمنيد	geremnid	صدا کرد ، صداي افتادن چيزي
گرنيد	gernid	روشن کرد ،چراغ را روشن کرد
گروخت	goroxt	گريخت
گروختن	goroxten	گريختن
گروس گروسك	gurusgurusak	يکنوع بازي قايم موشك
گروسي	gurusi	فرار مي کني
گروسنيد مس	gurusnidomes	او را فراري دادم
گرون	gerun	گران
گريوست	gerivest	گريه کرد
گريوه	gerive	گريه
گزه	gaze	نيش گرفتن رنگ زرد مربوط به الاغ
گسنه	gosneh	گرسنه
گشتل	gastal	بي سروپا ، ولگرد و گدا
گشه	gase	شاخه هاي درخت بلوط يا چنار که خشك باشد
گشس	goses	باز شد ، باران ايستاد
گش گدوئي	gasgedoei	گشتن و گدائي کردن
گشيدس	gosides	بازش کرد
گشتن	gastan	گردش کردن
گيش	gays	غذاي دوباره جويدن حيوانات
گگو	gagu	برادر
گگومي	gagumi	برادرم هستي
گلال	gelal	ريگزار و اب کم در بستر رودخانه

گلال	golal	موي جلوي سر
گلالمي	golalomi	تاج سرم هستي
گل بناز	golenaz	گل ناز نامي براي زنان
گل	gal	گله
گل گل	galgal	دسته دسته پرندگان
گل گرهدن	gal gerehdan	انس
گل گل	golgol	نامي براي زنان
گل طلا	goltela	نامي براي زنان
گل بس	golebas	نامي براي زنان
گلوپ	golop	لپ ، گونه
گلوپاس	golopas	لپ هايش
گلباقله	golbaqele	گل باقلا
گلباهار	golbahar	نامي براي زنان ، گل بهار
گلبنوش	golbenaos	گل بنفش
گل باوينه	golbavine	گل بابونه
گل بوسوني	golbusuni	گل محمدي
گلدون	goldun	گلدان
گل گوزون	golgaozavun	گل گاوزبان
گلو	golao	گلاب
گلو پاش	golaopas	گل اب پاش
گولو	gulu	گربه ، گوساله
تيله گولو	tilehgulu	بچه گربه
گله اي	galehei	منسوب به گله
گله اي	gelehei	گله كردن
گلو	gelu	غلطيدن ، كشيدن روي زمين
گولومبه	golombeh	تيكه يخ يا گل
گلي چون	golijun	گلي جان نامي براي زنان
گم	gam	گاز گرفتن
گم	gom	گام زدن بلند ـپريدن
گم زي	gomzey	پريد
گم گرهد	gam gerehd	گاز گرفت
گمك	gemak	برنج برشته
گمبلو	gembelu	كوچك و چاق
گناس	genas	خسيس
گنبز	gonbaz	گنبد
گند	gand	بيعرضه ، كثيف
گند	gond	خايه
گندين	gondin	قر ، بيماري فتق
گندمكال	gandomkal	محلي است
گند	gend	دوخت و دوز
گندبر	gondbor	حشره اي شبيه كرم شاخه دار كه فقط خايه را مي زند
گند	gend	يكدانه خرما
گندي	gendi	عدس
گندولي	gondoli	بسته گرد ريسمان

گندلي	gandeli	قندعلي يا گندلي
گندلي وند	gandelivand	قندعلي وند
گنگه	gonge	لال
گنه	gonah	گناه
گو	goa	گاو ، لهجه اقليتهاي كولي
گو	gu	توپ چوگان
گو	gav	برادر
گو بازي	gubazi	بازي گوي و چوگان
گويل	gavyal	برادران
گور	govr	فاسد ، مربوط به كشك
گور	guvar	گوساله
گودرزي	gudarzi	طايفه اي است
گوروئي	guruei	طايفه اي است از ديناران
گوري	geveri	يكنوع نان است
گندس	gandes	گنديد
گندكن	gondkan	حشره شاخدار ،كسي كه اخته مي كند
گندخركن	gondxarkan	كسي كه چهارپا را اخته مي كند ، كنايه به ادمهاي خسيس و گوش بر
گندگند	gend gend	تيكه تيكه مربوط به گوشت
گندار	gendar	شپش
گهنم	gahnom	گندم
سيله گهنم	silegahnom	گندم نارس كه انرا برشته مي كنند
گودسمال	gudasmal	گوي نقره اي كه به دستمال سر زنان اويزان مي كنند
گور	gur	قبر
گوربوس	gurbaos	گورپدرش
گون	guvan	حامله
گوزنيد	guznid	گوزيد
گوزو	guzu	كسي كه مي....
گوسيل	gusiyal	گوسفندان
گوش پل	guspal	كسي كه گوشهايش اويزان است
گوش كو	gusku	گوشتكوب
گول زيدن	gulzeydan	گول ، فريب دادن
گوزك	guzak	قوزك پا
گه	gah	زود
صب گه	sobegah	صبح زود
گي	gi	مدفوع
گي گا	giga	مدفوع گاو
گي اساره	giasareh	كرم شب تاب
گير	gir	دندان ، دندان گراز
گيز	giz	گيج
گيجن	gijen	جاي پاشنه چوبي درهاي قديم
گي	gay	نوبت
گي بر	gaybor	نوبت را رعايت نكردن

گي مونه	gay mone	نوبت من است
گي بنگ	gibong	گلمژه
گي مشك	gimosk	مدفوع موش
گيس	gis	گيسو
گيس اسبيد	gis esbid	گيسو سفيد ، پيره زن
گيوه كش	givehkes	گيوه كش ، كسي كه گيوه تهيه ميكند
گيل	gil	گوشه
گي خوخر	gi xo xar	ادم خسيس كه خودخور است

بخش ل

لاجون	lajun	بيحال –ناتوان
لار	lar	بدن ، جسم
لاس	las	ماده
لا	la	تا ، تاكنون
لا كرد	la kerd	تاكرد
لات	lat	فقير ، بي چيز
لات ليت	late lit	برهنه ،فقير
لادا	lada	گم كرد
لاش	las	لاشه ، جسد
لاس زيد	las zeyd	زن بازي كردن ، شوخي مزاج
لاله	laleh	چراغ لاله
لاله گوش	lale gus	گوش بيروني ، لبه گوش
لالموني	lalmuni	لالي ، لال بودن
لالي	lali	منطقه اي نفتي در شرق مسجد سليمان
لامردون	lamerdun	اطاق بزرگ ، تالار مهماني
لاهيز	lahiz	سيلاب
لامصو	lamasav	لامذهب
لپر	lapar	سنگ پهن و نازك
لپر	lapar	كهير ، تاول روي بدن
لپر	lapar	سنگ پهن بر روي اب انداختن
لته	lateh	مزرعه خيار
لتي	lati	مخفف لطيف ، تيكه چادر خيمه
لته	loteh	لكنت زبان
لجو	laju	لجبازي
لجميراورك	lajmiraorak	گويش با تمام لهجه
لجمورك	lajmaorak	گويش با تخفيف لجم اورك
لچك	lacak	نوعي روسري
لر	lar	لاغر
لر	lor	طايفه هاي لر
لرت	lert	بوي سوختن ،ته نشين ظرف
لرت	lert	ته نشين گل ولاي
لرتس	lertes	نيمسوز شد
لرارزوني	lorarzuni	طايفه اي است

لركش	lorkos	خيار درشت را لركش گويند
لردي	lardi	بيابان صاف و وسيع
لرياتي	loriyati	منسوب به لر ، اداب و روسوم لري
لستن	lestan	ليسيدن
لست	lest	ليسيد
لسم	lasm	فلج
لفو	lefao	سيلاب ناگهاني
لفت ليس	leftelis	خوردن ، ليسيدن ، از سفره ديگران
لفنيد	lefnid	غذا را در نان پيچيدن و بلعيدن
لقت	laqat	لگد در لهجه چهار لنگ
لقه	lage	لگد در لهجه ديناران
لقدوند	lagedvand	لگد انداخت
لق	laq	شل ، لرزان
لقوم	laqom	لجام ، دهنه اسب
لقوز	loqoz	لطيفه ، متلك
لق وپق	loq o paq	متزلزل ، شل
لق	goq	تخم مرغ فاسد
لكات	lekat	زن هرزه
لك	lek	گوشه دامن يا لباس
لكه	leke	كهنه ، پاره
لك لك	lok lok	حركت اهسته و دو اهسته اسب
لكجي	lakaji	نوعي بوته خاردار است
لك	lak	از طايفه بابادي
لك دادن	lok dadan	حركت دادن
لك ليوه	lake liveh	ديوانه ، خل
للري	lalari	طايفه اي از بهداروند
للو	lalu	(نگاه كنيد به تهده)گهواره
لله	lale	بوته خربزه يا خيار
لم	lem	فن كار ، دانستن فن كار
لمار	lemar	افت گندم در انبار يا خوشه
لمالم	lamalam	پر لبالب
لم	lam	(نگاه كنيد به دومن)پائين
لموچي	lamuci	طايفه اي از ململي منجري هفت لنگ
لنج	lonj	لب
لنجس شوره	lonjes severe	لبهايش اويزان است
لنگ	lang	منتظر
لنگ	leng	تا مثلا يكتاي خورجين –پا
لنگ لنگي	lenglengi	تابتا
لنگ	leng	پسوند چهار يا هفت لنگ
لنگاس	lengas	رانهايش ، پاهايش
لنگ لقه	lenglaqeh	لگد پراني
لنگري	langeri	سيني بزرگ براي پلو
لنگه	lengeh	تا ،نيم

لنديون	landiyun	لنديها از طايفه ديناران
لو	lao	لب
لولت	laovalet	لبهايت
لو	lao	داربست براي خوابيدن روي ان
لور	lavar	روبه افتاب
لور	lur	مخفي گاه دزدان
لوك	luk	شتر وحشي
لول	lul	ارزو
لولمي	lulomi	ارزو دارم
لوكه	lukeh	پنبه پاك نشده
لوچه	laoce	وسيله اي در بغلبندي
لونه	luneh	لانه
لو	lao	بروز دادن
لودا	laoda	گير انداخت
لوير	livir	لبها
ليويرس شوره	livires severe	لبهايش اويزان است
لويسي	levisi	نوعي روپوش مردانه بافتني از نخ و پشم
ليوينه	livineh	اسيابان
لوي	levi	اغوز
لو	lu	دودمان
لوسه ورگهدن	luse vorgehdan	دودمانش را بباد دادن
لور	lur	بيابان صاف و كوير
له ولورده	lehlavarde	كاملا له شده
لهر	leher	شكمو ،گاوي كه همه چيز مي خورد
لهم	lahm	فلج
لهد	lohd	لخت
لهدولا	lohdola	لخت و برهنه
ليت	lit	استخوان بدون گوشت و لاغر
ليز	liz	ارام گرفتن
ليز گرهد	lizgerehd	ارام گرفت
ليز	liz	نرم و لغزنده ، ارام گرفتن
ليش	lis	زشت
ليق	liq	شلنگ ،گام بلند
ليواسي	livasi	جوفاليواسي
ليسه	lise	غش و ضعف
ليسه رهد	lise rahd	غش كرد
ليلق	leylaq	لك لك
لهيم	lehim	لحيم كردن
لير	lir	خانه
ليم	lim	پست ، هزره
ليله فر	lilefar	نيلوفر ، نام گل و نامي براي زنان
ليقاس بني ير	liqas beniyar	لنگهاي درازش را نگاه كن
ليق دراز	liqderaz	لنگ دراز

ليك	lik	جيغ ، فرياد زنانه
ليك و لاك	likelak	فريادهاي زنانه به هنگام سوگواري
چرليك	cerelik	فرياد كردن ،خود را زدن
ليك	lik	(تداخل زبان بيگانه) سوراخ كوچك
ليكه	likeh	زوزه سگ
ليله	lileh	لوله
ليله او	lile ao	لوله اب
ليله	lile	گردباد كه بهوا مي رود
ليوه	live	ديوانه
ليچار	licar	حرفهاي زشت

بخش م

ما	ma	ماده
ماپاره	mapare	ماهپاره ، نامي براي زنان
مارگر	marger	مارگير
ماريگ تون	marigtaon	ماه ريگ تاب ماه مرداد
مازه	maze	پشت گردن ، شانه
ماس	mas	ماست
ماسنيد	masnid	ماسيد ، درست شد
ماسس	masehs	ماسيد ، غالب شد
ماس موسيل	masmusil	مخلوط ماست و موسيل سير
ماس كلوس	mas kelaos	مخلوط ماست و كرفس
ماس توله	mas tuleh	ماست و توله
ماسي	masi	ماست بند ، الوده به ماست
مافتگي	mafengi	ناتوان و مستعد بيماري
ماچ	mac	بوسه
ماخر	ma xar	ماده الاغ
مارمليك	marmilik	سوسمار
مارجفري	mar jahfari	مارجعفري
ماشقه	maste	رختخواب پيچ
مال	mal	ابادي
مالجه	maleje	معالجه
ماگرهده	ma gerehde	ماه گرفته
مالگه	malga	جاي اقامت مال ،روستائي
مالاقا	malaqa	مال اقا ،محلي است
ماهونه	mahuneh	ماهيانه
مالنيد	malnid	ماليد
ماينه	mayne	دختر ، مادينه
مال امدي	malahmedi	مال احمدي
مازه پهن	mazehpahn	طايفه اي است از چهار بري هفت لنگ
مالمير	malemir	نگاه كنيد به واژه ،)نام قديمي ايذه (ايده)

مال وزير	mal ve zir	برگشت از ييلاق ، سرازير شدن
مال و بالا	mal ve bala	رفتن به ييلاق ، سربالاشدن
مال كنون	mal kanun	كوچ كردن
مال كريم	mal kerim	يكي از محله هاي مسجد سليمان
مال بهون	mal behun	اردوگاه كوچ
مالنه	malne	ميمالد
ماله	male	ماله بنائي
ماگلي	magoli	ماه گلي ، نام زنان
مابگم	mabagom	ماه بيگم ،نامي براي زنان
ماپسند	mapesand	ماه پسند ،نامي براي زنان
ماطلا	matela	ماه طلا،نامي براي زنان
مايون	mayun	ماديان
ماپاره	mapare	ماهپاره ،نامي براي زنان
ماملە	mamele	معامله
ماوناز	mavenaz	ماه بناز ، نامي براي زنان
مايه دس	mayedas	سرمايه
مارموهي	marmohi	مارماهي
مالون	malun	جمع مال
ماي چك	maeicak	دسته هاي گندم درو شده
ماطل	matal	معطل شدن
مثل	matal	قصه
مت مت	metmet	حرف را بريده بريده گفتن
مترس	matars	شجاع
مجال	mejal	موقع ، هنگام
مجري	mejri	جعبه كوچك كه روپوش حلبي دارد
مجمه	majme	سيني بزرگ كه دورش دندانه دارد
مچ پيچ	mocpic	نواري كه بپاها مي پيچند
مچه	moce	مچاله كردن
مچه	moce	نوعي سبزي كه برگهاي پهن دارد
مچل	macal	مسخره
مچلس كرد	macales kerd	مسخره اش كرد
مخته	maxte	مقاطعه ، معامله قطعي
مختار	maxtar	نوعي غربال
مخته كاري	maxte kari	مقاطعه كاري
مدرار	maderar	در نياور
مدرو	maderao	در نيا
مدرارس	maderares	درش نياور
مدر	mader	پاره نكن
مدرس	maderes	پاره اش نكن
مدولي	maduli	طايفه اي از هليلوند گندلي
مرد	merd	مرد

مرادخون	moradxun	مرادخان ،نامي براي مردان
مر	mar	مگر
مردي	merdi	مردانگي
مرغ	marq	چمنزار
مرغ كروپ	morqekorop	مرغي كه موقع خوابيدنش روي تخم است
مرغوي	morqavi	مرغابي
مرق	maraq	چربي روي ابگوشت
ماكه مرق	makemaraq	چربي و قدرت مواد غذايي
مرك	merk	ارنج
مردمون	mardomun	مردمان
مردال	mordal	مردار
مردازما	merdezma	مرد را ازمايش مي كند ،غول افسانه اي
مرزنگ	merzeng	مژگان
مركو	morakav	مركب و جوهر
مرگ ميش	marg mis	مرگ موش
مرگ و مير	margemir	مرگ و مير
مرتوه	martave	مرتبه
مر	mar	مگر ،عدد پنجاه را مر مي گويند
مرو	marao	مرو
مز	moz	مزد ــاجرت
روز مز	ruzmez	روز مزد
مزير	mozir	نوكر
مزقون	mezqun	موزيك ، نوعي ساز
مزقون چي	mezgunci	نوازنده موزيك
مزنيد	meznid	مزمزه كرد
مزار	mazar	(نگاه كنيد به قور)قبر
مزدس	mezdas	دستمزد
مزگ	mazg	مغز
مزگ دار	mazg dar	با مغز
مس	mas	مست
مس كرد	maskerd	مست كرد
مستر	mastar	(تداخل واژه بيگانه)نوكر
مسخال	mesxal	مثقال
مس ملون	mesmelun	انواع ظروف مسي
مسوار	mesvar	مفرغ
مس	mas	چاق و بد دماغ
مسلمو	moselmu	مسلمان
نامسلمون	namoselmu	كافر نامسلمان
مشك	mask	مشك ابي
مشكو	maskoa	مشك اب
مشكول	maskul	مشك كوچك

مش در	masder	نوعي جشره كه مشك را سوراخ مي كند
مشا	masa	مشاع ، زمين مشترك
مست	most	پيمانه ، مشت
مسته	moste	التي فلزي براي كفاشها
مش مرداسي	masmerdasi	طايفه اي از استركي ايل هفت لنگ
مشتلق	mostoloq	مژدگاني
مشتارم	mostarom	محل دستگيره خيش كشاورزي
مشما	mosama	مشمع
مطلي	matali	معطلي ، نامي براي زنان
مقار	maqar	شكاف كوه
مغرو	maqrev	مغرب –غروب
مقوين	maqvin	مغبون
مف	mof	اب بيني ، دماغ
مفلس نومه	moflesnume	اعلام ورشكستگي كردن ، مفلس نامه تمام كردن
مفو	mofu	كسي كه اب از بيني مي ريزد
مفت بگر	mofet beger	دماغت را بگير
مفتكي	moftaki	مجاني ، مفتي
مفتي	mofti	مجاني
مفتلا	moftala	مبتلا
مفت مگو	moftmagu	چرند نگو ، مفت نگو
مفت هر	mofthar	ارزان خر
مقاش	maqas	انبر
مقوم ركي	moqumroki	طايفه اي از استركي هفت لنگ
مقوم	moqum	اهنگ مقام موسيقي
مكوندي	makvandi	از طايفه كندل زو چهار لنگ
مكينه	makine	(ريشه انگليسي)ماشين ،اسياب
مكو	mako	مكن
مكال	makal	گاو خويش مرو
مل	mol	شانه
منجز	monjez	معجزه
ململي	molmoli	طايفه اي از بابادي هفت لنگ
ملا	mola	باسواد ،طايفه اي از تردي هفت لنگ
ملار	malar	سه پايه مخصوص مشك اب يا دوغ
ملاقه	malaqe	قاشق گرد بزرگ
ملاكه	malake	ملائكه ،فرشته
ملا	mola	شيخ ، باسواد
ملائي	molaei	كسي كه به مكتب مي رود
مل	mel	مو ،پشم
ملارهدن	molarahdan	به مكتب رفتن
ملاج	melaj	مغز
مل شون	molesun	روي شانه

ملق	mallaq	معلق
ملق	malaq	(نگاه كنيد به كلو)ملخ
ملو	malao	شنا كردن
مله	mala	شنا
ملو	malu	ميمون
ملوس	malus	قشنگ
ملوني	malaoni	شناوري
ملم	malam	مرحم
ملچ ملچ	melec melec	صدا كردن دهان به هنگام غذا خوردن
ملث	mels	مثل
ملا صيدال	mola seydal	يكي از مكتب داران معروف ايذه ، نامي براي مردان
ململي	melmeli	پشمي ، موئي
ململياس	melmeliyas	نوعي گياه شبيه تره
مليل	malil	نه سرد نه گرم ولرم
ممد	mamad	مخفف محمد
مم	mam	مخفف محمد
ممبيني	mombyni	طايفه اي از چهار لنگ مقيم ميداود
مم باقر	mam baqer	محمد باقر نامي براي مردان
ممد مراد	mamad morad	محمد مراد ، نامي براي مردان
ممل	mamal	مخفف محمد علي
مملم	mamalom	عزيزم ،نازم
مملت	mamalet	پستانهايت
ممل	mamal	جمع پستانها
ممد شيخالي	mamad sixali	از طايفه ململي استركي هفت لنگ
مم صالح	mamsaleh	محمد صالح از تيره هاي چهار لنگ
ممزائي	mamazaei	از طايفه جهار لنگ محمد صالح
مم جلالي	mamjelali	محمد جلالي از طايفه جهار لنگ ميوند
ممد شوسني	mamadsuseni	از طايفه گوروئي ديناران
مم سيني	mamsyni	محمد حسيني از طايفه بابادي
مم حجي	mamhaji	محمد حاجي از طايفه للري هفت لنگ
منجي	menji	ميانجي
منجا	menja	ميانه ، لهجه هفت لنگ شمالي
منجق	monjoq	مهره هاي ريز
منجقا	menjega	ميانه لهجه ديناراني
منس	menes	در ان لهجه زراسوند
مندال	mendal	نوزاد گوسفند تازه زا
مسته	mesteh	ادرار
مندن	mandan	ماندن
مندلي	mandeni	ماندني نامي براي مردان
مندگار	mandegar	ماندني ،هميشگي

منده	mandeh	مانده ،نامي براي مردان
منده	mandeh	خسته
منده مباي	mandehmabay	خسته نباشي ،لهجه چهارلنگ
مندول	mandul	مخفف محمد علي
منجزي	monjezi	طايفه اي از بهداروند
منده نبوي	mandehnaboy	خسته نباشي ، لهجه ديناران
منگل	mangol	منگوله
منم زي	manamzey	ادعا كرد
منيجه	manijeh	نامي براي زنان ،منيژه
مني	mani	مثل اينكه ، گوئي
موزرمي	muzarmi	طايفه اي از ديناران
موگوئي	muguei	يكي از طوايف چهارلنگ
مولاوند	maolavand	طايفه مخمري استركي
ميمون جائي	meymunjaei	طايفه اي از چهار لنگ
مير	mir	بزرگ طايفه
ميرغضو	mirqazav	ميرغضب
ميزر	meyzar	عمامه ، روپوش سرزنان
ميش	mis	ميش ، موش
ميش خرما	mis xorma	موش خرما
ميش كشي	mis kosi	اخلالگري
مي نون	minun	قاتق نان ، چيزي كه به همراه نان خورده شود
مور	maor	زمين باير
موري	maori	طايفه اي است از ديناران
مو	mo	من
مولا	mula	اب زيركاه
مون و تو	mon o to	من و تو
موال	maval	مستراح
مهتاج	mohtaj	نيازمند
موجزه	mohjeze	معجزه
موره	moreh	مهره
مول	mul	مرد فاسق كه بازن شوهردار رابطه دارد
موره مار	morehmar	مهره مار
موس موس	musmus	التماس كردن ،بو كشيدن
موسا	musa	نامي براي مردان
موهي	muei	ماهي
مومن	momen	مومن
مورمور	murmur	راست شدن موهاي بدن ،سرما و لرز
مهل مون	mahal mavan	اهميت نگذار
مهميدوند	mahmidvand	از طايفه منجزي استركي
مهدولي	mahdaoli	مهد عالي از طايفه للر هفت لنگ
مهلو	mehlav	مهلب

مهسن اسبيد	mohsenesbid	ريش سفيد
مهتو	mahtao	ماهتاب
مهرو	mehrao	مهراب ، نامي براي مردان
مهرو	mehrao	محراب مسجد
مي نا	meyna	چارقد سر
ميرزا	mirza	كسي كه مادرش سيد باشد
ميمين	meymin	ميمون
ميخك	mixak	دانه خوشبو ، زينت دختران
مين اشكم	mineskam	درون شكم
مين دل	mindel	درون شكم ، لهجه ديناراني
ميدون	meydun	ميدان
ميا	miya	موها
ميره	mireh	شوهر
ميرگل	mirgal	شوهرها
مين حونه	min hune	در خانه ، اسباب خانه
مين دسي	min dasi	درون دستي
موري	maori	از طايفه هاي هفت لنگ
ميوند	meyvand	از طوايف چهار لنگ
ميشه وند	miseh vand	از طايفه استركي هفت لنگ
مير	mir	از طايفه زراسوند هفت لنگ
ميد	mayed	ميت ، جسد
ميلمه	meylomeh	دلم مي خواهد ،ميل دارم
ميل پا	milpa	حلقه نقره اي در پاي زنان
مين	min	وسط
ميلس	meyles	مجلس
ميلسا	meylesa	مجلس ها
ميلس نشين	meyles nesin	بزرگزاده ، مجلس نشين
ميلم	milom	لثه

بخش ن

نابدل	nabadal	ناشي ، نابلد
ناپهريزي	napahrizi	ناپرهيزي
ناردونه	nardune	دانه انار
ناردونگ	nardung	دانه انار
نازلو	nazelu	كسي كه ناز مي كند
نازنيز	naze niz	ناز و غمزه كردن
ناساز	nasaz	ناسازگار
ناك	nak	ضعيف ،ناتوان
ناكوم	nakom	ناكام
نانجيم	nanejim	نانجيب
نال	nal	نعل اسب
نال بن	nal ban	نعل بند
نالي	nali	تشك
نامهرم	namahram	نامحرم
نادون	nadun	نادان
ناجنس	najens	بدجنس
ناچ كاشتن	nackastan	جرزدن در بازي
ناچ	nac	جر ، بهانه اوردن
ناتز	natar	جلوتر
ناف بر	nafbor	بچه اي كه نافش را ميبرند
ناكار	nakar	از پاي درامده
ناخوش	naxas	بيمار ، مريض
نافرنگ	nafereng	بي ادب ، بي فرهنگ
نبو	nabu	نباشد
نبيد	nabid	نبود
نپيسي	napisi	زنده باشي ، نپوسي
نترس	natares	نتوانست
نترسن	nataresen	نتوانستند
نتري	natari	نمي تواني
نطق	notaq	حرف
نطق زيدن	notaqzeydan	حرف زدن
نجيم	najim	نجيب
نخش	naxs	نقش
نخشه	naxse	نقشه
نخسه	noxse	نسخه
نخر	nexr	نرخ
نرقه	norqe	نقره
نرقه نشون	norqehnesun	نقره نشان
نرقه داغ	norqehdaq	نقره داغ

نزم	nazm	نبض
نزمس ايزنه	nazmese izane	نبضش مي زند
نزنگ	nezeng	نزديك
نزنگ تر	nezengtar	نزديكتر
نرزي	narzi	نذر
نرز كردم	narz kerdom	نذر كردم
نسم	nesm	نصف
نسم شو	nesmesao	نصف شب
نسم كاره	nesme kare	نيمه كاره
نخون	noxun	ناخن
نخونك	noxunak	ناخنك
نخونك	noxunak	دانه اكليل كه به شكل ناخن است
نشتم	nastom	نگذاشتم
نشا	nesa	نشاسته ، قلمه زني
نسار	nesar	جائي كه پشت به خورشيد است
نساروند	nesarvand	طايفه اي است
نسق	nasaq	تنبيه كردن
نشت	nest	نيش
نشتر	nestar	نيشتر ، وسيله اي براي رك زدن
نشمه	nasme	زن زيبا ، مطلوب
نشمين	nasmin	قشنگ ، زيبا
نشون	nesun	نشان ، نامزدي
نشوني	nesuni	نشاني
نهش	nahs	جسد
نهلت	nahlat	لعنت
نفري	nefri	نفرين
نفت	neft	بيني
نفت	neft	پوزه كفش
نصير	nesir	طايفه اي از ايل بابادي هفت لنگ
نظام وند	nezamvand	طايفه اي است
نونست	naonest	نمي دانست
نواله	novale	خمير مخصوصي كه به دهان شترمي گذارند
نورتوال	nurtoval	پوست انار
نوزين	nuzin	كره اسب
نوات	navat	نبات
نهلس	nahles	نگذارش
نكار	nekar	نكار
نل	nal	نگذار
نوم	nom	نام
نومت چنه	nometceneh	نامت چيست
نمدار	nomdar	نامدار ،نامي براي مردان
نمدي	nemedi	نمدي
نمد داغ	nemeddaq	نمد داغ
نمك	nemek	نمك
نمك دو	nemekdu	نمكدان
نمك گير	nemekgir	نمك گير يعني نفرين كرده

نميري	namiri	الهي نميري
نني	nani	گهواره
نوروزي	naoruzi	طايفه اي است
نومبا	numba	نانوا
نومبا هي	numbahi	ناتواني
نوم خدا	numxoda	ماشاء الله
نهامون	nehamun	جلومان
نيد	nid	نيست
بني ير	beniyar	نگاه كن
مني ير	maniyar	نگاه نكن
نيشت	niyast	نگاه كرد
نماز	nomaz	نماز
نماز كرد	nomazkerd	نماز گذارد
نمد	nemed	نمد
نون	nun	نان
نون تيري	nuntiri	نان تيري
نون تنيري	nuntaniri	نان تنوري
نون كمي	nunkomi	نان و شكمي
نون توه اي	nuntovehei	همان نان تابه اي يا تيري است
نواقلي	navaqeli	ماليات سر راه كه قبلا از كاروانيان مي گرفتند
نوبر	nubar	حيواني كه تازه موقع جفت گيري اوست
نوپالون	nupalun	حيواني كه تازه پالان روي ان مي نهند
نون كور	nunkur	ادم خسيس
نون پتي	nunpeti	نان خالي
نون كلك	nunkalg	نان بلوط
نونوار	nunavar	نوشدن
نوار	nuvar	نوار
نوهونه	naohune	نوخانه
نون	navan	نينداز
نونس	navanes	نيندازش
نوندي	navandi	نينداختي
نوت	nut	اسكناس
نها	neha	جلو
نون تيليت	nuntelit	نان كه در ابگوشت بخيسانند
نون خيسنيده	nunxisnide	نان خيسيده
نونم	naonom	نمي دانم
نوني	naoni	نمي داني
نيدي	neydi	نديدي
نيدك	nidak	نيست
نيدوم	neydom	نديدم
نيروم	nirom	نمي روم
نيري	niri	نمي روي
نيرن	niren	نمي روند

نيمدري	nimdari	پنجره
نيمبول	nimbul	ليمو
نيمه هي	nimehei	نيمه اي
نيمول	nimul	ليمو ،لهجه چهار لنگ
نيشتن	niyastan	نگاه كردن
ني ير	niyar	نگاه
نمهني	namahni	نماني
نمند	namand	نماند
نمور	namur	نمناك
نيزنيز	nezniz	ناله كردن حيوانات
نيله	nileh	نمي گذارد ، نوعي اسب
نيله	nileh	اسب ابي رنگ

بخش و

وا	va	بايد
وابا	va ba	همراه ، با
وابو	va bu	بايد باشد
وابوريس	va buris	بايد انرا ببري
واباِيك	va ba yak	با همديگر
وات	vat	باتو
واتون	va tun	باشما
واتو نيدوم	va to nidom	باتونيستم
واجوي	vajevi	لوزه ،واجبي براي موهاي زهار
واجوي	vajevi	لازم ، واجب
واچه	vace	با چه چيز
واچيل	va cil	با دهان
واخل و خاك	va xol o xak	با خاك و خاكستر
وادروهي	va derohi	بايد در بيايي
وادروشست	va deraosest	عود كرد
وادروي	va darovi	بايد فرار كني
وارس	varas	خلاص شد ، كارش تمام شد
وارسن	varahsen	خلاص شدن
وارسي	varahsi	خلاص شدي
واس	vas	بايست
وار	var	جاي بار انداز ايل
وازينو	va ze no	از نو
واژه	vaze	باز هم
واساد	vasad	ايستاد
واس	vas	به ايست
واسون	va sun	با انها
وامون	vamun	با ما
واگر	vager	تصرف كردن بطور عدواني
واگرس كرد	vagereskerd	تصرفش كرد ، فعل گذشته
وامنده	vamandeh	فقير ، ناتوان ،درمانده
وم	vem	به من

وم دادي	vamdadi	به من دادي
وانون	vanun	وا نان محلي است در چهار محال
واويلان	vaveylan	وا اسفا ،واويلا
وايه	vayeh	ارزو ،نياز
واكل	vakel	روبه پهلو
وت	vet	بتو
وت نيرسه	vet nirase	بتو نمي رسد
وت گهدم	vet gohdom	بتو گفتم
وت ايرسه	ve te irase	بتو مي رسد
وجو	vajav	يك وجب اندازه يك كف دست
وزنه	vazne	نوعي اسب
وزنه سوار	vazneh-suvar	كسي كه سوار اسب وزنه است
وجوي	vajavi	وجبي ، اندازه غير دقيق
وجاوردن	ve ja verden	شناختن ، اشنائي دادن
وخم	vaxm	وقف ، در مورد وقف امامزاده
وخمي	vaxmi	وقفي
وdير	ve dir	از دور
ودينت	ve dinet	بدنبالت ، به دينت سوگند
ودات گهدم	ve dat gohdom	به مادرت گفتم
وخت	vaxt	وقت
وخت بيسوخت	vate bivaxt	گاه و بيگاه
ور	var	كنار
ور	var	عرض
ور دار	vardar	عريض ، بردار
ور	ver	پر گوئي
وراچ	verac	پرگو
وده خواهي	vadexohi	دعوت براي مراسم وعده خواهي
وركند	vorkand	پريد
وركندوم	vorkandom	پريدم
ور كردن	varkerdan	در بر كردن لباس ، برنج را از ديگ به بشقاب ريختن
ورتيز گنيد	vartizgenid	برجستن الاغ و باد خارج كردن
وردار	vordar	بردار ،رد شو
ورگهد	vargehd	برداشت ، لهجه ديناراني
ورگهد	vorgehd	برداشت ،لهجه هفت لنگ شمالي
ورده	verdeh	بگذار ، مرا بحال خود بگذار ، رد شو
وردا	verda	پرتاب كرد
ورداشت	vordast	برداشت
ورس دا	veresda	پرتابش كرد
ورسوزه	varsuze	ترش شدن معده و سوزش
ورسينه	varsine	گوشت سينه و پهلوي گوسفند
وردام	verdam	پرتاب كردم
ورچين	vorcin	برچين
ورچيد	vorcid	برچيد
وري	vori	برخيز ،لهجه هفت لنگ شمالي

ورزو	varzao	گاونر ، لهجه موزرمي
ورگشت	vargast	برگشت ،لهجه ديناراني
ورنگفتي	varangofti	بيخودي و بيحساب حرف زدن
وريس	voris	طناب پهن
وري واپا	verivapa	برخيز ، بايست
وريساد	vorisad	برخاست
وري وپا	vorivepa	برخيز ،به ايست ،لهجه رزاسوندي
وريساد	vorisad	برخاست
ورناصري	varnaseri	طايفه اي است
ورکلوست	varkuluvest	به زمين خوردن از طريق انگشتان پا
ورواندن	varuvandan	بدنبال کسي دويدن
ورست	vahrast	افتاد ، خلاص شد
وروسنيد	varaosnid	بالا کشيدن اب
ورمرنيدن	varmernidan	بالا کشيدن اب
وردن	verdan	اوردن
ورهلاسست	varhelasest	بيحوصله شد ، بيحس شد
وردادن	verdadan	بدور انداختن
ورچوست	varcuvest	حالش بهم خورد
ورممد	vormahmad	طايفه اي است
ورتکست	vortakest	پاره شد ، شکافت
ورپياهست	vorpiyahest	جلوش در امد
ورچکست	vorcakest	خلاص شد ، از شرش خلاص شد
ورقلومنيد	vorqolomnid	بالا امد ، ورم کرد
ورچلي سست	vorcelisest	منقبض شد
وردار و ورمال	vardarvarmal	برداشتن و فرار کردن
ورکندن	varkandan	پريدن ،از ريشه کندن
وازه	vaze	برفك دهان بچه
وزنه	vazne	نوعي اسب ،استفراغ
وقه	vaqe	مرغ حق
ول	vel	رها
ولاتا	velata	شهرها ،اباديها
ولانيد	velanid	ماليد
ولانيدس	velanides	ماليدش
ولوئيدن	veloeiden	چلاندن ، ماليدن
ولات ور	velatvar	اواره ،مهاجر
ولکي	vellaki	بيخودي ، الکي
ولدزنا	veladzana	تخم حرام
ولدنگ	veldeng	(تداخل واژه بيگانه)جوشکاري
ولس کو	veles ko	رهايش کن
ولس کرد	veles kerd	رهايش کرد
ولکي	velleki	بيخودي
ولم	valm	راحت ،کاري که براحتي انجام شود
ولم کو	velom ko	رهايم کن
ون	van	بينداز فعل امر
وند	vand	انداخت

ويروم رهد	virom rahd	يادم رفت
ويرون	veyrun	خرابه
ويك هرون	veyak harden	بهم خوردن
ويك زيدن	veyak zeydan	بهم زدن
ويلون	veylun	سرگردان
ويروير	virvir	لرزه بدن
وري	veri	برخيز ،لهجه چهار لنگ
ورزا	varza	گاونر ، لهجه ديناراني
ورزا	vorza	گاونر ،لهجه چهار لنگ شمالي
ورزيدن	verzeydan	حرف زيادي زدن
وندس	vandes	انداختش
وير	vir	ياد
ويروم واته	virom vateh	به يادت هستم
ويرته	virete	يادت هست

بخش ه

ها	ha	بله
هار	har	بيماري هاري
هاروني	haruni	از طايفه چهار لنگ
هاراويد	har avid	هارشد
هارت و پورت	hart o purt	در حال عصبانيت گزافه گوئي
هاشا	hasa	حاشا
هالو	halu	دائي
هالو سهيد	halusehid	طايفه اي است
هالوزا	haluza	دائي زاده
هالوخرزا	haluxorza	هالو ، خواهرزاده
هالي	hali	فهماندن ،فهميدن
هاليسه	halise	چيزي مي فهمد
هاليته	halite	چيزي مي فهمي
هخ	hex	اشاره براي راندن گوسفند
هرت	hort	نوشيدن اب ، جرعه
هرتكي	hertaki	نامنظم ،بيخودي
هرچي	harci	هرچه
هرچي نه بتر	harcenabatar	در مقام فحش .هرچيزي كهً بدتر از ان نباشدً
هراق	horaq	در هم ريخته
هركه هركه	harkeharke	بلبشو ، بي قاعده
هرس	hars	اشك چشم ، در بعضي نقاط حزس هم مي گويند
هرس تيام	harse tiyam	اشك چشمانم
هرگال	hergal	خنديدن ، دويدن و كف زدن
هردوشكله	hardusgele	تاب ، تاب كه بدرخت مي بنندد
هررو	harru	هرروز
هر	har	خر ، الاغ

هراسون	harasun	ترسناك
هردمبيل	hardambil	كار بي نظم واساس
هردني	hardeni	خوردني
هردس	hardes	خوردش
هردنس	hardenes	خوردنش
هرز	harz	پيچ شل
هرزه	harzeh	بد ، فاسد
هركي	herreki	بد نام ،درمقام بهتان
هركل	harkal	طايفه اي از ايل چهار لنگ گندزلو
هرگاله	heregale	جنجال و هو كردن
هري	haray	اري
هره	herreh	اجر را رويهم چيدن بدون ملات
هزارپيشه	hezarpise	جعبه ويژه اسباب چاي خوري سفري
هزارپا	hezarpa	حشره اي از خانواده كرم ها ،هزارپا
هزارميشي	hezarmisi	طايفه اي از كمار بابادي هفت لنگ
هشاره	hasare	اشاره
هشتن	hestan	گذاشتن
هشتيس	hestis	گذاشتي او را
هشتن	hesten	نهادند
هشتي	hasti	گذاشتي
هشك	hosg	خشك
هشكه	hosge	چيز نقدي كه در بابت انجام كاري بگيرند
هش	hos	نگهداشتن الاغ ، اشاره اي
هشه	hosa	به ايست ، به الاغ اشاره مي كند
هفت شيدون	hafseydun	هفت شهيدان
هف	hof	فوت كردن
هف كرد	hof kerd	فوت كرد
هف كردوني	hofkerd ve ney	در ني دميد و اورا به صدا در اورد
هف بند	hafband	ني ،ني هفت بند
هف لشگر	haf lesgar	شاهنامه هفت لشگر
هف لشگر خوني	haflesgarxuni	شاهنامه خواني
هف تا	hafta	هفت عدد
هفاره	hafare	حرارتي كه از تنور يا جاي ديگر در ايد
هفي	hafi	افعي
هق	hoq	استفراغ
هق زي	hoqzey	استفراغ كرد
هوقم اي نشينه	hoqom einesine	حالت استفراغ به من دست مي دهد
هكه	hake	خارش ، نوعي بيماري خارشي
هل	hal	بيماري شانه ،كتف
هلكن	halkan	حلقه در ، حلقه
هل و كتت زيد	halvekatetzeyde	مگر بيماري به شانه ات زد
هل	hol	بطرف جلو فشار دادن
هل تپون	holtapun	زور چپان كردن
هولوفدوني	holofduni	زندان ،جاي تنگ و تاريك
هولوك	holok	تكان دادن ،هل دادن

هولوك هولوك	holok holok	اهسته حركت دادن
هلمت	halmat	حمله جانور
هل هيز	helhiz	حمله جانور
هلا	hala	حالا
هليك	halik	صاف و صيقلي
هل هل پس پسي	hoholi pespesi	برشته كردن بلوط روي اتش
هليل	halil	از طايفه ايل چهار لنگ
هليل وند	helilvand	از طايفه گندلي اين هفت لنگ
هل و هوش	hele haos	محوطه خانه ، حياط بيروني
هيلي سات	hilisat	از ايلات جانكي سردسير
همو	hamu	هم او
همبو	hambun	انبان چرمي
هم ريش	homris	باجناق همريش
همه كش	hamehkas	چوب كوچكي كه جفت خيش را پيوند مي دهد
هم بر	hombahr	شريك
همسا	homsa	همسايه
هم دا	homda	همسن وسال
هم نوم	homnom	همنام
هم خين	homxin	هم خون خويش نزديك نسبي
هم بازي	hombazi	همبازي
همدو	hamdu	شركت در شير و دوغ
همدس	hamdas	همدست
هم شور	hamsaor	مشورت باهم
هنا	hana	نفس كشيدن
هندي	hendi	توشمال ،كنايه از بي نسبتي
هني	hani	هنوز
هنارس	hana res	حدودي كه صدا مي رسد
هونك	honek	خنك
هونوكون	honokun	موقع خنكي
هونكي	honeki	خنكي
هنيزه	hanizeh	هنوز
هناق	honaq	خناق ، ديفتري
هولي	haoli	كره الاغ
هول	hol	خاكستر
هول هولي	hol holi	خاكستري مربوط به گرد زغال
هور	havar	خبر
بي هوري	bihavari	بيخبري ،ناگهاني
هول هولي	haolhaoli	باشتاب و عجله
هول وسر	holvesar	خاكستر برسر
هوش	haos	خانه
هوش	haos	فرمان ايست به خردادن
هوشا	haosa	خانه ، حياط
هوو	havu	زن دوم

هورج	horj	خورجين
هور	haor	جائيكه با طلاقي باشد ،اب راكد
هور	hur	خورجين كه دهان ان از عرض باشد
هورا	horra	دشتي كه بوته هاي ان سبب ايجاد حرارت كند
هوگون	haogun	چشم انداز
هورشهله	hursahle	خورجين بزرگ
هوار	havar	اهسته
هوشه	huse	خوشه
هوشه گندم	huse gandom	خوشه گندم
هوكاره	hukareh	خو گرفته بكاري ، ماهر
هول	hul	دلواپس
هواس	havas	هوش
هوگاله	haogaleh	با دهان و كف دست هو كردن
هوال هم چشم	havalhomcasm	رودربايستي
هوله	hule	به دور خود تاب خوردن
هوير	havir	خمير
گاهوله	ga hule	گاوي كه روي خوشه هاي گندم تاب مي دهند
هول هولكوني	haolhaolekuni	باشتاب و عجله
هونگ	havang	هاون
هونو	hono	انها
هو هه	hohah	لفظي براي راندن گاو
هيشكي	hiski	هيچكس
هيهاوند	heyhavand	طايفه اي از رزاسوند هفت لنگ
هيشكو	hiskao	سگ را به حمله تشويق كردن
هي	hey	اشاره به كسي ،اهاي
هيزه	heyzeh	امتلاء معده
هي	hey	پشت سرهم
هيردكل	hirdekal	ريز و درشت در مورد اسباب خانه گويند
هيردريز	hirderiz	خورده ريز
هرده	hirde	خورده
هيز	hiz	هرجائي ، فاسد
هيمه	hime	هيزم
هيمه اشكني	hime eskani	هيزم شكني

بخش ی

يابو	yabu	اسب باركش
يارو	yaru	فلاني
ياريارابخونه	yaryarixune	ياريار مي خواند ،كنايه از ادم بيخيال
يال	yal	يال اسب
ياهو	yahu	كبوتري است كه مي گويند ياهو مي خواند
يخدو	yaxdu	يخدان
يتيم	yatim	يتيم ،طايفه اي از رزاسوند
يراق	yaraq	چرم روي زين اسب
يشمي	yasmi	رنگ صورتي
يردن	yarden	ارد كردن
يردس	yardes	اردش كرد
يل	yal	نيم تنه كوتاه زنان
يلي يلي	yalyali	ولگردي ، بيهودگي
يلخي	yelxi	رها ، ازاد
يمان	yaman	نوعي بيماري است
يونو	yono	اينها
يوچنه	yo cene	اين چيست
يونه	yoneh	اينست
يه باركي	yabaraki	به يكبارگي
يه بلس	yabeles	يك وجب
يه دفه	yadafe	يكدفعه
يه دسي زيد	yadasizeyd	يكدستي زد ، يعني دست پيش را گرفت
يه لو	yelu	يك لا
يه نري	yenari	يكطرفي ، يك پهلوئي
يوري	yevari	يكطرفي
يه راس	yaras	مستقيم
يه شنبه	yasambe	يكشنبه
يه واره	yavare	يكمرتبه
يرو	yarao	پشت سرهم
يورتمه	yortme	(دروازه انگليسي است)چهار نعل رفتن اسب
يرقه	yorqe	دو اهسته اسب

بخش او

اجاق	ojaq	اجاق ، چاله
اجاق كور	ojaq-kur	اجاق كور
اخت	oxt	عادت و انس
اسيوند	osivand	نام طايفه اي است
اوروسي	orosi	كفش چرمي
اردي	ordi	اردو
اتراق كردن	otoraq kerdan	اقامت كردن در بين راه سفر

بخش او

او	ou	او
اوسا	ou sa	استاد
اوسو	ou so	آنوقت
اوسوني	ousoni	نسيه ،آنوقتي
اوزي	ouzi	كادوي عروسي
اونون	ounon	آنها
اوطرف	ou taraf	آنطرف
اوتي	outey	آنطرف
اوطور	ou taor	آنطور
اوسا	ou sa	آنوقت
اونانه بيار	ounane biyar	آنها را بياور
اونورهدن	ouno rahden	آنها رفتند
اوچو	ouco	آنجا
اولاتر	oulatar	آنطرف تر
اوسر	ou sar	آن سر
اودر	ou dar	آن در
اوره	ou rah	آن راه
اوچونو	ou cono	آن چنان ـآنطور
اوبال	ou bal	آنسوي
اوتينا	ou teyna	اوتنها
اوتركست	ou torokest	او آهسته راه رفت
اونه	ouneh	آنرا
اور	our	عشوه
اورايا	ouriya	عشوه مي آيد
اويكي	ouyeki	آن يكي
اوطور	outaor	آنطور

بخش ای

ايان	ian	مي ايند
اياهن	iyahen	مي ايند لفظ هفت لنگ شمالي
ايچارنه	icarne	مي چراند
ايقارنه	iqarne	نعره مي زند
اي پورنه	ipurne	هل دادن و فشار دادن
ايديسه	idise	مي چسبد
ايليسه	ilise	مي ليسد
اينالِه	inale	مي نالد
ايسگاهن	isegahen	عبور مي كنند
ايفرشنن	iferesnen	مي فرستند
اي فيچم	ificom	جستن مي كنم
ايخونم	ixunom	مي خوانم
ايمهنه	imahne	مي ماند
ايدوزه	iduze	مي دوزد
ايكاله	ikale	مي كارد

ايسونم	isonom	مي ستانم
ايزاهه	izahe	مي زايد
اي پزه	ipaze	مي پزد
اي ياره	iyare	مي اورد
اي شونم	isunom	مي زنم زير توپ
اي زنه	izane	مي زند
اي ناله	inale	مي نالد
اي پلقه	ipeleqeh	له مي شود
اي باله	ibale	بخود مي بالد
اي خوزه	ixore	مي خورد
اي تپونه	itapune	مي تپاند ،لهجه چهارلنگ
اي لپنه	ilapne	مي تپاند ، لهجه هفت لنگ
اي سره	isore	سر مي خورد
اي بنده	ibande	مي بندد
اي شوره	isure	مي شويد
اي نازه	inaze	مي نازد
ايساهن	isahen	مي مالند
اي پياهن	ipiyahen	حمله مي كنند
اي پاهن	ipahen	مواظب هستند
اي دراهن	iderahen	در مي ايند
ايارن	iyaren	مي اورند
ايموو	imum	امام
ايبو	ibu	مي شود
ايچوني	iconi	اينجايي
ايخونه	ixune	مي خواند
ايگون	igon	مي گويند
ايره	ire	مي رود
ايموو رضا	imumreza	امام رضا ، زيارتگاهي است در مدخل شهر ايذه
ايا	iya	مي ايد
اياهه	iyahe	مي ايد بهر دو صورت تلفظ مي شود
ايوه	ive	منطقه اي در شمال ايذه
ايذه	ize	شهرستان ايذه مركز بختياري گرمسيري

بخش ا

ازموئيدن	ezmoiden	ازمودن
امرو	emru	امروز
ازروئيل	ezroil	عزرائيل
اسبنديار	esbandiyar	اسفنديار
اسبيد	esbid	سفيد
اسبند	esband	سپند
اسبل	esbol	(دست چپ هم مي گويند)طحال
اسخاره	esxare	استخاره
اسفرين	esferin	اسفرين از طايفه كنرسي چهارلنگ

استيدن	esteydan	گرفتن
استيد	esteyd	گرفت
استكي	esteki	تيره اي از بهداروند هفت لنگ
اشكفت سلمون	eskaft salmun	يكي از غارهاي كوه ،سمت غربي ايذه كه اثار دوران عيلاميان بركوه ان حجاري شده است
افساد	efsad	فاسد
افترازي	efterazey	تهمت زد
اشكناد	esknad	شكست
اشكم زيدن	esk am zeydan	اسهال ، بهم خوردن معده
اشكنادن	eskenad an	شكستن
اشكنادس	eskenades	شكستن
اشكستن	eskastan	شكستن
اشكلك	eskelak	نوعي تنبيه بوده كه انگشتان را در چوب مي كردند و فشار مي دادند
اكبيري	ekbiri	ادم كثيف و بي رغبت
النگار	elengar	مبتلا ، مشغول بكار ، بي اجر
الخائي	elxani	ايلخاني
البگي	elbagi	ايل بيگي
الن	ellan	حتما
اورد	everd	اورد
اوردن	everdan	اوردن

پایان بخش های واژه نامه بختیاری

مقایسه واژه ها

برای آگاهی محققان و پژوهشگران قسمتی از واژه های معمول در بختیاری را که فارسی باستان بوده یا ریشه اوستائی دارد در زیر نقل می کنیم روشن است که اگر بخواهیم در مقام تحقیق برآئیم قریب چهل درصد واژه های این منطقه ریشه خوزی ، فارسی باستان و اوستائی داشته که بدون تغییر تلفظ و دست نخورده در لهجه مردم جاری می باشد

با تشکر وب سایت ایل بزرگ بختیاری
WWW.BAKHTIARIHA.COM

بخش اول (1)

فارسی باستان	لهجه بختیاری	فارسی دری	لهجه بختیاری به لاتین
توهم	توهم	تخم	tom
پوتك	پوتك	پتك	potk
هو	هو	او	ho
گوبند	گوبند	گاوبند	goaband
دوشك	دوشك	تشك	dosak
اشوفتن	اشوفتن	اشفتن	asoftan
اشكوفتن	اشكوفتن	شكفتن	eskoftan
دوش	دوش	ديروز	dus
پولات	پولات	فولاد	pulat
اينك	اينك	ائينه	aynak
بالين	بالين	بالشت	balin
بي	بي	عروس	bi
پسين	پسين	عصر	pasin
هي	هي	اي	hy
سله	سله	سبد	saleh
پلشتوك	پلشتوك	پرستو	pelestuk
انگست	انگست	انگشت	angost
بست	بست	افتاد	best
اوختن	اوختن	اويختن	avextan
اوخت	اوخت	اويخت	avext

بخش دوم (2)

لهجه بختیاری به لاتین	فارسی دری	لهجه بختیاری	فارسی باستان
everd	اورد	اورد	اورد
asnidan	شنيدن	اشنيدن	اشنيدن
asnoven	ميشنوند	اشنون	اشنون
asu	اشوب	اشو	اشو
bahr	بخش	بهر	بهر
balende	پرنده	بالنده	بالنده
balest	بالش	بالشت	بالشت
band	رشته طناب	بند	بند
ban	ته	بن	بن
berizen	سرخ كردن	بريزن	بريزن
everdan	اوردن	اوردن	اوردن
apordan	غارت كردن	اپردن	اپردن
apardi	غارتگر	اپاردي	اپاردي
doro	دروغ	دورو	دورو
dorozen	دروغگو	دوروزن	دوروزن
vaxsid	عطسه كرد	وخشيد	وخشيد
varza	گاونر، ورزاب شخم	ورزا	ورزا
dovestan	دويدن	دوستن	دوستن
xesm	اماس	خشم	خشم
dosme	دشمن	دشمه	دشمه
gar	كوه ،قله	گر	گر
var	عرض	ور	در
rextan	ريختن	رختن	رختن
rext	ريخت	رخت	رخت
lestan	ليسيدن	ليشتن	ليشتن
lest	ليسيد	ليشت	ليشت

بخش سوم (3)

فارسی باستان	لهجه بختیاري	فارسی دری	لهجه بختیاري به لاتین
رودي	رودي	روده	rudi
ابا	ابا	با	aba
مسته	مسته	ادرار	meste
مزگ	مزگ	مغز	mazg
مز	مز	دستمزد	mez
چه	چه	چي	ce
چته	چته	ترا چه میشود	cete
شیون	شیون	عزاداري	sivan
هشتن	هشتن	گذاشتن	hestan
هشت	هشت	گذاشت	hest
اشناسم	اشناسم	مي شناسم	esnasom
شكفتك	شكفتك	شكفت	sekoftak
اشكستن	اشكستن	شكستن	eskastan
ترازين	ترازين	ترازو	terazi
هرس	هرس	اشك	hars
داناك	داناك	دانا	danak
فرنگ	فرنگ	فرهنگ	fereng
نافرنگ	نافرنگ	بي فرهنگ	nafereng
مر	مر	شماره قراردادي	mar